

ภาษาไทย

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544



สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ

ห้องสมุด ส.ป.บ.

แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ตามหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔



สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ
เอกสารสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา ลำดับที่ ๔๒/๒๕๔๕

คำนำ

๗ ๗ ๗

ตามที่ได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๕ ในชั้น ป.๑, ป.๔, ม.๑ และ ม.๔ และขยายผลให้ครบทุกโรงเรียนในปีการศึกษา ๒๕๔๗ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด ได้ดำเนินการจัดทำเอกสารชุดแนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ขึ้น โดยจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รวม ๘ กลุ่ม คือ

๑. แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
๒. แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
๓. แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
๔. แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๕. แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
๖. แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
๗. แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
๘. แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

จุดประสงค์ของการจัดทำเอกสารชุดดังกล่าวก็เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารและครูผู้สอนคลายความกังวลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เนื่องจากโรงเรียนต้องกำหนดหลักเกณฑ์ ระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ของโรงเรียนเอง สาระของเอกสารชุดนี้ ได้นำเสนอแนวทางและตัวอย่างเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ในระดับการศึกษาภาคบังคับ (๙ ปี) โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ความรู้เฉพาะในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวอย่างการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงแนวทางการวัดและประเมินผล ปรายปี/ช่วงชั้น เป็นต้น เพื่อให้ครูผู้สอนได้ใช้ศึกษาเป็นตัวอย่าง และนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับ บริบทของแต่ละโรงเรียนต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารชุดนี้ จะช่วยให้ผู้บริหารและครูผู้สอนได้รับความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนและในระดับ โรงเรียนมากขึ้น และนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความคาดหวังของโครงการ จัดทำเอกสารชุดนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สิงหาคม 2545



สารบัญ

๐๖ ๐๖ ๐๖

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
ตอนที่ ๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑
โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓
การวิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้สู่หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้	๑๑
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	๒๑
กระบวนการพัฒนาหลักสูตรกับการประกันคุณภาพ	๒๙
ตอนที่ ๒ ความรู้เฉพาะเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๓๓
ความสำคัญของภาษาไทย	๓๓
ธรรมชาติของภาษาไทย	๓๔
ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย	๓๕
การจัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย	๓๖
- หลักการจัดการเรียนรู้ภาษา	๓๘
หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๓๙
- หลักการประเมินผลการเรียนรู้	๔๐
- แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๔๑
การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลการเรียนรู้	๔๔
- ตัวอย่างแสดงความสัมพันธ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และพฤติกรรมบ่งชี้ กับวิธีการ/เครื่องมือการวัดและประเมินผล ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๔๘
- สาระที่ ๑ การอ่าน	๔๘
- สาระที่ ๒ การเขียน	๔๙
- สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด	๕๐
- สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษา	๕๑
- สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม	๕๓

สารบัญ(ต่อ)

๐๓ ๐๓ ๐๓

เรื่อง	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	๕๔
- การตอบแบบทดสอบ/ตัวอย่างเครื่องมือ	๕๔
- การตรวจผลงาน/ตัวอย่างเครื่องมือ/เกณฑ์การประเมิน	๖๑
- การสังเกตการปฏิบัติ/ตัวอย่างเครื่องมือ/เกณฑ์	๖๔
- การสังเกตกระบวนการ/ตัวอย่างเครื่องมือ/เกณฑ์	๗๒
ตอนที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียน	๗๗
คุณภาพของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๗๘
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๘๑
- มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	๘๒
การจัดทำสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี	๘๔
การจัดทำคำอธิบายรายวิชา	๙๒
การจัดทำหน่วยการเรียนรู้	๙๔
การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	๙๘
- ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้	๑๐๘
ตอนที่ ๔ การประเมินเพื่อสรุปและตัดสินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๑๑๗
การประเมินเพื่อสรุปและตัดสินผลการเรียนรู้	๑๑๗
- การประเมินผลการเรียนปลายปี	๑๑๗
- การประเมินตัดสินผลการเรียนรู้ในระดับช่วงชั้น	๑๑๘
แนวปฏิบัติการดำเนินการประเมินผลรายปีและช่วงชั้น	๑๒๐
เอกสารและการบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๑๒๑
การบันทึกผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน	๑๒๙
บรรณานุกรม	๑๓๒
คณะทำงาน	๑๓๔

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๐๓ ๐๔ ๐๕

การพัฒนาคุณภาพตามแนวปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นที่การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ควบคู่ไปกับการปฏิรูปการสอนของครูและการปฏิรูปการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน การปฏิรูปในสองส่วนแรกมีสาระสำคัญอยู่ในหมวด ๔ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับจุดเน้นของหลักสูตร ส่วนการปฏิรูปการบริหารมีสาระส่วนใหญ่อยู่ในหมวด ๖ ของพระราชบัญญัติฯ โดยกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษามีหน้าที่พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่ประเมินภายนอกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

ในส่วนของหลักสูตรและการเรียนการสอนที่กล่าวไว้ในหมวด ๔ มาตรา ๒๒-๓๐ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- ✧ เน้นความสำคัญของความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และการบูรณาการทุกด้านให้ได้สมดุล
- ✧ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ✧ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ให้มีทักษะการคิด การจัดการ และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- ✧ ฝึกให้ผู้เรียนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน
- ✧ จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ
- ✧ จัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม การทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน
- ✧ การจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ ให้นำผลประเมินการเรียนมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

✧ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในหลักสูตรแกนกลางและตามสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม

✧ หลักสูตรต้องมีลักษณะหลากหลายโดยมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับระดับอุดมศึกษา เพิ่มความมุ่งหมายเฉพาะด้านการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง การค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม

✧ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร สถาบันต่าง ๆ ฯลฯ ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

นอกจากนี้ ยังมีสาระที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอนกระจายอยู่ในหมวดอื่น ๆ ด้วย สำหรับสาระที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ ๖ ของพระราชบัญญัติฯ มาตราที่ ๔๓-๕๑ สาระสำคัญโดยสรุปกล่าวถึงการจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก บทบาทของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการให้ความร่วมมือในการประเมินภายนอก บทบาทของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก การประเมินผลการจัดการศึกษา และการรายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข อย่างไรก็ตาม รายละเอียดเกี่ยวกับระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษานั้นให้กำหนดเป็นกฎกระทรวง

สาระสำคัญทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาก็คือ การพัฒนาคุณภาพ โดยมุ่งไปที่การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน การปฏิรูปการสอนของครู และการปฏิรูปการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน โดยการปฏิรูปในสองส่วนแรกมีสาระสำคัญอยู่ในหมวด ๔ ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ส่วนการปฏิรูปการบริหารของผู้บริหารมีสาระสำคัญอยู่ในหมวด ๖ ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ดังแสดงในภาพที่ ๑



ภาพที่ ๑ : ความสัมพันธ์ของการปฏิรูปและระบบประกันคุณภาพ
ที่มา : เลขา ปิยะธิดา และนางลักขณ์ วิรัชชัย (ม.ป.ป.)

๑. โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๑ หลักการ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดหลักการไว้เป็น ๕ ประการ คือ

- ๑) เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- ๒) เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- ๓) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
- ๔) เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- ๕) เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

๑.๒ จุดหมาย

จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้มีดังต่อไปนี้

- ๑) เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
- ๒) มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า

๓) มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์

๔) มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิต

๕) รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

๖) มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

๗) เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๘) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

๙) รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

๑.๓ ระดับช่วงชั้น

การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรไว้เป็น ๔ ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

ช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

ช่วงชั้นที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓

ช่วงชั้นที่ ๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

๑.๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรเป็น ๘ กลุ่ม ดังนี้

๑) ภาษาไทย

๒) คณิตศาสตร์

๓) วิทยาศาสตร์

๔) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๕) สุขศึกษาและพลศึกษา

๖) ศิลปะ

๗) การงานอาชีพและเทคโนโลยี

๘) ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

๑.๕ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ เพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่ม โดยเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง กิจกรรมแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ

- ๑) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๒) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

๑.๖ มาตรฐานการเรียนรู้

เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้หรือคุณภาพผู้เรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ

๒) มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น

มาตรฐานเหล่านี้เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคน สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติม

(ตัวอย่างมาตรฐานการเรียนรู้หรือคุณภาพผู้เรียนหลังจากจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย)

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจะ

- ๑) สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ดี
- ๒) สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ
- ๔) มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้ และการใช้ภาษาในการ

พัฒนาตน และสร้างสรรค์งานอาชีพ

๕) ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชม
ในวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

๖) สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล

- ๗) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย
- ๘) มีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

(ตัวอย่างมาตรฐานการเรียนรู้หรือคุณภาพผู้เรียนหลังจากจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา)

เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษาแล้ว ผู้เรียนจะมี
ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีเจตคติและค่านิยมที่ดีในเรื่องธรรมชาติ การเจริญเติบโตและการพัฒนาการ
ของมนุษย์ การสร้างเสริมสุขภาพและการดำรงสุขภาพที่ดีให้ยั่งยืน มีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพ
และสมรรถภาพจนเป็นกิจนิสัย

จากกรอบคุณภาพผู้เรียนภายหลังจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีการกำหนดคุณภาพผู้เรียน
เมื่อจบแต่ละช่วงชั้น (ไม่ได้ยกตัวอย่างไว้ในที่นี้) เพื่อเป็นฐานในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้
ช่วงชั้นภายใต้สาระหนึ่ง ๆ ของแต่ละกลุ่มสาระ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีขอบเขตของสาระและมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้
ของรายสาระดังนี้

(๑) ภาษาไทย ประกอบด้วย ๕ สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง-การดู และการพูด
หลักการใช้ภาษา วรรณคดี และวรรณกรรม โดยมีจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้จำแนกตามสาระต่าง ๆ
รวม ๖ มาตรฐาน

(๒) คณิตศาสตร์ ประกอบด้วย ๖ สาระ คือ จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์ โดยมีจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้จำแนกตามสาระต่าง ๆ รวม ๑๙ มาตรฐาน

(๓) วิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย ๘ สาระ คือ สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม สารและสมบัติของสาร แรงและการเคลื่อนที่พลังงาน กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ดาราศาสตร์และอวกาศ ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้จำแนกตามสาระต่าง ๆ รวม ๑๓ มาตรฐาน

(๔) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย ๕ สาระ คือ ศาสนา-ศีลธรรม-จริยธรรม หน้าที่พลเมือง-วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ โดยมีจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้จำแนกตามสาระต่าง ๆ รวม ๑๒ มาตรฐาน

(๕) สุขศึกษาและพลศึกษา ประกอบด้วย ๕ สาระ คือ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ชีวิตและครอบครัว การเคลื่อนไหว-การออกกำลังกาย-การเล่น-กีฬาไทยและกีฬาสากล การสร้างเสริมสุขภาพ-สมรรถภาพและการป้องกันโรค ความปลอดภัยในชีวิต โดยมีจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้จำแนกตามสาระต่าง ๆ รวม ๖ มาตรฐาน

(๖) ศิลปะ ประกอบด้วย ๓ สาระ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยมีจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้จำแนกตามสาระต่าง ๆ รวม ๖ มาตรฐาน

(๗) การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประกอบด้วย ๕ สาระ คือ การดำรงชีวิตและครอบครัว การอาชีพ การออกแบบและเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ โดยมีจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้จำแนกตามสาระต่าง ๆ รวม ๖ มาตรฐาน

(๘) ภาษาต่างประเทศ (กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนภาษาอื่น ๆ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา) ประกอบด้วย ๔ สาระ คือ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก โดยมีจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้จำแนกตามสาระต่าง ๆ รวม ๘ มาตรฐาน

แต่ละสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ได้ขยายเป็นมาตรฐานช่วงชั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ ๑ : ภาษาไทย (มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของสาระที่ ๕ และมาตรฐานการเรียนรู้รายการที่ ๑) (กรมวิชาการ, ๒๕๔๔ ค)

สาระที่ ๕ : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
สามารถอ่านนิทานเรื่องสั้นง่าย ๆ สำหรับเด็ก สารคดี บทความ บทร้อยกรอง และ บทละครที่เหมาะสมกับเด็ก ให้ได้ความรู้และความบันเทิงได้ข้อคิดเห็นจากการอ่านและนำไปใช้ในชีวิตจริง	สามารถเลือกอ่านหนังสือได้หลากหลาย ทั้งนิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทร้อยกรอง บทละคร ตามจุดประสงค์ของการอ่าน ใช้หลักการพิจารณาหนังสือ พิจารณาให้เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิตจริง	สามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ประเภท กลอน โคลง กาพย์ บทละคร บทกวีร่วมสมัย และวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี บันทึกบทความ พงศาวดาร และสามารถเลือกอ่านได้ตรงจุดประสงค์ของการอ่าน ใช้หลักการพินิจคุณค่าของวรรณกรรม พิจารณาคุณค่าทั้งด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา และคุณค่าทางสังคม และนำไปใช้ในชีวิตจริง	๑. สามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ ประเภท กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย ลิลิต บทละคร และ วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี และบทความ สามารถใช้หลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้นพิจารณาเรื่องที่อ่าน โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของงานประพันธ์แต่ละชนิด เพื่อประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา และคุณค่าทางสังคม และนำไปใช้ในชีวิตจริง ๒. สามารถเข้าใจประวัติวรรณคดี และวรรณกรรมในแต่ละสมัย ปัจจัยแวดล้อมที่มีส่วนให้เกิดวรรณคดีและวิวัฒนาการทางวรรณคดีและวรรณกรรมในแต่ละสมัย เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการเข้าใจโลกทัศน์และวิถีชีวิตของคนไทย

ตัวอย่างที่ ๒ : คณิตศาสตร์ (มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของสาระที่ ๒ และมาตรฐานการเรียนรู้รายการที่ ๓) (กรมวิชาการ, ๒๕๔๔ ข)

สาระที่ ๒ : การวัด

มาตรฐาน ค ๒.๓ : แก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัดได้

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
นำความรู้เกี่ยวกับการวัด เงิน เวลา ไปใช้แก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	๑. นำความรู้เกี่ยวกับการวัด เงิน เวลา ไปใช้แก้ปัญหาใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ๒. นำความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ทิศและมาตราส่วน ไปใช้ในการอ่านและ เขียนแผนผังได้	ใช้ความรู้เกี่ยวกับ ความยาว พื้นที่ พื้นที่ผิว และปริมาตร ในการ แก้ปัญหาในสถานการณ์ ต่าง ๆ ได้	ใช้ความรู้เรื่องอัตราส่วน ตรรกมิติแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับการวัดได้

ตัวอย่างที่ ๓ : สุขศึกษาและพลศึกษา (มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของสาระที่ ๑ และ มาตรฐานการเรียนรู้รายการที่ ๑) (กรมวิชาการ, ๒๕๔๔ ข)

สาระที่ ๑ : การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ ๑.๑ : เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๑. เข้าใจธรรมชาติของ การเจริญเติบโตและ พัฒนาการของร่างกาย และจิตใจ	๑. เข้าใจการทำงานของ ระบบอวัยวะที่มีผลต่อ สุขภาพ สมรรถภาพ การเจริญเติบโตและ พัฒนาการ	๑. เข้าใจปัจจัยที่มีผล กระทบต่อการเจริญ เติบโตและพัฒนาการ ในช่วงวัยต่าง ๆ	๑. เข้าใจกระบวนการ สร้างเสริมและดำรง ประสิทธิภาพการ ทำงานของระบบ อวัยวะต่าง ๆ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๒. เข้าใจวัฏจักรของชีวิตมนุษย์	๒. เข้าใจการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณในวัยแรกรุ่นและวัยรุ่น	๒. วิเคราะห์การเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเองและแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนให้เติบโตสมวัย	๒. รู้วิธีวางแผนการดูแลสุขภาพตามภาวะการเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเองและครอบครัว

ตัวอย่างที่ ๔ : ศิลปะ (มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของสาระที่ ๒ และมาตรฐานการเรียนรู้รายการที่ ๒) (กรมวิชาการ. ๒๕๔๔ จ)

สาระที่ ๒ : ดนตรี

มาตรฐาน ศ ๒.๒ : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๑. รู้ว่าดนตรีมาจากยุคสมัยและสถานที่ต่างกัน ๒. สนใจดนตรี อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล	๑. รู้ว่าดนตรีสะท้อนให้เห็นถึงแหล่งที่มา ๒. ฟังพอใจและยอมรับในภูมิปัญญาของการสร้างงานดนตรี การสืบทอดงานดนตรี ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล	๑. เข้าใจความเชื่อทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อดนตรี ๒. มีส่วนร่วมและซาบซึ้งในกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล	๑. เข้าใจยุคสมัยและวิวัฒนาการของดนตรีไทยและสากล ๒. เห็นคุณค่า รักและภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย เข้าใจการสืบทอดดนตรี ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมระดับชาติ และนานาชาติ

๑.๗ เวลาเรียน

กำหนดเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้นดังนี้

ช่วงชั้นที่ ๑ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓) และช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖) มีเวลาเรียนประมาณปีละ ๘๐๐-๑,๐๐๐ ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ ๓ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓) มีเวลาเรียนประมาณปีละ ๑,๐๐๐-๑,๒๐๐ ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ ๔ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖) มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ชั่วโมง

ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถยืดหยุ่นเวลาสำหรับกลุ่มสาระต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ตามสภาพกลุ่มเป้าหมายและพัฒนาการของผู้เรียน โดยคงไว้ซึ่งจุดเน้นของหลักสูตรแต่ละช่วงชั้น กล่าวคือ

ช่วงชั้นที่ ๑ และ ๒ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖) มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การเรียนรู้สังคม ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน-เขียน-คำนวณ-คิดวิเคราะห์-การติดต่อสื่อสารและพื้นฐานความเป็นมนุษย์

ช่วงชั้นที่ ๓ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓) มุ่งเน้นการพัฒนานุคลิกภาพส่วนตน ความสามารถ ทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้ ทักษะการดำเนินชีวิต ความรับผิดชอบต่อสังคม และพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ

ช่วงชั้นที่ ๔ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖) มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้านในวิทยาการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งมั่นพัฒนาดนและประเทศตามบทบาทของตน

๒. การวิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้สู่หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและของแต่ละกลุ่มสาระ ผู้สอนจึงต้องทำการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระและมาตรฐานช่วงชั้น เพื่อนำไปกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นและสาระการเรียนรู้รายปี อันเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องสัมพันธ์กันทุกระดับจุดมุ่งหมาย

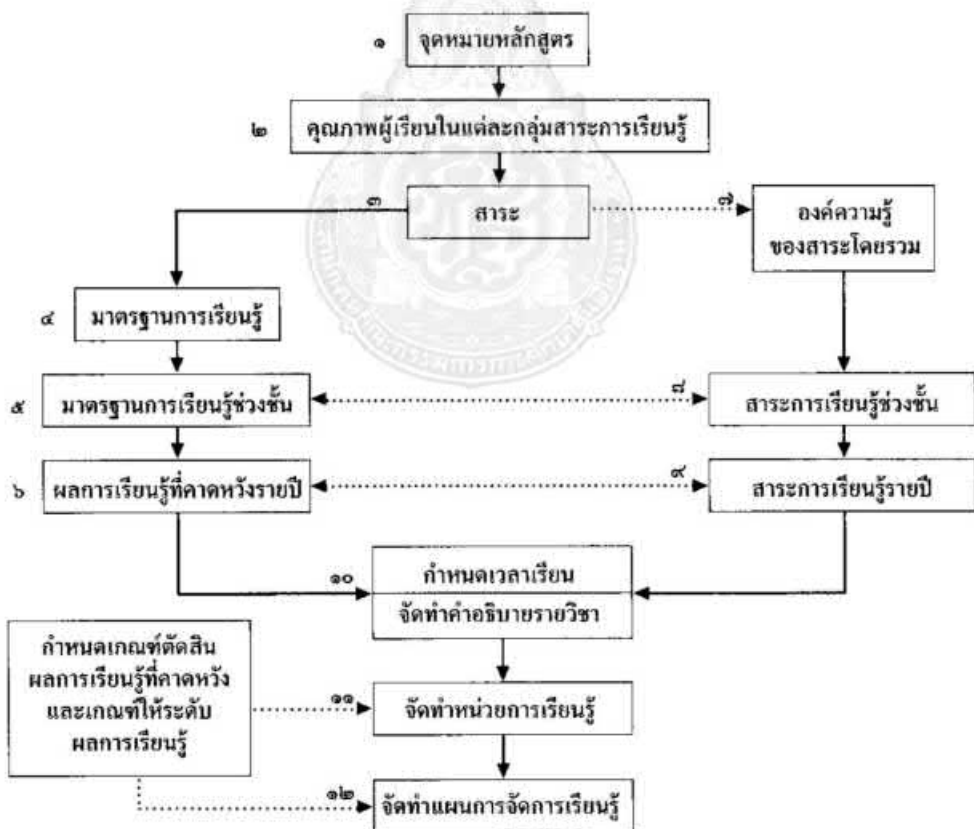
ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

- ✧ ศึกษาจุดมุ่งหมายหลักสูตร
- ✧ ศึกษาธรรมชาติและขอบเขตของกลุ่มสาระ
- ✧ กำหนดองค์รวมความรู้ของกลุ่มสาระ

- ✧ ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
- ✧ กำหนดสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นให้สัมพันธ์สอดคล้องกับองค์รวมความรู้ของกลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
- ✧ กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีให้สัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
- ✧ กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีให้สัมพันธ์สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นและสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี
- ✧ กำหนดเวลาเรียนและจัดทำคำอธิบายรายวิชา
- ✧ จัดทำหน่วยการเรียนรู้
- ✧ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น แสดงด้วยแผนภูมิดังนี้

จากแผนภูมิข้างต้น รายละเอียดตามกรอบที่ ๑-๕ คือ จุดหมายหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน



ภาพที่ ๒ : แผนภูมิแสดงขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

หรือมาตรฐานการเรียนรู้ ขอบเขตสาระ มาตรฐานการเรียนรู้จำแนกตามสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นทั้ง ๕ กรอบนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เป็นแกนกลาง ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น ลำดับต่อไปจะกล่าวถึงกรอบที่ ๖ เป็นต้นไป ซึ่งเป็นส่วนที่โรงเรียนต้องเป็นผู้จัดทำ

๒.๑ การจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

โรงเรียนกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนด้านความรู้ทักษะและคุณธรรมที่จะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้กลุ่มสาระนั้น ๆ ในแต่ละปี โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นและสภาพปัญหา/ความต้องการจำเป็นของชุมชน โรงเรียน และนักเรียน

๒.๒ การจัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นและรายปี

โรงเรียนต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ทั้งหมด โดยเริ่มจากการกำหนดองค์รวมของความรู้จากทุกสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้แล้วขยายเป็นสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นโดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นร่วมด้วย จากนั้นจึงขยายเป็นสาระการเรียนรู้รายปีโดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีให้สอดคล้องกันด้วย กล่าวโดยสรุป คือ การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีต้องให้มีความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง (ความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น) และในแนวราบ (ความสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี) นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของชุมชน/โรงเรียน และความถนัด/ความสนใจของผู้เรียนด้วย

ตัวอย่างการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี (กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ)
(กรมวิชาการ. ๒๕๔๔ จ)

มาตรฐาน ศ ๒.๒ : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีไทย ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.๑-๓	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี		
	ป.๑	ป.๒	ป.๓
๑. รู้ว่าดนตรีมาจาก ยุคสมัยและสถานที่ ต่างกัน	๑. รู้ที่มาของดนตรี ในท้องถิ่นและภูมิภาค ต่าง ๆ	๑. รู้ยุคสมัยของดนตรีไทย และดนตรีสากล	๑. รู้ที่มาและยุคสมัยของ ดนตรีไทยและดนตรี สากล

มาตรฐานการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

ช่วงชั้น ป.๑-๓

ป.๑

ป.๒

ป.๓

๒. สนใจดนตรีที่เป็น มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล	๒. สนใจดนตรีที่เป็น มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล เบื้องต้น	๒. สนใจดนตรีที่เป็น มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล	๒. สนใจดนตรีที่เป็น มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล
---	--	---	---

ตัวอย่างการกำหนดสาระการเรียนรู้ (กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ)

สาระ

สาระที่ ๑ : ทักษะศิลป์

สาระที่ ๒ : ดนตรี

สาระที่ ๓ : นาฏศิลป์ (หมายรวมถึง นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน นาฏศิลป์สากล

นาฏศิลป์นานาชาติและการละคร)

องค์ความรู้โดยรวมของทุกสาระ

- ความรู้ ขอบข่าย สัญลักษณ์ แนวคิดทางศิลปะ
- การสร้างสรรค์ และการแสดงออก
- การวิเคราะห์ วิจารณ์งานศิลปะ และสุนทรียภาพ
- การประยุกต์ใช้ความรู้ทางศิลปะ
- ศิลปะกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ไทยและสากล ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ตัวอย่างสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น)

มาตรฐาน ศ ๒.๒ : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีไทย ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.๑-๓

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.๑-๓

๑. รู้ว่าดนตรีมาจากยุคสมัยและสถานที่ต่างกัน ๒. สนใจและเห็นคุณค่าของดนตรีอื่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล	๑. ประวัติความเป็นมาของดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้านและดนตรีสากล ๒. คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล
--	--

(ตัวอย่างสาระการเรียนรู้รายปี)

มาตรฐาน ศ ๒.๒ : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีไทย ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.๑-๓	สาระการเรียนรู้รายปี		
	ป.๑	ป.๒	ป.๓
๑. ประวัติความเป็นมาของดนตรีไทย ดนตรีพื้นเมือง และดนตรีสากล	๑. ความเป็นมาและวิวัฒนาการของดนตรีไทยเบื้องต้น	๑. ความเป็นมาและวิวัฒนาการของดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน	๑. ความเป็นมาและวิวัฒนาการของดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน และดนตรีสากล
๒. คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล	๒. ภูมิปัญญาทางดนตรีท้องถิ่น ดนตรีไทย และดนตรีสากลเบื้องต้น	๒. ภูมิปัญญาทางดนตรีท้องถิ่น ดนตรีไทย และดนตรีสากล	๒. ภูมิปัญญาทางดนตรีท้องถิ่น ดนตรีไทย และดนตรีสากล

(ตัวอย่างการตรวจสอบทบทวนความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีกับสาระการเรียนรู้รายปี)

มาตรฐาน ศ ๒.๒ : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีไทย ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ชั้น ป.๑	สาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป.๑
๑. รู้ที่มาของดนตรีในท้องถิ่นและภูมิภาคต่าง ๆ ๒. สนใจและเห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากลเบื้องต้น	๑. ความเป็นมาและวิวัฒนาการของเครื่องดนตรีไทยเบื้องต้น ๒. ภูมิปัญญาทางดนตรีท้องถิ่น ดนตรีไทย และดนตรีสากล

๒.๓ การจัดทำคำอธิบายรายวิชา

เมื่อได้ความชัดเจนของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้รายปีแล้วขั้นตอนต่อไป คือ การกำหนดเวลา (ควรเป็นข้อตกลงในระดับโรงเรียน) และจัดทำคำอธิบายรายวิชาส่วนประกอบของคำอธิบายรายวิชา ได้แก่ ชื่อรายวิชา จำนวนเวลา (ชั่วโมง) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้ (เนื้อหาและกิจกรรม) ของรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ วิธีเขียนทำได้หลายแบบ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างคำอธิบายรายวิชา

(ตัวอย่างที่ ๑)

กลุ่มศิลปะ

สาระการเรียนรู้ดนตรี

รายวิชา ดนตรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

เวลา ๔๐ ชั่วโมง

รู้แหล่งกำเนิดและคุณสมบัติของเสียงธรรมชาติ เสียงมนุษย์ เสียงการขับร้อง และเสียงเครื่องดนตรี ขับร้อง ปฏิบัติเครื่องดนตรี และอ่านภาษาดนตรี ดูและเก็บรักษาเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีและเครื่องจังหวะ แสดงออกถึงการรับรู้เรื่องเสียง การสร้างสรรค์ทางดนตรี และการประยุกต์ใช้ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงที่ได้ยิน รู้ความเป็นมา วิวัฒนาการ สนใจและเห็นคุณค่าดนตรีพื้นบ้านที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล

(ตัวอย่างที่ ๒)

กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

สาระการเรียนรู้สุขศึกษา

รายวิชา สุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

เวลา ๑๒ ชั่วโมง

สังเกต ศึกษา หาคำตอบ อธิบายแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ การดูแลรักษาอวัยวะของร่างกาย

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจความหมาย ความสำคัญของการมีสุขภาพดีและปฏิบัติตนเป็นผู้มีสุขบัญญัติที่ดี

(ตัวอย่างที่ ๓)

กลุ่มวิทยาศาสตร์

สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายวิชา วิทยาศาสตร์ ๔ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เวลา ๑๐๐ ชั่วโมง

ศึกษาวิเคราะห์ ระบบสุริยะ ส่วนประกอบของระบบสุริยะ พลังงานแสง การเคลื่อนที่ของแสงจากแหล่งกำเนิดและเมื่อกระทบตัวกลางต่างกัน การเปลี่ยนพลังงานแสงเป็นพลังงานไฟฟ้า การกระจายของแสงขาวและการเกิดรุ้ง หิน และการเปลี่ยนแปลง หินในท้องถิ่นของเรา กระบวนการเปลี่ยนแปลงของหิน การเกิดดินและสมบัติของดินในท้องถิ่น การดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตหน้าดินและส่วนประกอบของราก ลำต้น ใบ ดอก ปัจจัยบางประการที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืช การสังเคราะห์ด้วยแสง การตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของพืช พืช-สัตว์ในท้องถิ่น การเจริญเติบโตและวัฏจักรชีวิตของพืช-สัตว์ อาหารและสารอาหาร สารอาหารและพลังงานที่ร่างกายต้องการ การจัดอาหารให้ได้สัดส่วน และวัตถุดิบในอาหาร โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

การสืบเสาะหาความรู้ การสำรวจตรวจสอบ การสืบค้นข้อมูลและการอภิปราย เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ มีความสามารถในการตัดสินใจ นำความรู้ไปใช้ ในชีวิตประจำวัน ความคิด ความเข้าใจ สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ มีความสามารถในการตัดสินใจ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีจิตวิทยาศาสตร์ จริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

๒.๔ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

มีแนวทางดังนี้

- ๑) นำสาระการเรียนรู้รายปีมาวิเคราะห์แยกเป็นหัวข้อเรื่อง/หัวข้อย่อย
- ๒) นำหัวข้อเรื่อง/หัวข้อย่อยมากำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยนำหัวข้อเรื่อง/หัวข้อย่อยมาเขียนเป็นหน่วยการเรียนรู้ หรือนำหัวข้อเรื่อง/หัวข้อย่อยมาบูรณาการ ซึ่งอาจเป็นการบูรณาการภายในกลุ่มสาระหรือระหว่างกลุ่มสาระก็ได้

๓) ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้

๔) กำหนดเวลา

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้

วิชา วิทยาศาสตร์ ๔

หน่วยการเรียนรู้ ๔ หน่วย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เวลา ๑๐๐ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้

ชื่อหน่วยการเรียนรู้

เวลา (ชั่วโมง)

๑	ระบบสุริยะและพลังงานแสง - ส่วนประกอบของระบบสุริยะ - การเคลื่อนที่ของแสงจากแหล่งกำเนิดและเมื่อกระทบตัวกลางต่างกัน - การเปลี่ยนพลังงานเป็นพลังงานไฟฟ้า - การกระจายของแสงขาวและการเกิดรุ้ง	๓๐
๒	หินและการเปลี่ยนแปลง - หินในท้องถิ่นของเรา - กระบวนการเปลี่ยนแปลงของหิน - การเกิดดินและสมบัติของดินในท้องถิ่น	๒๐

หน่วยการเรียนรู้

ชื่อหน่วยการเรียนรู้

เวลา (ชั่วโมง)

๓	การดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต - หน้าที่และส่วนประกอบของราก ลำต้น ใบ ดอก - ปัจจัยบางประการที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืช - การสังเคราะห์ด้วยแสง - การตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของพืช - พืช-สัตว์ในท้องถิ่น - การเจริญเติบโตและวัฏจักรของพืช-สัตว์	๔๐
๔	อาหารและสารอาหาร - สารอาหารและพลังงานที่ร่างกายต้องการ - การจัดอาหารให้ได้สัดส่วน - วัตถุเจือปนในอาหาร	๑๐

กรณีที่มีการบูรณาการ แผนภาพความคิดและตารางแสดงความสัมพันธ์ของจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และอื่น ๆ ระหว่างกลุ่มสาระจะช่วยให้กรอบความคิดในการบูรณาการชัดเจนและสะดวกในการจัดทำ

ตัวอย่างแผนภาพความคิด (กรมวิชาการ, ๒๕๔๔ ค)



ตัวอย่างตารางสัมพันธ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรม	การประเมินผลและงานที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติ	แหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้
ภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ					

๒.๕ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

มีแนวทางดังนี้

- ๑) ตั้งชื่อแผนตามหัวเรื่องย่อย
- ๒) กำหนดจำนวนเวลา
- ๓) เลือกผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้รายปีที่สอดคล้องกันที่จะนำมาใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ
- ๔) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีที่เลือกไว้
- ๕) กำหนดรายละเอียดของสาระการเรียนรู้สำหรับแผนฯ นั้น โดยวิเคราะห์จากสาระการเรียนรู้ที่เลือกไว้
- ๖) กำหนดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ และจัดลำดับขั้นตอน โดยคำนึงถึงธรรมชาติของวิชา จิตวิทยาการเรียนรู้ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ๗) กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นวัตถุ บุคคล หรือสภาพที่ทั้งในและนอกโรงเรียน
- ๘) กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ทั้งที่เกิดระหว่างเรียนและหลังเรียน โดยเน้นวิธีการประเมินตามสภาพจริง

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

วิชา วิทยาศาสตร์ ๔

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง หินในท้องถิ่น

เวลา ๖ ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เก็บตัวอย่างและบรรยายลักษณะของหินที่พบในท้องถิ่น
๒. จำแนกประเภทของหินโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเอง
๓. อธิบายการใช้ประโยชน์ของหินอย่างถูกต้อง
๔. ตระหนักและเห็นคุณค่าของหิน

สาระการเรียนรู้

๑. หินเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเปลือกโลก พบได้ทั่ว ๆ ไป
๒. หินมีลักษณะแตกต่างกัน และแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ได้ตามลักษณะที่แตกต่างกัน
๓. หินมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน จึงต้องใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

กระบวนการเรียนรู้

๑. ครูพานักเรียนออกไปเก็บหินในท้องถิ่นใกล้โรงเรียน ให้นักเรียนวาดแผนที่แสดงแหล่งหินในท้องถิ่น บันทึกสถานที่ วัน เดือน ปี ที่เก็บหิน และเพื่อเป็นการอนุรักษ์แหล่งหิน เดือนนักเรียนให้เก็บมาคนละก้อนเพื่อการศึกษา หากมีความจำเป็นเพราะหินในท้องถิ่นมีจำนวนน้อย ก็ให้นักเรียนเอาหินไปคืนที่เดิม หลังจากศึกษาเสร็จแล้ว หากไม่มีแหล่งหินในท้องถิ่น ครูอาจให้นักเรียนศึกษาลักษณะของหินจากแหล่งการเรียนรู้ เช่น สวนธรณีวิทยาในโรงเรียนหรือสวนธรณีวิทยาที่มีในท้องถิ่น

๒. นักเรียนสังเกตลักษณะของหินตัวอย่างที่ตนเองและเพื่อน ๆ เก็บมา โดยใช้แว่นขยายช่วยในการสังเกต วาดภาพ และบันทึกลักษณะของหินที่สังเกตได้ลงในใบกิจกรรม

๓. ให้นักเรียนเอาน้ำมารวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๑๐-๑๕ ก้อน แล้วให้นักเรียนแต่ละคนลองแบ่งกลุ่มหินเป็นกลุ่ม ๆ โดยใช้เกณฑ์ของตนเอง และบันทึกผลการจัดกลุ่มหินลงในใบกิจกรรม

๔. ครูให้นักเรียนนำเสนอการจัดกลุ่มหินและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มหิน เพื่อหาข้อสรุปว่านักเรียนใช้เกณฑ์อะไรบ้างในการแบ่งกลุ่มหิน

๓. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

หนังสือสมุด ส.ป.ท.

๓.๑ ระดับของการประเมิน

โรงเรียนโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาต้องจัดทำระเบียบหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติให้เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน การประเมินผลการเรียนรู้อาจจัดได้เป็น ๓ ระดับ คือ

๑) การประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความก้าวหน้าของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ วิธีการประเมินดำเนินการควบคุมไปในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้ใช้ผลการประเมิน คือ ตัวผู้เรียน ผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการและเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สามารถสะท้อนภาพสัมฤทธิ์ผล ความก้าวหน้าและความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

๒) การประเมินผลระดับสถานศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายปีและช่วงชั้น รวมทั้งนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น การผ่านแต่ละช่วงชั้นมีเกณฑ์ดังนี้

✧ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่ม และผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด

✧ ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

✧ ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

✧ ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

๓) การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การประเมินสองระดับแรกดำเนินการโดยโรงเรียน ส่วนการประเมินระดับที่สาม ดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้โรงเรียนทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินภายนอกที่ดำเนินการโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา การประเมินภายนอกมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตราที่ ๔๙ วรรคสองที่กำหนดให้มีการประเมินภายนอกสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก ๕ ปี โรงเรียนต้องมีบันทึกผลการประเมินเหล่านี้และนำข้อมูลเหล่านี้

โดยเฉพาะผลการประเมินในสองระดับแรก ไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน และคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้

๓.๒ แนวทางการประเมินผล

ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงแนวทางการประเมินผลควบคู่ไปด้วย ดังนี้

๑) แนวทางการประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้

- (๑) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี (รวมส่วนที่โรงเรียนคิดเพิ่มเติมด้วย)
- (๒) กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละรายการกลุ่มสาระการเรียนรู้ (โดยพิจารณาจากเวลาเรียน)
- (๓) กำหนดเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายข้อโดยพิจารณาตามความสำคัญและจุดเน้นของโรงเรียน
- (๔) ประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนและปลายปี
- (๕) กำหนดเกณฑ์ให้ระดับผลการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยพิจารณาตามความสำคัญและจุดเน้นของโรงเรียน อนึ่ง ต้องนำผลการประเมินระหว่างเรียนมาใช้ในการตัดสินผลด้วย โดยให้น้ำหนักความสำคัญในส่วนนี้มากกว่าการประเมินผลปลายปี
- (๖) กำหนดมาตรการซ่อมเสริมผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในข้อที่ “ไม่ผ่าน” หรือมาตรการซ่อมเสริมกรณีที่ต้องเรียนซ้ำในรายการกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ ภายใน ๓ ปี ของช่วงชั้นนั้น ๆ (ผู้เรียนที่มีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ของสถานศึกษา เป็นผู้ผ่านช่วงชั้น)

๒) แนวทางการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นการประเมินผลรายกิจกรรมและตัดสินผลการผ่านเกณฑ์ในแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

- (๑) กำหนดกิจกรรมและจุดประสงค์ของกิจกรรม
- (๒) กำหนดเกณฑ์ตัดสินผลการประเมินแต่ละกิจกรรม (ผู้เรียนต้องผ่านทั้งสองเกณฑ์ คือ เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมและเกณฑ์เวลาที่ใช้ในการร่วมกิจกรรม)
- (๓) ประเมินผู้เรียนในระหว่างกิจกรรม และเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม
- (๔) กำหนดมาตรการซ่อมเสริมข้อบกพร่องที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์
- (๕) ประเมินสรุปการผ่านกิจกรรมตลอดช่วงชั้น เพื่อตัดสินการเป็นผู้ผ่าน

ช่วงชั้น

๓) แนวทางการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน

ความสามารถด้านการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน เป็นเสมือนส่วนตกลึกของผลการเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ เพราะสะท้อนถึงความเข้าใจจากการอ่านแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์จินตนาการแล้วสื่อสารด้วยการเขียนได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงควรบูรณาการความสามารถด้านนี้ลงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อนึ่ง แม้การประเมินด้านนี้จะเน้นปีสุดท้ายของช่วงชั้น แต่โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินรายปีด้วย เพื่อให้เกิดการฝึกฝนและพัฒนา และเพื่อเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการผ่านการประเมินในปีสุดท้ายของช่วงชั้น แนวทางการประเมินมีดังนี้

- (๑) กำหนดมาตรฐานการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน พร้อมทั้งตัวชี้วัดความสามารถของแต่ละช่วงชั้น และรายปี
- (๒) กำหนดแนวทางและวิธีการประเมินที่เหมาะสมสำหรับแต่ละช่วงชั้น และรายปี
- (๓) กำหนดเกณฑ์ตัดสินผลประเมินรายมาตรฐาน
- (๔) ดำเนินการประเมินโดยนำผลประเมินที่บูรณาการไว้ในทุกกลุ่มสาระมาพิจารณาร่วมกัน
- (๕) กำหนดมาตรการซ่อมเสริมข้อบกพร่องที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์
- (๖) ประเมินตัดสินผลการผ่านช่วงชั้น โดยใช้ผลประเมินปลายปีสุดท้ายของช่วงชั้น

๔) แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

“คุณลักษณะอันพึงประสงค์” ตามที่กล่าวถึงในข้อนี้ เป็นคุณลักษณะเพิ่มเติมจากที่กำหนดในทุกกลุ่มสาระ เพื่อสร้างเอกลักษณ์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตประจำวันของบุคคลในชุมชน การจัดกิจกรรมและการประเมินผลจึงสามารถบูรณาการลงใน ๘ กลุ่มสาระ และโดยเฉพาะการบูรณาการลงในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีธรรมชาติของกิจกรรมและจุดประสงค์ของกิจกรรมที่เอื้อต่อเรื่องนี้มากที่สุด สำหรับหลักการประเมินเป็นไปในทำนองเดียวกันกับการประเมิน “อ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน” กล่าวคือ แม้จะมุ่งประเมินในปีสุดท้ายของช่วงชั้น แต่โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินรายปีด้วย เพื่อให้มีการสั่งสมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน แนวทางการประเมินมีดังนี้

- (๑) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยวิเคราะห์/สังเคราะห์จากวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน ค่านิยมของชุมชน ปัญญาเชิงจริยธรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน แนวปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่พึงประสงค์ ฯลฯ

(๒) กำหนดเกณฑ์ตัดสินการผ่านคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละประการ

(๓) กำหนดแนวทางและวิธีการประเมินโดยยึดหลักการ “หลากหลาย ต่อเนื่อง และเป็นสภาพจริง” สำหรับแต่ละช่วงชั้นและรายปี การรายงานผลจัดเป็น ๓ ระดับ คือ “ดีเยี่ยม” (มีพฤติกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด) “ดี” (มีพฤติกรรมตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่สถานศึกษากำหนด) และ “ควรปรับปรุง” (มีพฤติกรรมไม่ผ่านเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด)

(๔) กำหนดมาตรการปรับปรุงแก้ไขในคุณลักษณะที่มีผลการประเมิน “ควรปรับปรุง”

(๕) ประเมินและสรุปผลเป็นระยะ โดยรวบรวมผลจากแหล่งต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ พร้อมจัดทำบันทึกพัฒนาการ (profile)

(๖) ประเมินตัดสินผลการผ่านช่วงชั้นโดยเน้นผลการประเมินจากปีสุดท้ายของช่วงชั้นและจากบันทึกพัฒนาการ

๓.๓ เอกสารหลักฐานการศึกษา/แบบประเมินผลการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน (ปพ.)

เนื่องจากโรงเรียนเป็นผู้กำหนดหลักการและแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผล การเรียนเอง (โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา) จึงต้องออกแบบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ทางการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียนเอง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความเป็นระบบระเบียบและมีบรรทัดฐานที่สื่อสารกันได้ เป็นที่เข้าใจกันทั่วไป กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแบบประเมินผลที่โรงเรียนควรต้องจัดทำและกระทรวงศึกษาธิการเองก็ได้กำหนดเอกสารบางส่วน ซึ่งถือเป็นแบบบังคับให้โรงเรียนทุกแห่งนำไปใช้เป็นอย่างเดียวกันดังนี้

๑) เอกสารหลักฐานการศึกษาควบคุมและบังคับแบบ มี ๓ รายการ คือ

(๑) ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (transcript) (ปพ.๑) เพื่อใช้บันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเกณฑ์การผ่านช่วงชั้นของหลักสูตรแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่ม ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาและผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

(๒) ประกาศนียบัตร (ปพ.๒) เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาของผู้จบการศึกษาภาคบังคับและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๓) แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.๓) เพื่อบันทึกสรุปผลการเรียนของผู้สำเร็จการศึกษารุ่นหนึ่ง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละช่วงชั้น ผู้มีรายชื่อในเอกสารนี้ทุกคนได้รับการรับรองวุฒิการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ และแบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนต้องจัดทำ ๓ ชุด โดยเก็บรักษาไว้ที่โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการแห่งละ ๑ ชุด สำหรับแบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษาในช่วงชั้นที่ ๑ และ ๒ ให้จัดทำเพียงชุดเดียวและเก็บรักษาไว้ที่โรงเรียน

(ร่าง) แบบ ปพ.๑

ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ ๑ ประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

ปพ.๑-๒ ชุดที่..... เลขที่..... เลขประจำตัวนักเรียน.....
 โรงเรียน..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....
 ชื่อ-ชื่อสกุล..... เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ศาสนา.....
 เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เลขประจำตัวประชาชน.....
 ชื่อ-ชื่อสกุลบิดา..... ชื่อ-ชื่อสกุลมารดา.....
 สถานศึกษาเดิม..... จังหวัด..... ชั้นเรียนสุดท้าย.....
 วันเข้าเรียนโรงเรียนนี้.....

รหัส/รายวิชา	บันทึก ผลการประเมิน	รหัส/รายวิชา	บันทึก ผลการประเมิน	รหัส/รายวิชา	บันทึก ผลการประเมิน	ผลการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ☐ ดีเยี่ยม ☐ ดี ☐ ควรปรับปรุง
						ผลการประเมิน การอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน
				กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
						ผลการประเมินระดับชาติ
						หมายเหตุ
สรุปผลการเรียน		ติดรูปถ่าย ๔x๕ ซม.		นายทะเบียน (.....) (.....) ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....		
- จำนวนนักเรียนที่ต้องเรียน ตามโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียน..... - จำนวนนักเรียนที่เรียนที่ได้..... - ผลการเรียนเฉลี่ย..... - จำนวนนักเรียนกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ ตามโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียน..... - จำนวนนักเรียนกิจกรรมที่ปฏิบัติที่ได้..... - วันอนุมัติจบหลักสูตร..... - วันออกจากโรงเรียน..... - สาเหตุที่ออก.....						

(ร่าง) แบบ ปพ.๒

ปพ.๒-บ เลขที่	
กระทรวงศึกษาธิการ โดย	
โรงเรียน	จังหวัด
เขต/อำเภอ ขอขอบประกาศนียบัตรนี้ให้ไว้ เพื่อแสดงว่า	
เกิดวันที่	เดือน พ.ศ.
เป็นผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
เมื่อวันที่	เดือน พ.ศ.
ขอให้ความสุขสวัสดิ์เจริญเทอญ	
ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา

๒) เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษาดำเนินการเอง

(๑) แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.๔) ใช้บันทึกผลการประเมินผู้เรียนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่โรงเรียนกำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาแต่ละประการอย่างต่อเนื่องและสรุปผลการประเมินเมื่อจบช่วงชั้น

(๒) แบบบันทึกการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.๕) ใช้บันทึกข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้รายกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ

(๓) แบบรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.๖) เป็นเอกสารบันทึกและรายงานพัฒนาการและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบ

(๔) ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.๗) เป็นเอกสารรับรองผลการศึกษาของผู้เรียนเป็นการชั่วคราว

(๕) ระเบียบสะสม (ปพ.๘) เป็นเอกสารบันทึกพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมผู้เรียน

(๖) สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.๙) เป็นเอกสารที่ผู้เรียนใช้ศึกษาหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อวางแผนการเรียนรู้หรือใช้ในการเทียบโอนผลการเรียน

๔. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรกับการประกันคุณภาพ

๔.๑ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ดังได้กล่าวแล้วในตอนต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน การปฏิรูปการสอนของครูผู้สอน และการปฏิรูปการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน โดยการปฏิรูปในสองส่วนแรกมีบทบัญญัติในหมวด ๔ ซึ่งกล่าวถึงหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ส่วนการปฏิรูปการบริหาร มีบทบัญญัติอยู่ในหมวด ๖ ซึ่งต่อมาได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปฐมวัย มีสาระสำคัญโดยสรุป ๘ ประการ ดังนี้

๑) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทำหน้าที่กำหนดแนวทางวิธีการดำเนินการ กำกับ ติดตาม ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน เสนอแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รวมทั้งการให้มีระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

๒) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานระดับสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นอย่างเป็นระบบ กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชาการ ผลการวิจัย ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ มีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ กำหนดบทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องและการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและเป็นไปตามสภาพความเป็นจริง ผลการตรวจสอบนำไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๕) การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยจัดให้ผู้เรียนทุกคนทุกระดับช่วงชั้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลักและคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

๖) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายในแผนและผลการประเมินตามข้อ (๖) เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

๗) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดทำการส่งเสริม สนับสนุน และร่วมดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ให้หน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษาทำการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี

๔.๒ การบริหารหลักสูตรภายใต้ระบบประกันคุณภาพ

แผนพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นแผนหนึ่งในจำนวนหลาย ๆ แผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และถือเป็นแผนหลักเนื่องจากเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินกิจการทั้งปวงในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา รวมทั้งการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดเน้น และอื่น ๆ ในแผนพัฒนาแม่บท จึงควรเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดทำแผนพัฒนาด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน มีกระบวนการเช่นเดียวกับแผนด้านอื่น ๆ กล่าวคือ อาจมีแผนหลายระดับตามช่วงเวลา คือ แผนระยะยาว และแผนปฏิบัติการประจำปี ขณะเดียวกันอาจมีแผนหลายระดับตามลักษณะงาน เช่น แผนพัฒนาหลักสูตรของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แผนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ แผนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เป็นต้น

ซึ่งทุกระดับต้องมีความสอดคล้องกัน สำหรับแผนสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น แผนพัฒนาอาคารสถานที่ แผนพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี แผนพัฒนากิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน แผนพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน แผนพัฒนาบุคลากรและการเงิน เป็นต้น (การจัดประเภทแผนขึ้นอยู่กับข้อกำหนดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษา) แผนเหล่านี้ต้องยึดแผนพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นแกน เพื่อการบรรลุไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ ถือเป็นแผนที่มีความสำคัญที่สุดเพราะเปรียบเสมือนหลักสูตรระดับห้องเรียนที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการเรียนรู้มากที่สุด ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความสามารถในการกำหนดระดับพัฒนาการของคุณภาพผู้เรียนด้านต่าง ๆ การวิเคราะห์ผู้เรียน การสำรวจความสนใจ การกำหนดเป้าหมาย การแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ การกำหนดกิจกรรม ชิ้นงาน และแนวทางการประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปให้บังเกิดผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔

หลังจากที่มีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติจริง ทุกขั้นตอนของกิจกรรมควรมีการกำกับติดตาม ประเมินผล เช่น ในชั้นเรียนอาจมีการประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้ประเมินอาจเป็นตัวนักเรียนเอง เพื่อนนักเรียน ครูประจำชั้น คณะครูที่สอนร่วมกันเป็นทีม ผู้ปกครอง เป็นต้น ผลการประเมินเหล่านี้จะนำไปใช้ในการปรับปรุงวิธีการสอนของครูผู้สอนและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน โดยลักษณะนี้ก็คือการทำวิจัยในชั้นเรียนนั่นเอง

การประเมินผลการสอนที่ดีที่สุดก็คือการประเมินจากผลผลิตหรือคุณภาพผู้เรียนที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ดี เพื่อให้มีสารสนเทศในภาพกว้างมากขึ้น จึงควรมีการประเมินผลการเรียนโดยผู้ประเมินอาจเป็นตัวครูผู้สอนเอง เพื่อนครู หัวหน้าหมวดวิชาหรือรายชั้น ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้เรียนด้วย

จากข้อมูลระดับชั้นเรียน เมื่อรวมเป็นข้อมูลระดับโรงเรียน ผู้บริหารจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิธีสอนของครูผู้สอนเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม หรือทั้งโรงเรียน และโดยเฉพาะการนำไปใช้ประโยชน์ด้านการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป ในทำนองเดียวกัน ผลการประเมินตามแผนงานด้านอื่น ๆ อันได้แก่ อาคารสถานที่ สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี ความสัมพันธ์กับชุมชน ฯลฯ จะใช้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาของโรงเรียนในทุกด้านทั้งโรงเรียนโดยลักษณะนี้ก็คือการทำวิจัยระดับสถานศึกษานั้นเอง การเขียนรายงานประจำปีก็คือการเขียนรายงานการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่มีการปรับปรุงพัฒนาให้สูงขึ้นในแต่ละปี การเผยแพร่ผลการดำเนินงานจึงเป็นการประกาศเกียรติคุณของโรงเรียน ทั้งเป็นการสร้างแนวร่วมจากชุมชนให้สนใจเข้ามาเป็นผู้จัดและพัฒนาการศึกษาาร่วมกัน

ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทย เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ แสดงถึงความเป็นเอกภาพ และความเป็นไทยของคนในชาติที่มีภาษาใช้เป็นของตนเอง ภาษาไทยมีวิวัฒนาการต่อเนื่องมานับพันปี นับแต่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงคิดประดิษฐ์อักษรไทย (ลายสือไทย) เมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ อักษรไทย ได้เปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ จนปัจจุบันคนไทยมีอักษรไทย มีภาษาไทยใช้ในการสื่อสาร ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาไทยมีส่วนสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของชาติไทยทุก ๆ ด้าน ด้วยคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการ คือ

๑. เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร

ภาษาไทย ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความรู้ ความเข้าใจ ความต้องการต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทั้งการสื่อสารที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการด้วยภาษาพูด และภาษาเขียน การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง เหมาะสมตามกฎหมายระเบียบทางภาษา การเลือกสรร ถ้อยคำภาษาในการติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานต่าง ๆ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทย จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีคุณภาพและสร้างสรรค์

๒. เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

เรื่องราวต่าง ๆ ที่สำคัญในอดีต เช่น ประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์สำคัญของบ้านเมือง สังคม ชุมชน หรือบุคคล จะมีผู้บันทึกไว้ในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งการบอกเล่าถ่ายทอดสืบต่อกันมา เช่น ดำนาน ประวัติสิ่งของ สถานที่ บุคคลต่าง ๆ หรือการแปลเรียบเรียงจากภาษาอื่นเป็นภาษาไทย เพื่อให้คนไทย คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ ภาษาไทยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบันทึกบอกเล่าเรื่องราว ให้ผู้แสวงหาความรู้ได้เรียนรู้ จากการฟัง การพูด การอ่าน การดูจากแหล่งเรียนรู้ดังกล่าว ภาษาไทย ยังช่วยในการพัฒนากระบวนการคิด พัฒนาสติปัญญา วิสัยทัศน์ เพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้ให้ทัน ต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เพื่อนำไปสู่การใช้ในการ พัฒนาอาชีพให้ความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ

๓. เป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมและค่านิยม

ภาษาไทยเป็นสื่อสำคัญที่ได้บันทึกเรื่องราวที่แสดงถึงภูมิปัญญาบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม ทั้งด้านประเพณี วัฒนธรรม ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยปรากฏในลักษณะของวรรณคดี วรรณกรรม บทละคร เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเห่ นิทาน สารคดี บันเทิงคดี บทเพลง บทกวี คำอวยพร สุภาษิต คำพังเพย ฯลฯ วัฒนธรรมทางภาษาดังกล่าว มีคุณค่าแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้เป็นสมบัติของชาติตลอดไป

๔. เป็นเครื่องมือสร้างเอกภาพของชาติ

การใช้ภาษาไทยใช้ แสดงถึงการเป็นประเทศที่มีอารยธรรมเจริญรุ่งเรืองของชาติไทย มีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่ใช้สื่อสารกัน แสดงความเป็นเชื้อชาติเดียวกัน แสดงถึงความเป็นเอกภาพของชาติ เป็นพลังสำคัญที่ทำให้คนไทยเกิดความภาคภูมิใจ มีความปรองดองร่วมมือกัน ในการพัฒนาประเทศได้

๕. เป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

การใช้ภาษาไทยที่สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน จะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ในสังคม ไม่สร้างปัญหา และความแตกแยก กลุ่มคนไทยที่มีภาษาถิ่นใช้เป็นของตนเองเฉพาะกลุ่ม สามารถใช้ภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับของทุกถิ่นในการสื่อสารเป็นภาษากลาง ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจที่ดี และแสดงถึงความเป็นกลุ่มเดียวกัน

ด้วยคุณลักษณะดังกล่าว ภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการดำรงอยู่ในสังคมของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง จึงจำเป็นที่คนไทยทุกคนต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ฝึกฝนให้มีทักษะภาษาไทยที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญและเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะทางภาษา และจัดการประเมินผลที่สอดคล้องเหมาะสมจะช่วยให้การเรียนรู้และการใช้ภาษาไทยของคนไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ธรรมชาติของภาษาไทย

คนไทยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตและการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมาย ในการแสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการ การใช้ภาษาไทยจึงจำเป็นต้องใช้ให้ถูกต้องและเป็นไปตามธรรมชาติของภาษา

ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดดและเป็นภาษาเรียงคำ คำในภาษาไทยประกอบด้วยเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่างกันจะมีความหมายต่างกัน เช่น ทา ทำ ท้า

ภาษาไทยจึงมีคำใช้มาก คำในภาษาไทยยังมีเสียงหนักเบา ล้วนยาวต่างกัน อันเกิดจากการใช้สระ วรรณยุกต์ และพยัญชนะที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน ในส่วนของประโยคเป็นการเรียงคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษา รวมประโยคหลายประโยคเป็นข้อความ มีการแบ่งระดับของภาษาไทยให้เหมาะสมกับบุคคล และกาลเทศะแสดงถึงวัฒนธรรมทางภาษา เช่น การแบ่งระดับภาษาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การแบ่งระดับภาษาที่เป็นพิธีการและไม่เป็นพิธีการ หรือการแบ่งระดับภาษาตามสภาพแวดล้อม เป็นต้น ภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและบริบทและสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่ใช้ คำเดียวกันในเวลาที่แตกต่างกันหรือบริบทที่ต่างกัน ความหมายอาจต่างกัน เช่น นักเขาชันกับแดงถือขัน นอกจากนั้นภาษาพูดและภาษาเขียนยังมีความแตกต่างกัน

ภาษาไทยมีคุณสมบัติเหมือนภาษาอื่น ๆ คือ ไม่จำกัดเพศและวัยของผู้ส่งสาร รับสาร และสามารถเข้าใจภาษาพูดทั้งอดีต ปัจจุบัน อนาคตสื่อสารกันโดยไม่จำกัดกาลเวลา ทั้งเป็นเครื่องมือถ่ายทอด วัฒนธรรมและวิทยาการต่าง ๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ นอกจากนั้น ภาษาไทยยังมีคุณสมบัติที่สำคัญคือ

๑. คำที่ใช้พูดประกอบด้วยเสียงและความหมาย มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นระบบมีแบบแผน หรือกฎเกณฑ์ทางภาษา

๒. เป็นภาษาที่มีพลังทำให้เกิดความรู้สึกต่อการรับสาร ภาษาทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกชื่นชมเกลียดชัง โศกเศร้า มีความรู้สึกขัดแย้งหรือคล้อยตามได้ มนุษย์จึงสามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้โดยมีรู้สิ้นสุด

๓. ภาษาเป็นการใช้สัญลักษณ์หรือข้อสมมติร่วมกัน มีการรู้สัญลักษณ์เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน

ด้วยลักษณะธรรมชาติของภาษาไทยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีพลังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า ก่อให้เกิดบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของคนไทยที่แตกต่างไปจากชนชาติอื่น ภาษาไทยจึงเป็นมรดกไทยที่ควรหวงแหนและธำรงไว้ด้วยการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบแบบแผนของภาษาไทย

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะ ส่วนหนึ่งเป็นทักษะที่ต้องฝึกจนเกิดความชำนาญ ส่วนหนึ่งเป็นเนื้อหาสาระที่ต้องเรียนรู้และนำไปใช้ฝึกควบคู่กับส่วนที่เป็นทักษะนั้นคือ หลักภาษา ทั้งสองส่วนเมื่อนำไปฝึกจนชำนาญสามารถใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษา ตามลักษณะของภาษาไทย ทั้งการอ่าน การฟัง การดู การพูด การเขียน ซึ่งเป็นการแสดงออกทางทักษะภาษา การฝึกทักษะภาษาไทยจึงต้องเรียนรู้หลักภาษา ฝึกทักษะทางภาษา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องเหมาะสม

ลักษณะเฉพาะที่สำคัญประการหนึ่งของภาษาไทย คือ ภาษาไทยเป็นเสียงดนตรี เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยทำให้คำไทยมีระดับสูงต่ำ แตกต่างกันและต่างความหมายกันออกไปทำให้มีคำใช้มากมายและสิ่งของสิ่งหนึ่งอาจมีคำหรือชื่อได้หลายอย่างตามบริบทของวัฒนธรรมทางภาษา และท้องถิ่น รูปลักษณะ ความหมายที่บัญญัติขึ้นเป็นที่เข้าใจสื่อสารกันได้ ทั้งสามารถนำไปใช้สร้างสรรค์ทางภาษาทำให้เกิดวรรณคดีและวรรณกรรมที่มีความงดงามทางภาษาเป็นพิเศษ เช่น จินตลักษณ์ของคำประพันธ์ต่าง ๆ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนรู้ส่วนหนึ่งจึงเป็นเนื้อหาสาระที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่สุนทรีย์ เกิดความซาบซึ้ง เกิดความบันเทิงใจ ภูมิใจ เป็นเนื้อหาที่ถ่ายทอดถึงความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความงดงามของถ้อยคำ ภาษาที่ผู้สร้างสรรค์งานดังกล่าวขึ้นมาได้แสดงออกถึงความสามารถทางภาษาด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น วรรณคดี วรรณกรรม บทกวี บทเพลงกล่อมเห่ เพลงพื้นบ้าน บทร้องเล่น บทเพลง ปริศนาคำทาย ฯลฯ เนื้อหาดังกล่าวนี้จะเป็นสื่อสำคัญส่วนหนึ่งในการฝึกทักษะทางภาษา และสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อภาษาไทย

การจัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย

ภาษาไทย เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติของวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดการสื่อสาร ความสัมพันธ์อันดีงามในสังคม เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ และพัฒนาตนให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งยังเป็นสื่อที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติ ที่ควรแก่การเรียนรู้ เพื่อให้ภาษาไทยธำรงอยู่อย่างมีคุณค่า

เตรียมการสอนภาษาไทย จะประสบผลสำเร็จได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้สอน ซึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการเป็นผู้บอก ให้เป็นบทบาทของผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย นั่นคือ ทำอย่างไรจึงจะให้ผู้เรียนเข้าใจถึงคุณค่า และประโยชน์ที่จะได้รับ อันได้แก่

๑. การเรียนรู้ภาษาไทยเป็นประโยชน์ต่อการติดต่อสื่อสาร การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารในการปฏิบัติงาน การประสานงาน การประสานความร่วมมือ

๒. เป็นการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ เป็นพื้นฐานในการศึกษาวิทยาการแขนงต่าง ๆ การสืบค้นข้อมูล การค้นคว้า การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๓. เป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรม คุณธรรม ความดีงาม ตลอดจนบุคลิกภาพให้เกิดขึ้นในตนเองและสังคม

๔. เป็นการพัฒนากระบวนการคิด การสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

๕. เป็นการเสริมสร้างความงดงามในชีวิต ชื่นชม ภูมิใจในภาษาไทย คุณค่าของวรรณคดี ความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

การจัดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ครูผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี สาระการเรียนรู้รายปี และจัดทำคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนควรดำเนินการโดย

๑. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ศึกษารูปแบบ เพื่อการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม กับเนื้อหาสาระ วุฒิภาวะของผู้เรียน ความสามารถในการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคล รูปแบบ กิจกรรมการเรียนรู้มีหลายประการ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดการบูรณาการ การสอนด้วยแผนความคิด หรือแผนภาพโครงเรื่อง เป็นต้น

๒. พัฒนาหรือคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนสามารถเชื่อมโยงความรู้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน นำสิ่งเหล่านี้มาเป็นปัจจัยในการคิดค้น รูปแบบการจัดกิจกรรม ทดลองใช้ปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และควรเผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษ

๓. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง เช่น การศึกษาค้นคว้า หาความรู้จากแหล่งความรู้ ห้องสมุด สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในท้องถิ่นและแหล่งอื่น การเรียบเรียง การจัดทำรายงาน การสื่อสาร การสัมภาษณ์ การแสดงผลงาน เป็นต้น เพราะสิ่งเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และการประกอบอาชีพในอนาคต

๔. การจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยควรจัดให้มีรูปแบบหลากหลาย และปรับใช้ได้ในแต่ละกิจกรรม รวมทั้งเหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียน ตามแนวทางการจัด กระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน ดี เก่ง และมีสุข โดยเฉพาะกระบวนการเรียนรู้เฉพาะ (Specific Learning) ของภาษาไทย ซึ่งเป็นกระบวนการตามธรรมชาติของภาษาไทยที่ใช้ในการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียน เข้าใจถึงหลักการ กฎเกณฑ์ ทฤษฎี และระเบียบวิธีการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กระบวนการเรียนรู้เฉพาะดังกล่าวที่ครูผู้สอนควรนำมาใช้ ได้แก่

- กระบวนการสื่อความ
- ทักษะทางภาษาหรือกระบวนการทางภาษา
- กระบวนการอ่าน
- กระบวนการพูด
- กระบวนการเขียน
- กระบวนการดูหรือฟัง
- กระบวนการคิดวิเคราะห์เชิงตรรกะ

กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือและวิธีการอันสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ในการปลูกฝังบุคลิกภาพ (Character) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้เกิดขึ้นได้ คุณลักษณะสำคัญที่จะปรากฏ เช่น

- มีความมั่นใจในการใช้ภาษา
- มีเหตุผล
- มีประสิทธิภาพในการสื่อความ
- มีวิจารณญาณในการใช้ภาษา
- มีความสุนทรีย์ภาพในการใช้ภาษา
- ใช้ภาษาไทยด้วยความระมัดระวังให้ถูกต้อง
- มีความคิดสร้างสรรค์ในการประยุกต์ใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน
- รักและเห็นคุณค่าในการเรียนรู้ภาษาไทย
- มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน
- มีมารยาทในการฟัง การพูด
- ใช้ภาษาอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบ
- อนุรักษ์ภาษาในฐานะสมบัติทางวัฒนธรรม

๑๓๑

ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สถานศึกษาต้องมุ่งดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกใช้รูปแบบกระบวนการเรียนรู้การจัดกิจกรรมที่เหมาะสม มีความหมาย พัฒนาความคิด ทักษะ ความสามารถ ความถนัดของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกระบวนการอื่น ๆ ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านภาษาไทยของผู้เรียนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

หลักการการเรียนรู้ภาษา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ การคิด และการแก้ปัญหา ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นอีก ๓ กลุ่มสาระ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาไทยจึงมิใช่เพียงเป็นภาษาประจำชาติที่คนไทยทุกคนพึงรักษาให้ดำรงอยู่ แต่ต้องร่วมกันดำเนินการให้คนไทยใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่พัฒนาเยาวชน จึงต้องเข้าใจหลักการการเรียนรู้ภาษา ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและพัฒนาการของภาษาได้อย่างชัดเจน

หลักการการเรียนรู้ภาษา มีดังนี้

๑. ทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน เขียน มีความสำคัญเท่า ๆ กัน และทักษะเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน ความก้าวหน้าของทักษะหนึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาของทักษะอื่น ๆ ด้วย เช่น พัฒนาการทักษะการฟังจะส่งผลทางบวกต่อทักษะการพูดและการเขียน เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จึงไม่แยกฝึกทักษะทีละทักษะ จะฝึกทักษะต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน

๒. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษาพร้อมกับการพัฒนาความคิด และฝึกทักษะทางสังคมไปพร้อมกัน เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด ผู้เรียนที่มีความสามารถ และทักษะในการใช้ภาษา มีคำใช้อย่างหลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด ใช้ภาษาในการคิด กับเพื่อน กับครู กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นการฝึกทักษะทางสังคม และนำไปใช้ในชีวิตจริง

๓. ผู้เรียนต้องเรียนรู้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้องด้วยการฝึกฝนการใช้ภาษา มิใช่เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาเพียงอย่างเดียว การเรียนภาษาจะต้องเรียนรู้ไวยากรณ์ หรือหลักภาษา การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการฝึกฝนการเขียน และพัฒนาทักษะภาษาของตน

๔. ภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จึงต้องให้ความสำคัญและใช้ความเคารพและเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภูมิหลังของภาษา และความหลากหลายของภาษา รวมทั้งภาษาท้องถิ่น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับภาษาไทยและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาไทยอย่างมีความสุข

๕. ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาทักษะทางภาษาเช่นเดียวกัน แต่พัฒนาการทางภาษาจะไม่เท่ากัน และวิธีการเรียนรู้จะแตกต่างกัน

๖. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารและการแสวงหาความรู้ การเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะใช้ภาษาไทยในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การอภิปราย การเขียนรายงาน การเขียนโครงการ การตอบคำถาม การตอบแบบสอบถาม ครูสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จึงต้องใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ โดยทั่วไปจะดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มสาระอื่น ๆ ดังนี้

๑. ประเมินและตัดสินผลการเรียนรู้เป็นรายกลุ่ม กลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชาที่เพิ่มเติม
๒. ประเมินโดยยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย

๓. ประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินตามสภาพจริง
๔. ต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทุกข้อ
๕. การผ่านเกณฑ์การประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำทุกข้อ
๖. จัดซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน และประเมินหลังการซ่อมเสริม
๗. ผู้เรียนต้องเรียนซ้ำในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการซ่อมเสริมและไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

หลักการประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนภาษาไทยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ โดยนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน นำไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งนำผลไปใช้ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จของผู้เรียน การดำเนินการวัดและประเมินผลดังกล่าว สถานศึกษาต้องดำเนินการทั้งในระดับชั้นเรียนและในระดับสถานศึกษา การที่จะดำเนินการวัดและประเมินผลภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน มีหลักการที่สำคัญดังนี้

๑. การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องเน้นการพัฒนาทักษะตามกระบวนการเรียนรู้และควบคู่ไปกับการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนต้องประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งแต่ต้นจนจบการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยตรวจสอบความรู้เป็นระยะสม่ำเสมอมิใช่การวัดและประเมินผลหลังจบการเรียนรู้เพียงครั้งเดียว การประเมินเพื่อตรวจสอบพื้นฐานการประเมินระหว่างเรียนต้องประเมินหลาย ๆ ครั้ง หลายกิจกรรม และการประเมินเมื่อจบบทเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนที่ถูกต้อง ชัดเจน แสดงถึงความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อย ข้อบกพร่องที่ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และดำเนินการได้ทันที จะเป็นการประเมินที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

๒. การประเมินผลต้องใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

การประเมินที่นำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง หรือจากการวัดหลาย ๆ ครั้ง หลาย ๆ วิธี มาสังเคราะห์สรุป จะได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ หรือเป็นสภาพจริงมากกว่าข้อมูลการประเมินที่มาจากแหล่งเดียว เช่น การประเมินการอ่านออกเสียงของผู้เรียนจากการอ่านครั้งเดียวจากบทอ่านบทเดียวไม่อาจสรุปได้อย่างแท้จริงว่าผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านออกเสียงในระดับใดจะต้องประเมิน หรือสังเกตจากการอ่านหลายครั้งจากการอ่านบทอ่านที่หลากหลายออกไป แล้วจึงนำมาสรุปจึงจะเชื่อได้ว่า ผู้เรียนมีความสามารถในระดับใด

๓. การประเมินจะต้องมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ และมีความเป็นธรรม

เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการเรียนรู้มีความสำคัญที่จะทำให้ผลการเรียนรู้มีความเที่ยงตรง น่าเชื่อถือ ครูผู้สอนจึงต้องพยายามใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และใช้เครื่องมือให้ถูกต้องเหมาะสม เครื่องมือที่ดีมีคุณสมบัติคือ ความเที่ยงตรง และมีความเชื่อมั่นสูง ความเที่ยงตรงของเครื่องมือเป็นผลเนื่องมาจากการใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างตรงตามสภาพจริง เช่น ต้องการทราบระดับความสามารถในการพูดของผู้เรียน ต้องใช้วิธีการสังเกตการพูดของผู้เรียนตามสภาพจริง หากใช้เครื่องมือประเมินการพูดของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเขียนตอบความรู้เกี่ยวกับการพูด ข้อเขียนดังกล่าวไม่สามารถสะท้อนความสามารถในการพูดของผู้เรียนได้ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น การออกเสียงตามอักขรวิธี บุคลิกภาพในการพูด ลีลาในการพูด ฯลฯ การประเมินดังกล่าวย่อมขาดความเที่ยงตรงและขาดประสิทธิภาพในการประเมิน ในด้านความเชื่อมั่น หมายถึง ความเชื่อถือได้ของผลการประเมินที่ได้ เครื่องมือที่มีความเชื่อมั่นจะมีผลการประเมินอยู่ในระดับคงที่ ไม่ว่าจะเป็นการประเมินที่ผู้ประเมินคนเดียวหรือหลายคน วิธีการที่จะทำให้ผลการประเมินมีความเชื่อถือได้มากขึ้น คือ การกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจนและเหมาะสม สำหรับความเป็นธรรม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความสามารถได้เต็มที่ และเท่าเทียมกัน พร้อมทั้งการประเมินนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ เช่น ประเมินการเขียนกลอนสุภาพ ผู้เรียนต้องผ่านการเรียนรู้การเขียนกลอนสุภาพมาแล้ว เป็นต้น

แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จัดได้เป็น ๓ ระดับ คือ

๑. การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน
๒. การวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษา
๓. การวัดและประเมินผลระดับชาติ

๑) การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

การวัดและประเมินผลในระดับนี้ เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ ค่านิยม อันพึงประสงค์จากการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมต่าง ๆ ผลจากการประเมินในระดับนี้ ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ และใช้ประกอบในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนประกอบด้วย

๑.๑ การประเมินก่อนเรียน

เพื่อตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนสำหรับนำไปจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพื้นฐานและคุณลักษณะของผู้เรียน มี ๒ ลักษณะ คือ

(๑) การประเมินความพร้อมพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะ ความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานของเรื่องใหม่ที่จะเรียน โดยใช้วิธีที่เหมาะสม และนำผลมาใช้ในการปรับปรุง ส่งเสริม หรือเตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียน มีแนวดำเนินการดังนี้

- ๑) วิเคราะห์ความรู้ ทักษะ และพื้นฐานของเรื่องที่จะเรียน
- ๒) เลือกวิธีการ/จัดทำเครื่องมือประเมินที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ
- ๓) ดำเนินการประเมินความรู้และทักษะของผู้เรียน
- ๔) นำผลการประเมินไปใช้ตามวัตถุประสงค์

(๒) การประเมินความรู้ในเรื่องที่จะประเมิน เพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะในเรื่องที่จะเรียนมากน้อยเพียงใดสำหรับใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน มีแนวปฏิบัติดังนี้

- ๑) วิเคราะห์ความรู้ ทักษะของเรื่องที่คุณเรียนต้องรู้หรือที่จะสอน
- ๒) เลือกวิธีการ/เครื่องมือประเมิน
- ๓) ประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่กำหนดก่อนจัดการเรียนรู้

๑.๒ การประเมินระหว่างเรียน

เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่า บรรลุผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ รวมทั้งอาจนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสรุปผลการเรียนรู้ แนวทางการปฏิบัติในการประเมินระหว่างเรียน อาจดำเนินการได้ดังนี้

(๑) วางแผนการสอนและการประเมินระหว่างเรียนให้สอดคล้อง แผนการจัดการเรียนรู้ควรระบุภาระงานที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

(๒) เลือกวิธีประเมินที่สอดคล้องกับภาระงาน หรือกิจกรรมหลักที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติ วิธีการที่เหมาะสมในการประเมินระหว่างเรียน ได้แก่ การประเมินจากสิ่งที่ผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่า มีความรู้ ทักษะ และความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อันผลจากการเรียนรู้ตามที่จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ วิธีการที่สามารถเลือกใช้ได้ เช่น การประเมินจากการสื่อสารส่วนบุคคล โดยการสนทนาเพื่อประเมินความรู้ การอ่านบันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน การประเมินจากการปฏิบัติ การประเมินจากกิจกรรมหรืองานที่มอบหมายให้ปฏิบัติ ซึ่งจะต้องกำหนดภาระงานและเกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) อย่างชัดเจน การประเมินจากสภาพจริง การประเมินโดยแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

(๓) กำหนดสัดส่วนการประเมินระหว่างเรียนกับการประเมินผลปลายภาคเรียน หรือปลายภาค โดยควรกำหนดให้น้ำหนักความสำคัญการประเมินระหว่างเรียนมากกว่าปลายปีหรือปลายภาค เนื่องจากการประเมินระหว่างเรียนสามารถนำผลมาพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในการจัด

การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ทันทั่วทั้งที่ และต้องนำผลระหว่างเรียนไปใช้ในการตัดสินผลปลายปีด้วย ทั้งนี้จะเป็นไปตามระเบียบที่สถานศึกษาเป็นผู้กำหนด

(๔) จัดทำเอกสารบันทึกข้อมูลการประเมินหรือสารสนเทศของผู้เรียนระหว่างเรียนอย่างเป็นระบบชัดเจน เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการปรับปรุง ส่งเสริมผู้เรียน และใช้เป็นหลักฐานในการสื่อสาร ตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

๑.๓ การประเมินสรุปผลการเรียนหลังเรียน

การประเมินผลหลังเรียน เป็นการประเมินผู้เรียนเมื่อจบเรื่องที่เรียน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนที่คาดหวังหรือไม่นำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียน เป็นการศึกษาพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของผู้เรียน แล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแนวทางของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน แนวปฏิบัติในการประเมินผลหลังเรียน อาจดำเนินการได้ดังนี้

(๑) วางแผนการประเมิน โดยกำหนดเป้าหมายในการตรวจสอบ วิธีการ และเครื่องมือที่จะใช้ให้สอดคล้องกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินก่อนเรียน

(๒) ประเมินผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือจุดประสงค์ของการเรียน

(๓) ปรับปรุง แก้ไขวิธีเรียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๔) ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๒) การวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษา

การประเมินผลการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายปีและรายช่วงชั้น สถานศึกษาจะนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และนำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนรู้รายกลุ่มสาระ และตัดสินการเลื่อนช่วงชั้นของผู้เรียน การดำเนินการประเมินผลระดับสถานศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีแนวปฏิบัติดังนี้

๒.๑ กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจน

๒.๒ กำหนดเกณฑ์สำหรับตัดสินประเมินการผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายข้อ โดยเน้นเกณฑ์เชิงคุณภาพ

๒.๓ กำหนดเกณฑ์การประเมินให้ระดับผลการเรียนรู้ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้รายปี

๒.๔ ประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน (การประเมินระดับชั้นเรียน) เพื่อสะสมผลการเรียนส่วนหนึ่งสำหรับการสรุปประเมินผลในระดับสถานศึกษา

๒.๕ ประเมินผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้รายปีเมื่อสิ้นปี

๒.๖ ประเมินสรุปตัดสินผลการเรียนรู้รายปี และการผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่กำหนด

๓) การวัดและประเมินผลระดับชาติ

การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพทางการศึกษาในระดับชาติของผู้เรียนทุกคนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจะกำหนดให้มีการประเมินในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความจำเป็น เป็นรายปี ข้อมูลจากการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และคุณภาพการศึกษาในระดับชาติ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความจำเป็นที่ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะทางภาษา จึงเป็นกลุ่มสาระพื้นฐานที่จะได้รับการประเมินทุกปี สำหรับแนวปฏิบัติในการประเมินระดับนี้ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมิน และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการประเมินอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อจะได้ข้อมูลทางคุณภาพที่เป็นจริง และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง

การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลการเรียนรู้

เมื่อครูผู้สอนกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วจะต้องวางแผนและกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว โดยมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

๑. ประเมินอะไร ผลการเรียนรู้ที่ต้องการจากกิจกรรมการเรียนการสอน

๑.๑ ความรู้

๑.๒ ทักษะ/กระบวนการ

๑.๓ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ผลการเรียนรู้ได้มาจากมาตรฐานการเรียนรู้ระดับต่าง ๆ ซึ่งถูกกำหนดไว้ให้ครอบคลุมความรู้ ทักษะ/กระบวนการ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมต่าง ๆ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจะนำไปสู่การเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เช่น ครูผู้สอนกำหนดว่า ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ คือ ความสามารถในการเขียนบทความ เพื่อโน้มน้าว ชักชวน ครูผู้สอนจะต้องเก็บรวบรวมตัวอย่างผลงานที่เคยมอบหมายให้ผู้เรียนจัดทำ

เกี่ยวกับเรื่องนี้ และประเมินโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลการประเมินจึงจะเที่ยงตรง เชื่อถือได้ แต่ถ้าครูผู้สอนใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวถือว่าครูผู้สอนใช้วิธีการไม่เหมาะสม

๒. ประเมินเพื่ออะไร ความมุ่งหมายของการประเมิน

๒.๑ วินิจฉัยจุดเด่น-จุดด้อยในการเรียน

- ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสอน
- วางแผนการสอน

๒.๒ ตัดสินผลการเรียน

- สรุปผลการเรียนรู้ทั้งหมด

ความมุ่งหมายของการประเมินจะช่วยให้เลือกใช้วิธีการได้เหมาะสม รวมทั้งสามารถกำหนดแนวทางในการรายงานผลการประเมินได้

ความมุ่งหมายของการประเมินเพื่อวินิจฉัยจุดเด่น-จุดด้อยในการเรียน กับเพื่อตัดสินผลการเรียนมีความแตกต่างกัน การประเมินเพื่อวินิจฉัยต้องการข้อมูลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นวิธีการประเมินจึงมีลักษณะมุ่งเน้นในรายละเอียดทุกขั้นตอนแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนของผู้เรียนและการเตรียมการสอนที่เหมาะสม การประเมินเพื่อวินิจฉัยจึงเหมาะที่จะนำมาใช้ระหว่างกระบวนการเรียนการสอน ส่วนการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ทั้งหมด แนวทางการวัดและประเมินผลจึงมีลักษณะนำมาเฉพาะเป้าหมายหลักสำคัญที่แสดงภาพรวมเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนตามความแตกต่างเท่านั้น

๓. ประเมินเมื่อไร ระยะเวลาการประเมิน

- ก่อนเรียน
- ระหว่างเรียน
- หลังเรียน

ระยะเวลาการประเมินผลที่ต่างกัน มีจุดมุ่งหมายของการประเมินต่างกัน กล่าวคือ การประเมินผลก่อนเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาสารสนเทศในเบื้องต้นสำหรับไปจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุง ซ่อมเสริมก่อนทำการสอน แบ่งเป็นการประเมินความพร้อมพื้นฐานของผู้เรียน และการประเมินความรอบรู้ในเรื่องที่จะเรียน ส่วนการประเมินผลระหว่างเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่า บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่ แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถ เกิดพัฒนาการสูง

ตามศักยภาพ และการประเมินผลหลังเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่คาดหวังหรือไม่ ผลการประเมินนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข ชุ่มเสริมผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ตลอดจนปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาวิธีการเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

๔. ประเมินอย่างไร

- การทดสอบ
- การสังเกต
- การสัมภาษณ์/สอบถาม
- การตรวจผลงาน

ฯลฯ

การประเมินผลการเรียนรู้ควรใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน เช่น การทดสอบ เหมาะสำหรับการประเมินด้านความรู้ กฎเกณฑ์ หลักการ เป็นต้น

๕. ผู้ประเมินคือใคร บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

- ผู้เรียนประเมินตนเอง
- ครูผู้สอน
- เพื่อน
- ผู้ปกครอง
- ผู้เกี่ยวข้อง

ฯลฯ

การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมควรให้มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมประเมินหลาย ๆ ฝ่าย โดยใช้เครื่องมือเดียวกัน

๖. ผู้ใช้ข้อมูลผลการประเมินคือใคร

- บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- ผู้เรียน
- ครูผู้สอน
- คณะครู
- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ศิษยานุศิษย์
- สถานศึกษาชั้นสูงขึ้นไป

ผู้นำผลการประเมินไปใช้จะช่วยให้เลือกใช้วิธีการประเมินได้เหมาะสม รวมทั้งสามารถกำหนดแนวทางในการรายงานผลการประเมินได้

การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ครูผู้สอนควรได้ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ให้แจ่มชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **สิ่งที่ประเมิน** คือ **ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง** ซึ่งเป็นปลายทางของการเรียนรู้ ควรได้ศึกษา วิเคราะห์ถึงพฤติกรรมบ่งชี้ของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนั้น ๆ ว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้เลือกวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้วัดและประเมินผลให้สอดคล้องกัน ดังตัวอย่าง



ตัวอย่างแสดงความสัมพันธ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และพฤติกรรมบ่งชี้ กับวิธีการ/เครื่องมือการวัดและประเมินผล ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และ
สร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ประเมินอะไร		ประเมินอย่างไร	
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือวัด และประเมินผล
๑. อ่านได้ถูกต้องตาม หลักเกณฑ์การอ่าน เข้าใจความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน	เข้าใจ แสดง รับรู้ อธิบาย ตอบคำถาม วิเคราะห์ รู้จัก แปลความ สังเคราะห์ ประเมินค่า รวบรวม	การทดสอบ	- แบบสังเกต - แบบสำรวจรายการ - แบบทดสอบเลือกตอบ เติมคำ ตอบคำถาม อื่น ๆ
๒. จับใจความสำคัญ ใช้แผนภาพโครงเรื่อง หรือแผนภาพความคิด คาดคะเน เหตุการณ์ เรื่องราวจากเรื่องที่อ่าน	ตอบคำถาม สรุปความ คิด ตั้งคำถาม อธิบาย อภิปราย เปรียบเทียบ แลกเปลี่ยน นำไปใช้	การทดสอบ การปฏิบัติ กระบวนการอ่าน	- แผนภูมิ ตาราง - แบบรายงานด้วยวาจา - แบบทดสอบการตอบ คำถาม
๓. อ่านออกเสียงคำกลุ่มคำ คำคล้องจองบทร้อยกรอง ง่าย ๆ ได้ถูกต้องตาม ลักษณะคำประพันธ์ และอักขรวิธี ท่องจำ คำคล้องจองบทร้อยกรอง สั้น ๆ ง่าย ๆ ที่ไพเราะ	อ่านออกเสียง รับรู้ แสดง ปฏิบัติตาม จำ รวบรวม ระบ จำแนก วิเคราะห์ ซินชม เปรียบเทียบ นำไปใช้	การปฏิบัติ กระบวนการอ่าน	- การอ่านข้อความ/ คำประพันธ์ - แบบสังเกต - แบบสำรวจรายการ
๔. เลือกอ่านหนังสือที่เป็น ประโยชน์ ทั้งความรู้ และความบันเทิง	คิด ใช้ เสริมสร้าง แนะนำ ตระหนัก เปรียบเทียบ มีส่วนร่วม รู้จัก แสดงความ คิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่า	กระบวนการอ่าน ผลงาน การปฏิบัติ	- แบบสัมภาษณ์ - แบบประเมินผลงาน - แบบสังเกต - แฟ้มสะสมงาน

ประเมินอะไร		ประเมินอย่างไร	
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
๕. มีมารยาทที่ดีในการอ่าน	เสริมสร้าง แสดง บุคลิกภาพ ตระหนัก ยกย่อง ชื่นชม ส่งเสริม	การปฏิบัติ กระบวนการอ่าน	- แบบสังเกต การสังเกตท่าทาง
๖. มีนิสัยรักการอ่าน	มีนิสัย เสริมสร้าง ตระหนัก ชื่นชม ยกย่อง ส่งเสริม	กระบวนการอ่าน การปฏิบัติ	- แบบสังเกต - แบบสัมภาษณ์ - แบบสำรวจรายการ

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเมินอะไร		ประเมินอย่างไร	
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
๑. เขียนคำได้ถูกความหมาย สะกดการันต์ถูกต้อง ใช้ความรู้และประสบการณ์ เขียนประโยคข้อความ ใช้กระบวนการเขียน พัฒนางานที่เขียน	เขียน เข้าใจ เปรียบเทียบ เผยแพร่ พัฒนา ถ่ายทอด	การทดสอบ ผลงาน กระบวนการเขียน	- แบบทดสอบเดิมคำ คำตอบสั้น ๆ ข้อเขียน - แบบรายงาน - แฟ้มผลงาน - การบันทึกประจำวัน - การบันทึกการเขียน - แบบสังเกต
๒. มีมารยาทที่ดีในการเขียน	ใช้ คิด ตระหนัก เสริมสร้าง ชื่นชม ยกย่อง ส่งเสริม แนะนำ	ผลงาน การปฏิบัติ	- แฟ้มผลงาน - การบันทึกประจำวัน - แบบรายงาน
๓. มีนิสัยรักการเขียน	เผยแพร่ ตระหนัก รวบรวม มีส่วนร่วม	ผลงาน การปฏิบัติ	- แฟ้มผลงาน - แบบนำเสนอ

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ประเมินอะไร		ประเมินอย่างไร	
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
๑. จับใจความสำคัญสิ่งที่ได้ฟัง ได้ดู และเข้าใจเนื้อเรื่อง	เข้าใจ ฟัง และได้ตอบ รับรู้ดีความ แปลความ วิเคราะห์ประเมินค่า	การทดสอบ กระบวนการฟัง ดู	- แบบทดสอบ คำตอบสั้น ๆ แผนภูมิ ตาราง การให้คิดสั้น ๆ
๒. พูดโดยใช้ถ้อยคำน้ำเสียง และกิริยาท่าทาง เพื่อแสดงทรรศนะจากเรื่องที่ฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ	แสดงทรรศนะ พูด กิริยาท่าทาง ตั้งคำถาม ตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น	การปฏิบัติ ผลงาน กระบวนการพูด	- แบบสังเกตการแสดง ท่าทาง - แบบสังเกตการรายงาน ด้วยวาจา การสนทนา การอภิปราย
๓. ตั้งคำถาม ตอบคำถาม เล่าเรื่องและประสบการณ์ ใช้ถ้อยคำเหมาะสม แก่เรื่องอย่างสร้างสรรค์ ตามหลักการพูด	ตั้งคำถาม ตอบคำถาม เล่าเรื่อง แลกเปลี่ยน	การปฏิบัติ กระบวนการพูด	- แบบสังเกต การแสดงท่าทาง การตอบคำถาม การสัมภาษณ์ การอธิบาย
๔. สทนา แสดงความคิดเห็น	อภิปราย แสดงความคิดเห็น ยกย่อง ชื่นชม ส่งเสริม แนะนำ รณรงค์ แลกเปลี่ยน	กระบวนการพูด การปฏิบัติ	- แบบทดสอบ การตอบคำถาม - แบบสังเกตการแสดง ท่าทาง การรายงาน ด้วยวาจา
๕. มีมารยาทในการฟัง ดู และการพูด	รับรู้ ส่งเสริม รวบรวม บันทึกสาระสำคัญ นำไปใช้ปฏิบัติตาม	การปฏิบัติ กระบวนการฟัง ดู พูด	- แบบสังเกตการแสดง ท่าทาง การบันทึก การเขียน - แฟ้มสะสม

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ประเมินอะไร		ประเมินอย่างไร	
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
๑. สกัดคำโดยการนำเสียงและรูปของพยัญชนะสระ และวรรณยุกต์มาประสมเป็นคำอ่าน และเขียนคำได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา	เข้าใจ วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ รับรู้ รวบรวม	แบบทดสอบผลงาน	- แบบทดสอบเติมคำคำตอบสั้น ๆ เขียนตอบข้อเขียน - แบบบันทึกประจำวัน
๒. เข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ และประโยค	เข้าใจ วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ รับรู้ รวบรวม	ผลงานแบบทดสอบ	- แบบทดสอบข้อเขียนเขียนตอบ - แฟ้มผลงาน
๓. ใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวัน	คิด ใช้ เสริมสร้าง แนะนำเล่าเรื่อง อภิปราย วิจารณ์เผยแพร่ ถ่ายทอด	กระบวนการสื่อสารผลงาน	- แบบบันทึกการเขียน - แบบสังเกตการสัมภาษณ์การสนทนา - แบบบันทึกประจำวัน - แบบทดสอบข้อเขียน - แบบสังเกตการรายงานการแสดงท่าทาง
๔. เข้าใจว่า ภาษาไทยมีทั้งภาษาไทยกลาง ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาไทยถิ่น	รับรู้ เข้าใจ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ พัฒนาแลกเปลี่ยน	การปฏิบัติ	- แบบสังเกตการรายงานการแสดงท่าทาง
๕. เลือกใช้คำคล้องจองง่าย ๆ	จำ รับรู้ เข้าใจ แสดง ถ่ายทอด	แบบทดสอบการปฏิบัติ	- แบบทดสอบเติมคำคำตอบสั้น ๆ ข้อเขียน - โครงการ
๖. นำปริศนาคำทายและบทร้องเล่นในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนและเล่น	การแสดง เผยแพร่ นำไปใช้ถ่ายทอด มีส่วนร่วม	การปฏิบัติกระบวนการผลงาน	- แบบสังเกตการแสดงกระบวนการ - การให้คิดสั้น ๆ - แฟ้มผลงาน

มาตรฐาน ท ๔.๒ สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

ประเมินอะไร		ประเมินอย่างไร	
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
๑. ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น และใช้เทคโนโลยี การสื่อสาร การพัฒนาการเรียน	คิด ใช้ เสริมสร้าง วิเคราะห์ รวบรวม เปรียบเทียบมีส่วนร่วม เผยแพร่ พัฒนา	การปฏิบัติ กระบวนการ ผลงาน	- การรายงาน - สังเกต - แบบบันทึกประจำวัน - แฟ้มผลงาน
๒. เข้าใจความแตกต่างของ ภาษาพูดและภาษาเขียน	เข้าใจ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ประเมินค่า	แบบทดสอบ การปฏิบัติ	- แบบทดสอบเขียนตอบ - แบบรายงานด้วยวาจา
๓. ใช้ภาษาพูดและ ภาษาเขียนได้เหมาะกับ บุคคลและสถานการณ์	ใช้ คิด อภิปราย นำเสนอ มีส่วนร่วม เผยแพร่ แลกเปลี่ยน	การปฏิบัติ ผลงาน	- แบบสังเกตเขียนตอบ การแสดงผลทาง การอภิปราย - ข้อเขียน - แฟ้มผลงาน
๔. ใช้ภาษาในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อ การพัฒนาการอ่าน และการเขียน	ใช้ คิด พัฒนา เผยแพร่ นำไปใช้	กระบวนการ การปฏิบัติ	- บันทึกการเขียน - การอภิปราย - การสังเกต การแสดงผลทาง การตอบคำถาม
๕. เห็นคุณค่าการใช้ ตัวเลขไทย	ตระหนัก เห็นคุณค่า ใช้ ชื่นชม ส่งเสริม แนะนำ อนุรักษ์	กระบวนการ ผลงาน การปฏิบัติ	- บันทึกการเขียน - สังเกต การแสดงผลทาง - ข้อเขียน - บันทึกประจำวัน

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ประเมินอะไร		ประเมินอย่างไร	
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
๑. เลือกอ่านหนังสือ เข้าใจหาความรู้ ความบันเทิงจากการอ่านนิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดีบทความ นวนิยาย บทละคร ได้ตรงตามจุดประสงค์ของการอ่าน	คิด ใช้ เข้าใจ ศึกษา รับรู้ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ประเมินค่า	การปฏิบัติ กระบวนการ ผลงาน	- แบบสังเกตการแสดงท่าทาง การสัมภาษณ์ - แฟ้มผลงาน - โครงการงาน
๒. นำข้อคิดจากการอ่านไปพัฒนาตน	คิด วิเคราะห์ เปรียบเทียบ นำไปใช้ ส่งเสริม มีวินัย พัฒนา	แบบทดสอบ ผลงาน กระบวนการ	- ข้อเขียน - บันทึกประจำวัน - แฟ้มผลงาน - การสังเกต สัมภาษณ์สนทนา
๓. จำบทหรือกรอนที่ไพเราะและประทับใจ	รับรู้ จำ แสดง วิเคราะห์ เปรียบเทียบ วิจารณ์ เผยแพร่	ผลงาน การปฏิบัติ กระบวนการ	- แบบสังเกต การท่องจำ - การนำเสนอ
๔. รักการอ่าน	มีวินัย ตระหนัก ยกย่อง ชมเชย ส่งเสริม นำไปใช้	การปฏิบัติ กระบวนการ	- การสังเกต การแสดงท่าทาง - แบบสำรวจรายการ - แบบการสัมภาษณ์

ตัวอย่าง

มาตรฐานการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน

ประเมินอะไร		ประเมินอย่างไร	
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
ใช้ทักษะการอ่าน แสวงหาความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยมาคิดวิเคราะห์และแสดงออกตามความคิดโดยการเขียนสื่อความได้ตามจุดประสงค์ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมระดับชั้น	ใช้ คิด แสวงหา แสดง สื่อความ แปลความ ตีความสรุปความ	แบบทดสอบ ผลงาน กระบวนการอ่านและการเขียน	- แบบทดสอบเขียนตอบ เต็มคำตอบสั้น ๆ - แฟ้มผลงาน - โครงการงาน - รายงาน - บันทึกการเขียน - การให้คิดสั้น ๆ - อธิบายกระบวนการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการประเมินตามสภาพจริง โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของการประเมินที่เฉพาะเจาะจงในรายละเอียด เพื่อข้อมูลที่ได้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง แบ่งเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. การตอบแบบทดสอบ
๒. การตรวจผลงาน
๓. การสังเกตการปฏิบัติ
๔. การสังเกตกระบวนการ

๑. การตอบแบบทดสอบ เป็นการวัดความรู้เกี่ยวกับหลักการ ความคิดรวบยอดข้อเท็จจริง ฯลฯ ในลักษณะดังนี้

- ๑.๑ แบบเลือกตอบ
- ๑.๒ แบบผู้เรียนสร้างคำตอบ

ข้อดีของการตอบแบบทดสอบ คือ ใช้เวลาดำเนินการน้อย ง่าย สะดวกต่อการนำไปใช้ และให้ผลการประเมินที่ตรงไปตรงมา มีความยุติธรรม เนื่องจากมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน

๑.๑ แบบเลือกตอบ ได้แก่ ข้อความแบบเลือกตอบ แบบถูก-ผิด แบบจับคู่ ฯลฯ

ตัวอย่างที่ ๑

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๓

ประเทศชาติรุ่งเรืองและมั่นคงต่อไปภายหน้า เพราะความรักชาติ ความกล้าหาญ ความสามัคคี และการเสียสละของคนในชาติ ดังนั้น จึงต้องพยายามศึกษาหาความรู้ หมั่นทำความดี พัฒนาตนเอง เพื่อเป็นกำลังของชาติบ้านเมืองต่อไป

๑. จากข้อความนี้ ผู้ฟังน่าจะเป็นใคร
 - ก. ครู
 - ข. ทหาร
 - ค. ตำรวจ
 - ง. ผู้เรียน
๒. เด็ก ๆ จะมีโอกาสช่วยให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองได้โดยวิธีใด
 - ก. เป็นทหารเพื่อรับใช้ชาติ
 - ข. ชักชวนผู้อื่นให้สามัคคี
 - ค. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
 - ง. บริจาคเงินเพื่อช่วยทหารตามชายแดน
๓. ผู้เรียนเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “พัฒนาตนเองเพื่อเป็นกำลังของชาติบ้านเมือง” หรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. เห็นด้วย เพราะบ้านเมืองจะเจริญมั่นคงได้คนในชาติต้องนำความรู้มาพัฒนา
 - ข. เห็นด้วย เพราะบ้านเมืองจะเจริญมั่นคงได้ประชาชนต้องช่วยกันหาความรู้
 - ค. ไม่เห็นด้วย เพราะบ้านเมืองจะเจริญมั่นคงได้เป็นหน้าที่ของคนส่วนใหญ่
 - ง. ไม่เห็นด้วย เพราะบ้านเมืองจะเจริญมั่นคงได้ต้องอาศัยรัฐบาล

ตัวอย่างที่ ๒

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๒

“นกน้อยทำรังแต่พอตัว”

๑. ข้อความนี้ต้องการสอนถึงอะไร

- ก. การประมาณตน
- ข. ความมานะอดทน
- ค. การสร้างตนเอง
- ง. การประหยัด อดออม

๒. ข้อความนี้มีลักษณะตามข้อใด

- ก. ข้อเท็จจริง
- ข. ความคิดเห็น
- ค. คำแนะนำ
- ง. คำโฆษณา



ตัวอย่างที่ ๓

ชุดที่ ๑ สำหรับครูผู้สอน	ชุดที่ ๒ สำหรับผู้เรียน
คำชี้แจง ครูผู้สอนอ่านข้อความและคำถามให้ผู้เรียนฟังด้วยน้ำเสียงดังชัดเจนพอสมควร ๒ เที้ยว และให้ผู้เรียนตอบคำถาม ข้อความ ลูกนกสามตัว ต่างกลัวเหยี่ยวใหญ่ กำลังมาใกล้ ที่รังของมัน เห็นใบไม้แห้ง จัดแจงช่วยกัน ปากคาบไว้มัน คลุมรังให้ดี เหยี่ยวมองไม่เห็น นกเร็นซ่อนตัว อกสั้นระริว ความกลัวมากมี เหยี่ยวบินเลยไป ดีใจเหลือที่ ลูกนกสามัคคี จึงปลอดภัยเอ๋ย (อ.วิชนี ศรีไพรวรรณ) ๑. ปากคาบไว้มัน คลุมรังให้ดี คำว่า “คาบ” หมายความว่าอย่างไร ก. กิน ข. ใช้ปากจิก ค. เอาปากจับไว้ ง. ใช้ปากยกของ ๒. คำว่า “คลุม” หมายความว่าอย่างไร ก. คลุมโปงไม่ให้เห็น ข. นำสิ่งต่าง ๆ มาปิดไว้ ค. วางไว้ไม่ให้เห็น ง. ป้องกันไว้ ๓. อกสั้นระริว ความกลัวมากมี ก. กล้า ข. อึกเหิม ค. มั่นใจ ง. กล้า ๆ กลัว ๆ	คำสั่ง ให้ผู้เรียนกากบาทกับตัวอักษรข้อที่ถูกต้องที่สุด ๑. ก. กิน ข. ใช้ปากจิก ค. เอาปากจับไว้ ง. ใช้ปากยกของ ๒. ก. คลุมโปงไม่ให้เห็น ข. นำสิ่งต่าง ๆ มาปิดไว้ ค. วางไว้ไม่ให้เห็น ง. ป้องกันไว้ ๓. ก. กล้า ข. อึกเหิม ค. มั่นใจ ง. กล้า ๆ กลัว ๆ

ตัวอย่างที่ ๔

ชุดที่ ๑ สำหรับครูผู้สอน	ชุดที่ ๒ สำหรับผู้เรียน
คำชี้แจง ครูผู้สอนอ่านข้อความและคำถามให้ผู้เรียนฟังด้วยน้ำเสียงดังชัดเจนพอสมควร ๒ เที่ยว และให้ผู้เรียนตอบคำถาม ๑. “ยามสนธยา เหล่านกกาบินกลับรัง เสียงแคนแว่วดัง ช่วยให้หลับฝันนะเจ้าเอ๋ย” คำว่า “สนธยา” หมายถึงเวลาใด ก. เช้า ข. สาย ค. บ่าย ง. เย็น ๒. “ของกล้วย ๆ แบบนี้ทำเมื่อไรก็ได้” คำว่า “ของกล้วย ๆ” มีความหมายตรงกับข้อใด ก. ของดี ข. ของชอบ ค. ของง่าย ง. ของสนุก ๓. “กล้วยเดี่ยวเนื้อเปื่อยอร่อยมาก” คำว่า “เปื่อย” มีความหมายตรงกับข้อใด ก. ซีด ข. เหนียว ค. แข็ง ง. แห้ง	คำสั่ง ให้ผู้เรียนกากบาทกับตัวอักษรข้อที่ถูกต้องที่สุด ๑. ก. เช้า ข. สาย ค. บ่าย ง. เย็น ๒. ก. ของดี ข. ของชอบ ค. ของง่าย ง. ของสนุก ๓. ก. ซีด ข. เหนียว ค. แข็ง ง. แห้ง

ข้อควรคำนึงในการเลือกข้อความ

๑. ควรเลือกข้อความประเภทนิยาย หมายถึง ข้อความที่ซ่อนความหมายมีข้อคิดบางอย่างแฝงอยู่ ถ้อยคำสละสลวย ไม่ควรใช้ข้อความที่มีความหมายเรียบ ๆ ธรรมดา
๒. เนื้อหาในข้อความนั้น ควรเป็นเรื่องสร้างสรรค์ ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรม มีคติสอนใจ หรือให้ความรู้ต่อผู้เรียน
๓. ไม่ควรใช้คำหยาบ คำแสลง หรือภาษาถิ่น
๔. ควรเป็นเรื่องที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยระดับชั้นนั้น ๆ
๕. ควรเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียนแต่ถ้าเป็นเรื่องที่ผู้เรียนยังไม่เคยอ่านมาก่อน

ข้อควรคำนึงในการตั้งคำถาม

การตั้งคำถามควรถามเฉพาะในข้อความ/เรื่องที่เราอ่านเท่านั้น ไม่ควรถามนอกเหนือจากข้อความ/เรื่องที่อ่าน

๑. การตั้งคำถามความหมายของคำ ควรถามความเข้าใจในความหมายของคำ/ข้อความ/ ส่วนหนึ่งของข้อความที่อ่าน/ฟัง ไม่ใช่ความหมายของคำตามพจนานุกรม
๒. การถามถึงคำสรรพนามในเรื่องว่าใช้แทนคำถามใด
ฉัน ในเรื่องนี้หมายถึงใคร
เธอ ในเรื่องนี้หมายถึงบุคคลในข้อใด
๓. การถามถึงประโยคสำคัญของข้อความหรือย่อหน้า
ข้อใดคือประโยคสำคัญของข้อความนี้
๔. การถามเกี่ยวกับการตั้งชื่อเรื่องที่อ่าน
เรื่องที่ผู้เรียนอ่านควรตั้งชื่อนี้อย่างไร
๕. การถามรายละเอียดและใจความสำคัญของเรื่อง
เหตุใดจึงกล่าวว่า.....
ใจความสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านนี้คือข้อใด
๖. การถามลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง
ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง
เหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นเป็นลำดับแรก
๗. การถามเกี่ยวกับการสรุปเรื่องราวที่อ่าน
ข้อใดเป็นการสรุปเรื่องที่อ่านได้ดีที่สุด
๘. การถามถึงการตั้งชื่อเรื่อง
ผู้เรียนคิดว่า ชื่อเรื่องนี้เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
ผู้เรียนคิดว่า เหตุใดผู้เขียนจึงตั้งชื่อเรื่องเช่นนี้

แบบผู้เรียนสร้างคำตอบ ได้แก่ ข้อสอบแบบเติมข้อความในช่องว่าง แบบเติมคำตอบสั้น เป็นประโยค เป็นข้อความ แผนภูมิและตาราง ฯลฯ

ตัวอย่างที่ ๑

คำชี้แจง ผู้เรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๒

ประเพณีนั้น	มีกันมานาน
เช่นวันสงกรานต์	ปีใหม่ของไทย
ได้เล่นสาดน้ำ	ขอพรผู้ใหญ่
โชคดีมีชัย	ทั่วหน้ากันเออ

๑. ข้อความนี้กล่าวถึงวัน.....(วันสงกรานต์)
๒. คำว่า “ทั่วหน้า” หมายถึง..... (ทุกคน)

ตัวอย่างที่ ๒

คำชี้แจง ผู้เรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๒

ความรับผิดชอบในเรื่องความสะอาดนี้ ถ้าพวกเราได้มีส่วน
รับผิดชอบร่วมกันแล้ว ก็จะทำให้บ้านเมืองดีขึ้นเป็นอย่างมาก และ
เป็นสิ่งที่ไม่เหลือปากว่าแรงที่เราทั้งหลายจะช่วยกันปฏิบัติ

๑. “บ้านเมืองดีขึ้น” หมายความว่าอย่างไร (มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย)
๒. ใครควรรับผิดชอบในเรื่องนี้ (ประชาชน)

๒. การตรวจผลงาน ผลงานเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้เรียน ตัวอย่างผลงาน ได้แก่ ข้อเขียน เรียงความ บทความ บันทึกประจำวัน รายงานบทละคร บทร้อยกรอง แฟ้มผลงาน และโครงงาน เป็นต้น

การดูจากผลงานใช้ในการประเมินเพื่อแสดงให้เห็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้ ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินเพื่อเป็นตัวบ่งชี้ผลสำเร็จจากการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบผลการเรียนรู้ของตน และค้นหาจุดเด่น จุดด้อยของผลงาน ตลอดจนเป็นเครื่องมือให้เพื่อน ครูผู้สอน และผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน

ขั้นตอนการสร้างเกณฑ์การประเมินผลมีดังนี้

๑. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการที่ครูผู้สอนได้วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง ซึ่งผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้แล้วเกิดผลการเรียนรู้อะไรบ้าง เช่น ความรู้ ทักษะ/กระบวนการ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม ตลอดจนชิ้นงาน ฯลฯ

๒. การกำหนดประเด็นที่จะต้องประเมิน การที่ครูผู้สอนจะประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ต้องกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมิน ซึ่งอาจจะให้ผู้เรียนช่วยกันเสนอแนวคิดในการกำหนดประเด็นเพิ่มเติม เช่น

การเขียนเรียงความ มีรายการประเมิน

- รูปแบบ มุ่งองค์ประกอบ คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
- เนื้อเรื่อง - เนื้อเรื่องตรงกับชื่อเรื่อง
- เรียงลำดับเรื่อง/เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
- มีความคิดเชิงสร้างสรรค์
- การใช้ภาษา - เขียนคำได้ถูกต้อง
- ใช้คำ/สำนวนได้ถูกต้อง เหมาะสม
- สื่อความหมายได้ชัดเจน
- มีนิสัยที่ดีในการเขียน

๓. การคัดเลือกประเด็นสำคัญที่ประเมิน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแต่ละข้อมีประเด็นในการประเมินมากมาย ยิ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นจะทำให้มีมุมมองในการประเมินที่หลากหลาย ดังนั้นการกำหนดประเด็นจึงควรกำหนดเฉพาะประเด็นที่สำคัญเท่านั้น

๔. การเลือกรูปแบบในการสร้างเกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การประเมินแบบ Rubric Assessment เป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ที่มีคุณค่าต่อการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าตัวเลขคะแนน และมีประสิทธิภาพสำหรับประเมินการปฏิบัติ/ผลงาน

เกณฑ์การประเมิน Rubric Assessment แผนการให้คะแนนสามารถแยกระดับของความสำเร็จในการเรียน หรือการปฏิบัติของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ไปจนถึงต้องปรับปรุงแก้ไข การกำหนดเกณฑ์ประเมินนั้น ครูผู้สอนและผู้เรียนควรกำหนดเกณฑ์การประเมินด้วยกัน ซึ่งจะจัดทำให้เสร็จก่อนที่ผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติงานชิ้นนั้น เกณฑ์การประเมินนั้นนอกจากใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินแล้วยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสอนได้อีกด้วย

เกณฑ์การประเมิน Rubric Assessment มี ๒ แบบ ดังนี้

๔.๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยภาพรวม (Holistic Rubric) หมายถึง แนวทางการให้คะแนนผลการเรียนรู้รวมทุกประเด็นที่กำหนดในการประเมิน แล้วเขียนอธิบายคุณภาพของผลการเรียนรู้แต่ละระดับ เช่น

การเขียนเรียงความ มีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ระดับ ๓ เขียนเรื่องได้ตรงกับชื่อเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่องชัดเจน มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ ใช้สำนวนถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน เขียนสะกดคำถูกต้อง สะอาด เรียบร้อย เนื้อหาตัวหนังสืออ่านง่าย สวยงาม และมีองค์ประกอบ คำนำ เนื้อหา และสรุป

ระดับ ๒ เขียนเรื่องได้ตรงกับชื่อเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่องมีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ใช้สำนวนถ้อยคำได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้ เขียนสะกดคำผิดไม่เกิน ๕ คำ สะอาด เรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่าไม่เกิน ๓ แห่ง ตัวหนังสืออ่านง่าย และมีองค์ประกอบ คำนำ เนื้อหา และสรุป

ระดับ ๑ เขียนเรื่องได้ตรงกับชื่อเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ สำนวนวาทบางตอน ไม่มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ใช้สำนวนถ้อยคำไม่เหมาะสม สื่อความหมายไม่ชัดเจนบางตอน เขียนสะกดคำผิดไม่เกิน ๓ คำ มีรอยลบขีดฆ่ามากกว่า ๓ แห่ง ตัวหนังสืออ่านยาก มีองค์ประกอบไม่ครบ ขาดคำนำ/สรุป

ระดับ ๐ เขียนเรื่องไม่ตรงกับชื่อเรื่อง/ไม่เขียน

๔.๒ การกำหนดเกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Scoring Rubric) หมายถึง แนวทางการให้คะแนนผลการเรียนรู้โดยแยกส่วนตามประเด็นที่ประเมิน เพื่อให้มองเห็นภาพหรือความสามารถของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ดังนั้นเกณฑ์การประเมินแบบนี้จะต้องเขียนอธิบายคุณภาพแต่ละส่วนตามประเด็น และแต่ละระดับของแต่ละส่วนตามประเด็น เช่น

การเขียนเรียงความ มีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ประเด็น	ระดับคุณภาพ			
	๓	๒	๑	๐
รูปแบบ	องค์ประกอบครบ	องค์ประกอบครบ	องค์ประกอบไม่ครบ	องค์ประกอบไม่ครบ
เนื้อเรื่อง	- คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป - เขียนเรื่องได้ตรงกับชื่อเรื่อง - เรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่องชัดเจน - มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์	- คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป - เขียนเรื่องได้ตรงกับชื่อเรื่อง - เรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง - มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์	- มีแต่เนื้อเรื่องสมบูรณ์ขาดคำนำ/สรุป - เขียนเรื่องได้ตรงกับชื่อเรื่อง - เรียงลำดับเหตุการณ์สับสนบางตอน - ไม่มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์	- มีแต่เนื้อเรื่องไม่สมบูรณ์ขาดคำนำ/สรุป - เขียนเรื่องไม่ตรงกับชื่อเรื่องหรือไม่เขียน - เรียงลำดับสับสนหลายตอน - ไม่มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์
การใช้ภาษา	- เขียนสะกดคำถูกต้อง - ใช้สำนวน ถ้อยคำได้ถูกต้อง เหมาะสม สละสลวย - สื่อความหมายได้ชัดเจน	- เขียนสะกดคำผิดไม่เกิน ๕ คำ - ใช้สำนวน ถ้อยคำได้ถูกต้อง - สื่อความหมายได้	- เขียนสะกดคำผิดไม่เกิน ๑๐ คำ - ใช้ถ้อยคำ สำนวนไม่เหมาะสมบางแห่ง - สื่อความหมายไม่ชัดเจนบางตอน	- เขียนสะกดคำผิดเกินกว่า ๑๐ แห่ง - ใช้ถ้อยคำ สำนวนไม่เหมาะสมมากขึ้น - สื่อความหมายไม่ชัดเจนมากขึ้น
นิสัยที่ดีในการเขียน	- สะอาดเรียบร้อย - ตัวหนังสืออ่านง่ายสวยงาม - ทันเวลา	- สะอาดเรียบร้อย - แต่มีรอยลบขีดฆ่าไม่เกิน ๓ แห่ง - ตัวหนังสืออ่านง่าย	- มีรอยลบขีดฆ่าไม่เกิน ๕ แห่ง - ตัวหนังสืออ่านยาก	- มีรอยลบขีดฆ่ามากกว่า ๕ แห่ง - ตัวหนังสืออ่านยาก

๕. กำหนดค่าระดับคุณภาพในเกณฑ์การประเมิน ค่าระดับคุณภาพ คือ ตัวเกณฑ์ที่บ่งบอกถึงคะแนนในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย ๓-๖ ระดับ แต่ส่วนใหญ่นิยมกำหนด ๓ ระดับ เพราะง่ายต่อการกำหนดรายละเอียด ซึ่งจะยึดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยและต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และง่ายต่อการตรวจให้คะแนนอีกด้วย เนื่องจากความแตกต่างระหว่างระดับเกณฑ์ทั้ง ๓ ระดับจะแตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ถ้าใช้ ๕-๖ ระดับจะแตกต่างระหว่างระดับ จะต่างกันเพียงเล็กน้อย ทำให้ยากต่อการให้คะแนน ส่วนการกำหนดค่าระดับต่ำสุดที่ ๐ นั้น หมายถึง ผู้เรียนไม่มีผลการเรียนรู้ หรือไม่มีผลงานเข้ารับการประเมิน หรือไม่ได้ดำเนินการตามรายการประเมินนั้น

๖. บรรยายคุณภาพการประเมินแต่ละระดับ การเขียนคำอธิบายข้อบ่งชี้การพิจารณาตัดสินให้คะแนนแต่ละระดับคุณภาพให้ชัดเจน ว่าลักษณะใดจึงจะมีคุณภาพระดับ ๓ ระดับ ๒ และระดับ ๑ คำบรรยายคุณภาพแต่ละระดับจะเกิดประโยชน์สูงสุด ถ้านักเรียนได้รับไปพร้อมกับการะงาน เพราะคำบรรยายคุณภาพแต่ละระดับจะเป็นคู่มือในการตรวจสอบและพัฒนาผลงาน และกระบวนการทำงานของนักเรียน

๗. การกำหนดคะแนนตัดสินระดับคุณภาพ เป็นการกำหนดช่วงคะแนนจากการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อจัดอันดับคุณภาพของผลการเรียนรู้ เช่น

คะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๐-๕	ควรปรับปรุง

เมื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อไป คือ การสร้างเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

๓. การสังเกตการปฏิบัติ เป็นการประเมินการนำทักษะและความรู้ไปใช้โดยตรง ในสถานการณ์ที่ให้ปฏิบัติจริง ได้แก่ การปฏิบัติที่มีระเบียบ ข้อบังคับ การร้องเพลง การแสดงท่าทางการรายงานด้วยวาจา การอ่านบทละคร การอภิปราย การโต้เถียง การกล่าวสุนทรพจน์ ละครเวที เป็นต้น การประเมินการปฏิบัติควรมีเครื่องมือประกอบ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม เกณฑ์การให้ระดับคะแนน ฯลฯ

ข้อควรคำนึงในการกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ ต้องกำหนดเกณฑ์ให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม

ตัวอย่าง แบบสังเกตพฤติกรรมการพูดเชิฐชวน

ชื่อ.....โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการพูดเชิฐชวนของผู้เรียนแล้วให้คะแนนตามรายการต่อไปนี้

รายการประเมิน	คะแนน
๑. มารยาทในการพูด ๑.๑ กล่าวคำว่า สวัสดี ทั้งขึ้นต้นและลงท้ายเมื่อเสร็จสิ้นการพูด ๑.๒ แนะนำตัว ๑.๓ ท่าทางเดินกระฉับกระเฉง ๑.๔ ใบหน้ายิ้มแย้ม แจ่มใส ๑.๕ กวาดสายตาไปรอบ ๆ ไม่มองจุดใดจุดหนึ่ง สบสายตากับผู้ฟังบ้าง ๑.๖ ใช้มือประกอบการพูดบ้าง ๑.๗ จังหวะการแสดงกิริยามีความกลมกลืน ขาด ๒ รายการหัก	๑ คะแนน ๑ คะแนน
๒. การพูด ๒.๑ พูดเสียงดังชัดเจน ๒.๒ ใช้น้ำเสียงธรรมชาติเหมาะสมกับเรื่อง มีการเน้นเสียงหนัก เบา เข้าใจ ๒.๓ เว้นจังหวะ วรรคตอนเหมาะสม ๒.๔ อัดรายการพูดเหมาะสม และไม่เร็วเกินไปหรือช้าเกินไป ขาด ๒ รายการได้ ขาด ๓ รายการได้	 ๑ คะแนน ๐ คะแนน
๓. การใช้ภาษา ๓.๑ ออกเสียงคำพูดถูกต้อง ชัดเจน ๓.๒ ใช้ถ้อยคำเหมาะสมกับเรื่องและบุคคล ได้รับความสนใจ และเป็นเหตุเป็นผล ๓.๓ พูดเชิฐชวนตรงกับเรื่องที่พูด ๓.๔ การเกริ่นเรื่อง ขยายความ และสรุปได้เหมาะสม ข้อ ๒.๓-๓.๔ ขาดรายการใดรายการหนึ่ง หัก ๒ คะแนน	 ๑ คะแนน
๔. เวลาในการพูด จบทันเวลา เกณฑ์การผ่าน ต้องผ่านทุกรายการ	๑ คะแนน

ชื่อ.....โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมและทำเครื่องหมาย X ในช่องที่ผู้เรียนไม่แสดงพฤติกรรม

เลขที่	ชอ-สกุล
กล่าวคำสวัสดิ์ตั้งขึ้นต้นและลงท้ายการพูด แนะนำตัว ทำทางเดินกรับกระเจง ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส กวาดสายตาไปรอบ ๆ ไม่มองจุดใดจุดหนึ่งสลับสายตาผู้ฟัง ใช้มือประกอบการพูด จังหวะการแสดงสื่อ พูดเสียงดังฟังชัด ใช้น้ำเสียงธรรมชาติเหมาะกับเรื่อง เว้นจังหวะ วรรคตอนเหมาะสม อัตราการพูดเหมาะสมไม่ช้า หรือเร็ว ออกเสียงคำถูกต้องชัดเจน ใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ เล่าเรื่องตรงกับชื่อเรื่อง ขยายความและสรุปได้เหมาะสม ลำดับเรื่องได้ต่อเนื่อง หมายเหตุ	

แบบสังเกตพฤติกรรมการพูดรายงาน

ชื่อ.....โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง ครูผู้สอนสังเกตและให้คะแนนการพูดรายงานของผู้เรียนแล้วประเมิน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	เนื้อเรื่อง				การใช้ภาษา				มารยาทในการพูด				สรุป	หมายเหตุ
		๓	๒	๑	๐	๓	๒	๑	๐	๓	๒	๑	๐		

เกณฑ์การให้คะแนน

- ระดับ ๓ ผู้เรียนพูดตกท้าย แนะนำตัว พูดรายงานตรงตามเรื่อง ตามลำดับหัวข้อ ให้ข้อมูลรายละเอียดไม่ชัดเจน มีการยกตัวอย่างเพื่อสนับสนุนเรื่อง สรุปเรื่องได้ครอบคลุม พูดเสียงดัง ชัดเจน ด้วยน้ำเสียงธรรมชาติในอัตราการพูดพอดี ไม่เร็วหรือช้า ออกเสียงคำถูกต้อง ชัดเจน ใช้ถ้อยคำ สำนวนถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล มีบุคลิกภาพการพูดที่เหมาะสม และมีมารยาทในการพูด
- ระดับ ๒ ผู้เรียนพูดตกท้าย แนะนำตัว พูดรายงานตรงตามเรื่อง ตามลำดับหัวข้อ ให้ข้อมูลได้ตามสมควร มีการยกตัวอย่างเพื่อสนับสนุนเรื่องได้ชัดเจนน้อยกว่าระดับ ๔ พูดเสียงดัง ชัดเจน ด้วยน้ำเสียงธรรมชาติในอัตราการพูดพอดี ไม่เร็วหรือช้า ออกเสียงคำถูกต้อง ใช้ถ้อยคำสำนวนถูกต้อง มีบางส่วนไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล มีบุคลิกภาพการพูดที่เหมาะสม
- ระดับ ๑ ผู้เรียนพูดตกท้าย แนะนำตัว พูดรายงานตรงตามเรื่อง แต่วกวน ให้ข้อมูลได้ตามสมควร ไม่ได้ตัวอย่างหรือยกตัวอย่างเพื่อไม่เหมาะสม สรุปเรื่อง แต่ไม่ชัดเจน พูดเสียงดังชัดเจน มีน้ำเสียงเรื่อย ๆ ออกเสียงคำ และใช้ถ้อยคำสำนวนมีบางส่วนผิดพลาด บุคลิกภาพบางส่วนไม่เหมาะสม เช่น มองจุดใดจุดหนึ่ง หรือนิ่งตัวตรง และไม่มีมารยาทในการพูดบ้าง ไม่กล่าวคำสวัสดิ์ หลังพูดจบ
- ระดับ ๐ ผู้เรียนพูดตกท้าย แนะนำตัว พูดไม่ตรงตามเรื่อง วกวน ให้ข้อมูลได้ตามสมควรไม่ยกตัวอย่าง และสรุปพูดเสียงค่อย หยุดบ้างไม่ต่อเนื่อง ออกเสียงคำและใช้ถ้อยคำผิดมากกว่าระดับ ๑ บุคลิกภาพและมารยาทในการพูดไม่เหมาะสม

แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

ชื่อ.....โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง ครูผู้สอนสังเกตและให้คะแนนตามพฤติกรรมการอ่านออกเสียงของผู้เรียน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	อ่านถูกต้อง				อ่านคล่อง				นิสัยที่ดีในการอ่าน				สรุป	หมายเหตุ
		๓	๒	๑	๐	๓	๒	๑	๐	๓	๒	๑	๐		

เกณฑ์การให้คะแนน

- ระดับ ๓ อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีจังหวะ วรรคตอน ใช้น้ำเสียงได้ถูกต้อง ไพเราะ อ่านคำถูกต้อง ชัดเจน เสียงดังเหมาะสม นั่งหรือยืนเรียบร้อย ในท่าสบาย จับหนังสือ หรือข้อความที่อ่านถูกต้อง ไม่ส่ายหน้าตามตัวอักษร
- ระดับ ๒ อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีจังหวะ วรรคตอน ใช้น้ำเสียงไม่ถูกต้อง บางตอนอ่านคำผิดบ้าง เสียงดังพอสมควร นั่งหรืออ่านเรียบร้อย ในท่าสบาย จับหนังสือ ข้อความที่อ่านถูกต้อง ส่ายหน้าตามตัวอักษร
- ระดับ ๑ อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีจังหวะ วรรคตอน และใช้น้ำเสียงไม่ถูกต้อง บางตอนอ่านผิดมากกว่าระดับ ๒ เสียงค่อย นั่งหรือยืนไม่เรียบร้อย จับหนังสือ หรือข้อความไม่ถูกต้อง ส่ายหน้าตัวอักษร
- ระดับ ๐ อ่านไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีจังหวะ วรรคตอน และใช้น้ำเสียงไม่ถูกต้อง อ่านคำผิดมากกว่าระดับ ๑ ตะกุกตะกัก เสียงค่อย นั่งหรือยืนไม่เรียบร้อย จับหนังสือหรือข้อความไม่ถูกต้อง ส่ายหน้าตามตัวอักษร

แบบสังเกตการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว

ชื่อ.....โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ครั้งที่.....วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

คำชี้แจง ครูผู้สอนสังเกตและให้คะแนนตามพฤติกรรมการอ่านออกเสียงของผู้เรียน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	อ่านถูกต้อง			อ่านคล่อง		ข้อความปฏิบัติ	สรุป	หมายเหตุ
		๑.๑	๑.๒	๑.๓	๑.๑	๑.๒			

เกณฑ์การให้คะแนน

๑. อ่านถูกต้อง

- | | |
|--|-------------|
| ๑.๑ อ่านคำและเครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง | ได้ ๓ คะแนน |
| อ่านคำและเครื่องหมายวรรคตอนผิด ตั้งแต่ ๑-๕ คำ | ได้ ๒ คะแนน |
| อ่านคำและเครื่องหมายวรรคตอนผิด ตั้งแต่ ๖-๑๐ คำ | ได้ ๑ คะแนน |
| อ่านคำและเครื่องหมายวรรคตอนผิด เกิน ๑๐ คำ | ได้ ๐ คะแนน |
| ๑.๒ เว้นวรรคตอนได้ถูกต้อง | ได้ ๒ คะแนน |
| เว้นวรรคตอนผิด ตั้งแต่ ๑-๕ แห่งขึ้นไป | ได้ ๑ คะแนน |
| เว้นวรรคตอนผิด ตั้งแต่ ๖ แห่งขึ้นไป | ได้ ๐ คะแนน |
| ๑.๓ ใช้น้ำเสียงได้เหมาะสมกับข้อความ | ได้ ๑ คะแนน |
| ใช้น้ำเสียงไม่เหมาะสมมากกว่า ๓ แห่ง | ได้ ๐ คะแนน |

๒. อ่านคล่อง

- | | |
|--------------------------|-------------|
| ๒.๑ เสียงดังเหมาะสม | ได้ ๑ คะแนน |
| เสียงค่อยได้ยินไม่ชัดเจน | ได้ ๐ คะแนน |

๒.๒ อ่านข้อความได้ต่อเนื่อง

อ่านข้อความตะกุกตะกักหรือหยุดชะงักหรืออ่านซ้ำ
ตั้งแต่ ๑-๕ แห่ง

ได้ ๑ คะแนน

อ่านข้อความตะกุกตะกักหรือหยุดชะงักหรืออ่านซ้ำ
ตั้งแต่ ๕ แห่งขึ้นไป

ได้ ๐ คะแนน

๓. ข้อควรปฏิบัติการอ่านออกเสียง

ให้ ๑ คะแนน

- ทำนั่งหรือทำยืนเรียบร้อยในท่าสบาย
- ทำจับหนังสือถูกต้อง เหมาะสม
- ไม่ส่ายหน้าตามตัวอักษร

ปฏิบัติไม่ได้รายการใดรายการหนึ่ง

ให้ ๐ คะแนน



แบบสังเกตนิสัยรักการอ่าน

ชื่อ.....โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม และทำเครื่องหมาย X ในช่องที่ผู้เรียนไม่แสดงพฤติกรรม

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	อ่านอย่าง ตั้งใจ			อ่านอย่าง สม่ำเสมอ			อ่านด้วยความ สนใจ			หาความรู้จาก การอ่านและ สื่อต่าง ๆ			อ่านหนังสือ เมื่อมีเวลาว่าง			ผลการ ประเมิน		หมายเหตุ
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	ผ	มผ	
๑	ด.ญ.ประภาพรรณ		✓			✓				✓			✓			✓		✓	
๒	ด.ญ.มยุรี 1ล1	✓				✓			✓			✓		✓			✓		

หมายเหตุ

๑. เกณฑ์การประเมิน

- ๓ หมายถึง ดีมาก
- ๒ หมายถึง พอใช้/ปานกลาง
- ๑ หมายถึง ควรปรับปรุง

๒. ผลการประเมินแต่ละครั้ง ผู้เรียนต้องได้ระดับ ๒ ขึ้นไป ทุกรายการจึงถือว่า ผ่าน

๔. **การสังเกตกระบวนการ** เป็นการประเมินวิธีการเรียนรู้ กระบวนการคิดของผู้เรียน มากกว่าที่จะดูผลงานหรือการปฏิบัติ ทำให้เข้าใจกระบวนการคิดที่ผู้เรียนใช้อยู่ เช่น ให้ผู้เรียนคิดตั้ง ๆ การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ การอธิบายกระบวนการ การบันทึกการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ โดยผู้สอน เป็นผู้สังเกตวิธีการคิดของผู้เรียน วิธีการนี้เป็นกระบวนการที่จะให้ข้อมูลเพื่อการวินิจฉัย และเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน โดยมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเหมาะกับการประเมินพัฒนาการด้าน ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม

การประเมินกระบวนการ ควรมีเครื่องมือประกอบ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม เกณฑ์การให้ระดับคะแนน ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินกระบวนการสามารถกำหนดเกณฑ์การประเมิน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ ตลอดจนค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม โดยการสังเกต ตรวจผลการเรียนรู้ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ ตลอดจนผลงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้



แบบสังเกตกระบวนการการสัมภาษณ์

ชื่อ.....โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง ครูผู้สอนสังเกตและประเมินผลการสัมภาษณ์ตามเกณฑ์การประเมินแล้วบันทึกผลงานลงในแบบสังเกตกระบวนการการสัมภาษณ์

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	กระบวนการ					การสัมภาษณ์					ผลงาน					สรุป	หมายเหตุ
		๑.๑	๑.๒	๑.๓	๑.๔	๑.๕	๒.๑	๒.๒	๒.๓	๒.๔	๒.๕	๓.๑	๓.๒	๓.๓	๓.๔	๓.๕		

เกณฑ์การให้คะแนน

๑. กระบวนการ ให้ ๕ คะแนน

- รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์อย่างหลากหลาย
- วางแผนการสัมภาษณ์ได้ชัดเจน เหมาะสม
- เตรียมวัสดุอุปกรณ์ แบบสัมภาษณ์ ตลอดจนประสานงานในการสัมภาษณ์อย่างเรียบร้อย
- ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
- ประเมินผลการสัมภาษณ์

ขาดรายการใด หักรายการละ

๑ คะแนน

๒. การสัมภาษณ์

๕ คะแนน

- สัมภาษณ์ด้วยเสียงดัง ชัดเจน อัตราการพูดพอดี ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป
- สัมภาษณ์ด้วยน้ำเสียงเป็นธรรมชาติ เหมาะสม
- สัมภาษณ์ด้วยถ้อยคำ สำนวนถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
- สัมภาษณ์ตามคำถามที่จัดลำดับก่อนหลังตามแบบสัมภาษณ์
- มีมารยาทในการพูดและการฟัง
- เว้นวรรคตอนผิด ตั้งแต่ ๖ แห่งขึ้นไป

ได้ ๑ คะแนน

๓. ผลงาน

๕ คะแนน

- สรุปได้สาระครอบคลุมหัวข้อทั้งหมด
- เรียงลำดับสาระก่อนหลังได้ถูกต้องเหมาะสม
- ใช้คำสำนวนถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
- สื่อแหล่งที่มาของการสัมภาษณ์

ขาดรายการใด หักรายการละ

๑ คะแนน

แบบสังเกตการกระบวนการการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

ชื่อ.....โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง ครูผู้สอนสังเกตการกระบวนการการอ่านออกเสียงตามเกณฑ์การประเมินแล้วบันทึกผลลงในแบบสังเกต

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	อ่านถูกต้อง				อ่านคล่อง				นิสัยที่ดีในการอ่าน				สรุป	หมายเหตุ
		๓	๒	๑	๐	๓	๒	๑	๐	๓	๒	๑	๐		

เกณฑ์การให้คะแนน

- ระดับ ๓ อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีจังหวะ วรรคตอน ใช้น้ำเสียงได้ถูกต้อง ไพเราะ อ่านคำถูกต้อง ชัดเจน เสียงดังเหมาะสม ประเมินและปรับปรุงการอ่านตามจุดพัฒนาที่ประเมินได้สมบูรณ์
- ระดับ ๒ อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีจังหวะ วรรคตอน และใช้น้ำเสียงไม่ถูกต้อง แต่ไม่เกิน ๒ แห่ง อ่านคำผิดไม่เกิน ๒ คำ เสียงดังพอสมควร มีนิสัยที่ดีในการอ่าน ประเมิน และปรับปรุงการอ่านไม่ครบตามจุดพัฒนา
- ระดับ ๑ อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีจังหวะ วรรคตอน และใช้น้ำเสียงไม่ถูกต้อง มากกว่าระดับ ๒ อ่านคำผิดมากกว่าระดับ ๒ เสียงค่อย มีนิสัยที่ไม่ดีในการอ่าน ๑ รายการ ประเมิน และปรับปรุงการอ่านไม่ครบตามจุดพัฒนา
- ระดับ ๐ อ่านไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีจังหวะ วรรคตอน และใช้น้ำเสียงไม่ถูกต้อง มากกว่าระดับ ๑ อ่านคำผิดมากกว่าระดับ ๑ อ่านตะกุกตะกัก เสียงค่อย มีนิสัยที่ไม่ดีในการอ่าน มากกว่า ๑ รายการ ไม่ประเมินและไม่ปรับปรุงการอ่าน

แบบสังเกตการกระบวนกรการเขียนเรียงความ

ชื่อ.....โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ครั้งที่.....วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

คำชี้แจง ครูผู้สอนสังเกตและตรวจสอบการเขียนเรียงความตามเกณฑ์การประเมินและบันทึกผล
ในแบบสังเกต

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รูปแบบ				เนื้อเรื่อง				การใช้ภาษา				นิสัยในการเขียน				สรุป	หมายเหตุ
		๓	๒	๑	๐	๓	๒	๑	๐	๓	๒	๑	๐	๓	๒	๑	๐		

เกณฑ์การให้คะแนน

- ระดับ ๓ มีการวางโครงเรื่อง เก็บรวบรวมข้อมูล มีองค์ประกอบของรูปแบบครบ เขียนเรื่องตรงกับ
ชื่อเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในเชิง
การสร้างสรรค์ เขียนสะกดคำถูกต้อง ใช้สำนวนถ้อยคำถูกต้องเหมาะสม สื่อความหมาย
ชัดเจน มีเจตคติที่ดีในการเขียน ประเมินและปรับปรุงผลงานตามจุดพัฒนาที่ประเมิน
ได้สมบูรณ์
- ระดับ ๒ มีการวางโครงเรื่อง เก็บรวบรวมข้อมูล มีองค์ประกอบของรูปแบบครบ เขียนเรื่องตรงกับ
ชื่อเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ เขียนคำผิด
ไม่เกิน ๕ คำ ใช้ถ้อยคำถูกต้อง สื่อความหมายได้ มีเจตคติที่ดีในการเขียน ประเมินและ
ปรับปรุงผลงานไม่ครบตามจุดพัฒนา
- ระดับ ๑ มีการวางโครงเรื่อง เก็บรวบรวมข้อมูล มีองค์ประกอบไม่ครบ ขาดคำนำ/สรุป เขียนเรื่อง
ตรงกับชื่อเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์สับสนบางตอน ไม่มีข้อคิด เขียนคำผิดไม่เกิน ๑๐ คำ
ใช้ถ้อยคำสำนวนไม่เหมาะสมบางแห่ง สื่อความหมายไม่ชัดเจนบางตอน มีรอยลบขีดฆ่า
ไม่เกิน ๕ แห่ง ตัวหนังสืออ่านยาก ประเมินและปรับปรุงผลงานไม่ครบตามจุดพัฒนา
- ระดับ ๐ ไม่มีการวางโครงเรื่องและเก็บรวบรวมข้อมูล มีเนื้อเรื่องแต่ไม่สมบูรณ์ เขียนเรื่องไม่ตรง
กับชื่อเรื่อง หรือเรียงลำดับเหตุการณ์สับสนหลายตอน ไม่มีข้อคิด เขียนคำผิดเกินกว่า
๑๐ แห่ง ใช้ถ้อยคำสำนวนไม่เหมาะสมมากขึ้น สื่อความหมายไม่ชัดเจน มีรอยลบขีดฆ่า
มากกว่า ๕ แห่ง ตัวหนังสืออ่านยาก ไม่ประเมินและปรับปรุงการอ่าน

ตอนที่ ๓

แผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียน

๐๕ ๐๕ ๐๕

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ เน้นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลจะเป็นกระบวนการเดียวกันหรือควบคู่กัน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรใช้เอง โดยยึดสาระและมาตรฐานจากหลักสูตรแกนกลางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีหลักสูตรที่มีแนวทางการจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการในระดับชาติ และสภาพของชุมชน ท้องถิ่น สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สถานศึกษาสามารถนำสาระและมาตรฐานจากหลักสูตรแกนกลางมาจัดทำเป็นแผนการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรได้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และมีสาระการเรียนรู้ เป็นการกำหนดองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นช่วงชั้น พร้อมทั้งกำหนดรายละเอียดที่จำเป็นเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม ดังนั้นสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่สำคัญและรายละเอียดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่สถานศึกษาต้องนำมา หลักในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และนำไปสู่การจัดทำแผนการเรียนรู้ตลอดการวัดและประเมินผล มีดังนี้

- คุณภาพของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

คุณภาพของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจบแต่ละช่วงชั้นดังนี้

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถดังนี้

๑. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี
๒. สามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล และคิดเป็นระบบ
๔. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้ และใช้ภาษาในการพัฒนาตน และ

สร้างสรรค์งานอาชีพ

๕. ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจ และชื่นชมในวรรณคดี และวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาไทย

๖. สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล

๗. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย

๘. มีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบช่วงชั้นที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถดังนี้

- สามารถอ่านได้คล่องและอ่านได้เร็วขึ้น
- เข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ ประโยค และเข้าใจข้อความที่อ่าน
- นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาคิด คัดคะเนเรื่องราว หรือเหตุการณ์ และกำหนดแนวทาง

ในการปฏิบัติได้

- เลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ ทั้งความรู้ และความบันเทิง
- พูดและเขียนแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการได้
- จัดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน
- จับใจความสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม สนทนา แสดงความคิดเห็น เล่าเรื่อง ถ่ายทอด

ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์จากเรื่องที่ฟัง ที่ดูได้

- เข้าใจว่าภาษาไทยมีทั้งภาษากลางและภาษาถิ่น
- สามารถเลือกใช้คำคล้องจอง และแต่งบทร้อยกรองง่าย ๆ

- สามารถนำปริศนาคำทายและบทรื่องเล่นในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนและเล่น
- ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และใช้ได้เหมาะสม

กับบุคคลและสถานการณ์

- นำความรู้ที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไปใช้ในชีวิต
- มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด มีนิสัยรักการอ่าน และการเขียน

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถดังนี้

- สามารถอ่านได้คล่องและเร็วขึ้น
- เข้าใจความหมายของคำ สำนวน โวหาร การเปรียบเทียบ จับประเด็นสำคัญ แยกข้อเท็จจริง

และข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ดีความ สรุปลความ

- นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตน

- เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้
- เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมาย เขียนอธิบาย เขียนชี้แจงการปฏิบัติงาน และรายงาน

เขียนเรื่องราวจากจินตนาการและเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง จดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ เหตุการณ์ และการสังเกตอย่างเป็นระบบ

- สรุปลความ วิเคราะห์เรื่องที่ฟัง ที่ดู และเปรียบเทียบกับประสบการณ์ชีวิตจริง
- สนทนา ได้ตอบ พูดแสดงความรู้ ความคิด ความต้องการ พูดวิเคราะห์เรื่องราว

พูดต่อหน้าชุมชน และพูดรายงาน

- ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมทั้งการใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์

- เข้าใจลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่น และคำภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาไทย

- ใช้ทักษะทางภาษาเพื่อประโยชน์ได้ตามจุดประสงค์

- ใช้หลักการพิจารณาหนังสือ พิจารณาวรรณคดี และวรรณกรรมให้เห็นคุณค่า และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิต

- สามารถแต่งภาพย์และกลอนง่าย ๆ
- สามารถเล่านิทานพื้นบ้านและตำนานพื้นบ้านในท้องถิ่น
- มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด มีนิสัยรักการอ่าน และการเขียน

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบช่วงชั้นที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓

ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถดังนี้

- สามารถอ่านอย่างมีสมรรถภาพและอ่านได้เร็วยิ่งขึ้น
- เข้าใจวงศัพท์ที่กว้างขึ้น ลำนวน และโวหารที่ลึกซึ้ง แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์

ประเมินค่าเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล

- เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารนิเทศ
- เขียนเรียงความ ย่อความ และจดหมาย เขียนอธิบาย ชี้แจง รายงาน เขียนแสดงความคิดเห็น แสดงการโต้แย้ง และเขียนเชิงสร้างสรรค์

สามารถสรุปความ จับประเด็นสำคัญ วิเคราะห์ วินิจฉัยข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและพูด

รู้จักเลือกใช้ภาษา เรียบเรียงข้อความได้ประณีต จัดลำดับความคิด ขั้นตอนในการนำเสนอตามรูปแบบของงานเขียนประเภทต่าง ๆ

พูดนำเสนอความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ และการประเมินเรื่องราวต่าง ๆ พูดเชิญชวน อวยพร และพูดในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

- เข้าใจธรรมชาติของภาษาและการนำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย

สามารถใช้ภาษาแสดงความคิดเห็น สร้างความเข้าใจ โน้มน้าวใจ ปฏิเสธ เจาะต่อรอง ด้วยภาษาและกิริยาที่สุภาพ

ใช้ทักษะทางภาษาในการแสวงหาความรู้ การทำงาน และการใช้อย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์

ใช้หลักการพินิจคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม พิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม ให้เห็นคุณค่า และนำประโยชน์ไปใช้ในชีวิต

- สามารถแต่งกาพย์ กลอน และโคลง
- สามารถร้องเล่นหรือถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กในท้องถิ่น
- มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด และมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ ๓ การฟัง การดู การพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท ๔.๒ สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ ๕ วรรณคดี และวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้นเพื่อเป็นเป้าหมายสำหรับกำหนดคุณภาพของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มจบแต่ละช่วงชั้น กำหนดเป็น ๔ ช่วงชั้น ๆ ละ ๓ ปี คือ ช่วงชั้นที่ ๑ ประกอบด้วย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ช่วงชั้นที่ ๒ ประกอบด้วย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ช่วงชั้นที่ ๓ ประกอบด้วย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ และช่วงชั้นที่ ๔ ประกอบด้วย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ เพื่อให้สถานศึกษา มีความสะดวกในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานช่วงชั้นไปกำหนดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นและรายปีที่สอดคล้องกัน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๑. สามารถอ่านได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การอ่าน เข้าใจความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน ฯลฯ	๑. สามารถอ่านได้คล่องแคล่ว รวดเร็ว ยิ่งขึ้น เข้าใจความหมายของคำ สำนวน ไวยากรณ์การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท เข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่อง และใช้แหล่งความรู้พัฒนาความสามารถในการอ่าน ฯลฯ	๑. สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว ยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์ที่กว้างขึ้น เข้าใจสำนวน ไวยากรณ์การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย อุปมา และสารก สามารถใช้บริบทการอ่าน สร้างความเข้าใจการอ่าน และใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น ฯลฯ	๑. สามารถอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิจารณญาณ ตีความแปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง รักและสนใจการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น และใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์การอ่าน ฯลฯ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย

หลักสูตรฯ กำหนด สาระภาษาไทย มี ๕ สาระ	หลักสูตรฯ กำหนด มาตรฐานเป็นตัว กำหนดคุณภาพใน แต่ละสาระ	แต่ละมาตรฐาน แบ่งเป็น ๔ ช่วงชั้น แต่ละช่วงชั้นมี มาตรฐานเป็นหลัก ในการกำหนด สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังช่วงชั้น รายปี
สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม	มาตรฐาน ท ๕.๑	มาตรฐาน ช่วงชั้น
๑ ๒ ๓ ๔	๑ ๒ ๓ ๔	๑ ๒ ๓ ๔
ป. ๑-๓	ป. ๑-๓	ป. ๑-๓
มี	มี	มี
๑ ๑ ๑	๑ ๑ ๑	๑ ๑ ๑
มฐ มฐ มฐ	มฐ มฐ มฐ	มฐ มฐ มฐ

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษา	มาตรฐาน ท ๔.๑	มาตรฐาน ท ๔.๒
๑ ๒ ๓ ๔	๑ ๒ ๓ ๔	๑ ๒ ๓ ๔
ป. ๑-๓	ป. ๑-๓	ป. ๑-๓
มี	มี	มี
๑ ๑ ๑	๑ ๑ ๑	๑ ๑ ๑
มฐ มฐ มฐ	มฐ มฐ มฐ	มฐ มฐ มฐ

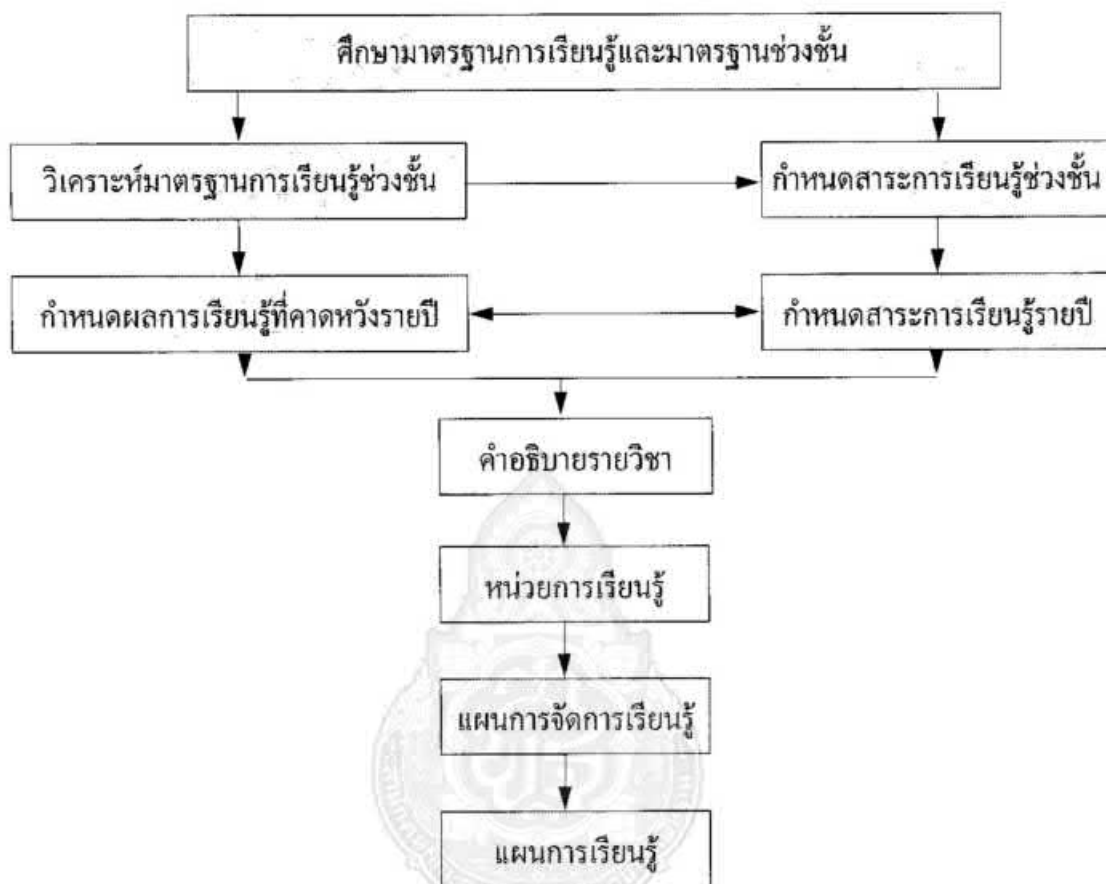
สาระที่ ๓ การฟัง การดู การพูด	มาตรฐาน ท ๓.๑	มาตรฐาน ช่วงชั้น
๑ ๒ ๓ ๔	๑ ๒ ๓ ๔	๑ ๒ ๓ ๔
ป. ๑-๓	ป. ๑-๓	ป. ๑-๓
มี	มี	มี
๑ ๑ ๑	๑ ๑ ๑	๑ ๑ ๑
มฐ มฐ มฐ	มฐ มฐ มฐ	มฐ มฐ มฐ

สาระที่ ๒ การเขียน	มาตรฐาน ท ๒.๑	มาตรฐาน ช่วงชั้น
๑ ๒ ๓ ๔	๑ ๒ ๓ ๔	๑ ๒ ๓ ๔
ป. ๑-๓	ป. ๑-๓	ป. ๑-๓
มี	มี	มี
๑ ๑ ๑	๑ ๑ ๑	๑ ๑ ๑
มฐ มฐ มฐ	มฐ มฐ มฐ	มฐ มฐ มฐ

สาระที่ ๑ การอ่าน	มาตรฐาน ท ๑.๑	มาตรฐาน ช่วงชั้น
๑ ๒ ๓ ๔	๑ ๒ ๓ ๔	๑ ๒ ๓ ๔
ป. ๑-๓	ป. ๑-๓	ป. ๑-๓
มี	มี	มี
๑ ๑ ๑	๑ ๑ ๑	๑ ๑ ๑
มฐ มฐ มฐ	มฐ มฐ มฐ	มฐ มฐ มฐ

* การจัดทำสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี คำอธิบายรายวิชา แผนการจัดการเรียนรู้ในเอกสารเล่มนี้จะยกตัวอย่างให้เห็น
 แนวทางจัดทำตามลำดับจนถึงแผนการเรียนรู้ เฉพาะ สาระที่ ๑ การอ่าน มาตรฐาน ท ๑.๑ มาตรฐานช่วงชั้นที่ ๒ ชั้น ป.๔ เท่านั้น
 ส่วนแผนการเรียนรู้จะยกตัวอย่างเป็นแนวทางในช่วงชั้นที่ ๑, ๒ และ ๓ คือ ชั้น ป.๑ ป.๔ และ ชั้น ม.๑

แผนภูมิแสดงขั้นตอนจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย



การจัดทำสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

การจัดทำสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีผู้จัดทำต้องมีความเข้าใจในเรื่อง สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ มาเป็นหลักในการกำหนดสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นและรายปี และ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี นำไปจัดทำคำอธิบายรายวิชา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ สำหรับการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนของ การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี และการกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี กำหนดได้ดังนี้

๑. การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่กำหนดไว้มาจัดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ที่ระบุความรู้ ความสามารถ ทักษะ/กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมของผู้เรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในแต่ละปี การกำหนด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี สถานศึกษากำหนดเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม ให้สอดคล้องกับ ความสามารถ ถนัด ความสนใจ สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน

๒. การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น/ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑ และให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

ตัวอย่างขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

การจัดทำสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีตามแนวทางการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาตามตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นการจัดทำในสาระที่ ๑ การอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. จัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น

วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (ที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖) แล้วนำมา กำหนดเป็นสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยการวิเคราะห์คำหรือข้อความสำคัญ แล้วนำมาเรียบเรียง ให้เป็นข้อความที่แสดงเนื้อหาสาระที่ต้องเรียน ตัวอย่าง

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและ สร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มาตรฐานช่วงชั้นเป็นหลักสูตรแกนกลางให้	สถานศึกษา เป็นผู้วิเคราะห์และกำหนดเอง
มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
๑. สามารถอ่านได้คล่องแคล่ว รวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจ ความหมายของคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท เข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่อง และใช้แหล่งความรู้พัฒนาความสามารถการอ่าน	๑.๑ การอ่านคล่อง อ่านเร็ว เข้าใจความหมายของคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบทจากเรื่องที่อ่าน ๑.๒ การเข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวน และ เนื้อเรื่องที่อ่าน ๑.๓ ใช้แหล่งความรู้พัฒนาความสามารถในการอ่าน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มาตรฐานช่วงชั้นเป็นหลักสูตรแกนกลางให้	สถานศึกษา เป็นผู้วิเคราะห์และกำหนดเอง
มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
๒. สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ดี ความ สดุดี ความ หาคำสำคัญในเรื่องที่อ่าน และใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิด พัฒนาความสามารถในการอ่าน นำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือการพัฒนาตน การตรวจสอบความรู้ และค้นคว้าเพิ่มเติม ๓. สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้คล่องแคล่ว รวดเร็ว ถูกต้อง ตามลักษณะคำประพันธ์ และอักขรวิธี และจำ บทร้อยกรองที่มีค่าทางความคิดและความงดงาม ทางภาษา สามารถอธิบายความหมายและคุณค่า นำไปใช้อ้างอิง เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตาม จุดประสงค์อย่างกว้างขวางมีมารยาทการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๒.๑ การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การวิเคราะห์ความ ดี ความ สดุดี ความ หาคำสำคัญ จากเรื่องที่อ่าน ๒.๒ การใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนที่ความคิด ในการอ่านและพัฒนาการอ่าน ๒.๓ การนำความรู้ ความคิดจากการอ่านไปใช้ในการ แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ การใช้การอ่าน พัฒนาตน ตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม ๓.๑ การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ตามอักขรวิธี ตามลักษณะคำประพันธ์ และ การท่องจำคำประพันธ์ที่มีคุณค่าทางความคิด ๓.๒ การอ่านในใจ จับใจความสำคัญบทร้อยแก้ว และ บทร้อยกรองจากเรื่องต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัย ๓.๓ การเลือกอ่านหนังสือ สื่อสารสนเทศ ประเภท สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ๓.๔ มารยาทในการอ่าน และนิสัยที่ดีในการอ่าน

๒. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปี โดยสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจะประกอบด้วย การกระทำที่บ่งบอกถึงความสามารถของผู้เรียนเมื่อเรียนจบกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถที่เป็นลักษณะและกระบวนการรวมถึงคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม จะต้องมีการบรรยายการเรียนรู้หรือภาระงานที่ผู้เรียนต้องกระทำด้วยการปฏิบัติ มีชิ้นงานที่สามารถตรวจสอบให้รู้ถึงความสามารถของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยม สามารถประเมินผล การเรียนรู้จากภาระงาน หรือบรรยายการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี วิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
มากำหนดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละปี ดังตัวอย่างการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
รายปีในช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้น ป.๔-๖)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๔)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๕)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๖)
๑. สามารถอ่านได้ คล่องแคล่ว รวดเร็ว ยิ่งขึ้น เข้าใจความหมาย ของคำ สำนวนโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท เข้าใจ ความหมายของถ้อยคำ สำนวน เนื้อเรื่อง และใช้แหล่งความรู้ พัฒนาความสามารถ ในการอ่าน	๑.๑ อ่านคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท จากเรื่องที่อ่าน ที่เหมาะสมกับวัย อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจ ความหมาย เข้าใจ การใช้ถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่อง	๑.๑ อ่านคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท จากเรื่องที่อ่าน ที่เหมาะสมกับวัย อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจ ความหมาย เข้าใจ การใช้ถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่อง	๑.๑ อ่านคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท จากเรื่องที่อ่าน ที่เหมาะสมกับวัย อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจ ความหมาย เข้าใจ การใช้ถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่อง
	๑.๒ ใช้ห้องสมุดเป็น แหล่งเรียนรู้เพื่อ พัฒนาการอ่าน อย่างสม่ำเสมอ	๑.๒ ใช้ห้องสมุดและ แหล่งเรียนรู้อื่น เพื่อพัฒนาการอ่าน	๑.๒ ใช้ห้องสมุดและ แหล่งเรียนรู้อื่น เพื่อพัฒนาการอ่าน อย่างเป็นระบบ
๒. สามารถแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความดีความ สรุปความหาคำสำคัญ ในเรื่องที่อ่าน และ ใช้แผนภาพโครงเรื่อง หรือแผนภาพความคิด พัฒนาความสามารถ ในการอ่าน นำความรู้ ความคิดจากการอ่าน ไปใช้แก้ปัญหา	๒.๑ แยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ดีความ สรุปความ หาคำสำคัญในเรื่อง ที่อ่านที่เหมาะสมกับวัย และใช้แผนภาพ โครงเรื่องหรือแผนภาพ ความคิดในการอ่าน	๒.๑ แยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ดีความ สรุปความ หาคำสำคัญในเรื่อง ที่อ่านที่เหมาะสมกับวัย และใช้แผนภาพ โครงเรื่องหรือแผนภาพ ความคิดในการอ่าน และพัฒนาการอ่าน	๒.๑ แยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ดีความ สรุปความ หาคำสำคัญในเรื่อง ที่อ่านที่เหมาะสมกับวัย และใช้แผนภาพ โครงเรื่องหรือแผนภาพ ความคิดในการอ่าน และพัฒนาการอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้น ป.๔-๖)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๔)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๕)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๖)
ตัดสินใจ คัดการณ์ และใช้การอ่านเป็น เครื่องมือการพัฒนาตน ตรวจสอบความรู้และ ค้นคว้าเพิ่มเติม ๓. สามารถอ่านในใจ และอ่านออกเสียง บทร้อยแก้ว และบท ร้อยกรองได้คล่องและ รวดเร็ว ถูกต้องตาม ลักษณะคำประพันธ์ และอักขรวิธี และจำ บทร้อยกรองที่มีคุณค่า ทางความคิดและ ความงดงามทางภาษา สามารถอธิบาย ความหมายและคุณค่า นำไปใช้อ้างอิง เลือกอ่าน หนังสือและสื่อ สารสนเทศ ทั้งสื่อ สิ่งพิมพ์ และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ตามจุดประสงค์ อย่างกว้างขวาง มีมารยาทการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๒.๒ นำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้ แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ และใช้ การอ่านในการ พัฒนาตนและการ ค้นคว้าเพิ่มเติม ๓.๑ อ่านออกเสียง บทร้อยแก้ว และ บทร้อยกรองจาก นิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น บทความ สารคดี บทร้อยกรองประเภท กลอนแปด โคลงที่ เหมาะสมกับวัย อย่างถูกต้องตาม อักขรวิธีตามลักษณะ ของคำประพันธ์ และเลือกท่องจำ บทร้อยกรองไพเราะ พร้อมทั้งสามารถ อธิบายถึงความหมาย และคุณค่าของ บทท่องจำ	๒.๒ นำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้ แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ และใช้ การอ่านในการ พัฒนาตน ตรวจสอบ ความรู้ และการ ค้นคว้าเพิ่มเติม ๓.๑ อ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองจาก นิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น บทความ สารคดี บทร้อยกรอง ประเภทกลอนแปด กาพย์ยานี ๑๑ ที่เหมาะสมกับวัย อย่างถูกต้องตาม อักขรวิธี ตามลักษณะ ของคำประพันธ์ และเลือกท่องจำ บทร้อยกรองไพเราะ พร้อมทั้งสามารถ อธิบายถึงความหมาย และคุณค่า และ นำไปใช้อ้างอิง	๒.๒ นำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้ แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ และ ใช้การอ่านในการ พัฒนาตน ตรวจสอบ ความรู้ และการ ค้นคว้าเพิ่มเติม อย่างสม่ำเสมอ ๓.๑ อ่านออกเสียง บทร้อยแก้ว และ บทร้อยกรองจาก นิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น บทความ สารคดี บทร้อยกรอง ประเภทกลอนแปด กาพย์ยานีที่เหมาะสม กับวัยอย่างถูกต้อง ตามอักขรวิธี ตามลักษณะของ คำประพันธ์ และ เลือกท่องจำ บทร้อยกรองไพเราะ พร้อมทั้งสามารถ อธิบายถึงความหมาย และคุณค่า และนำ ไปใช้อ้างอิงได้มากขึ้น

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้น ป.๔-๖)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๔)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๕)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๖)
	๓.๒ เลือกอ่านหนังสือ สื่อ สารสนเทศ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ ได้ตามจุดประสงค์ การอ่าน อ่านในใจ บทร้อยแก้วและบท ร้อยกรองจากนิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น สารคดี บทร้อยกรอง ประเภทกลอนแปด โคลงสี่สุภาพอย่าง เข้าใจ จับใจความ สำคัญ ตอบคำถาม ตั้งคำถาม บอกข้อคิด ของเรื่องที่อ่าน มี มารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๓.๒ เลือกอ่านหนังสือ สื่อ สารสนเทศ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้ตามจุดประสงค์ การอ่าน อ่านในใจ บทร้อยแก้ว และบท ร้อยกรองจากนิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น สารคดีที่ ยากขึ้นบทร้อยกรอง ประเภทกลอนแปด โคลงสี่สุภาพอย่าง เข้าใจ จับใจความ สำคัญ ตอบคำถาม ตั้งคำถาม บอกข้อคิด ของเรื่องที่อ่าน มีมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๓.๒ เลือกอ่านหนังสือ สื่อ สารสนเทศ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ได้ ตามจุดประสงค์ การอ่าน อ่านในใจ บทร้อยแก้ว และบท ร้อยกรองจากนิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น สารคดี ที่ยากขึ้นบทร้อยกรอง ประเภทกลอนแปด กาพย์บังอย่างเข้าใจ จับใจความสำคัญ ตอบคำถาม ตั้งคำถาม บอกข้อคิดของเรื่อง ที่อ่าน มีมารยาท ในการอ่านและ นิสัยรักการอ่าน

๓. กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี

สาระการเรียนรู้รายปี เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในแต่ละปีแต่ละช่วงชั้น เมื่อกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีไว้อย่างไร สถานศึกษาต้องวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีที่วิเคราะห์เอาไว้ การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี จัดทำได้โดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีที่กำหนดไว้แล้ว และตรวจสอบให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน ดังตัวอย่างการกำหนดสาระการเรียนรู้การอ่านในช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้น ป.๔-๖)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๔)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๕)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๖)
๑. การอ่านคล่อง อ่านเร็ว เข้าใจความหมาย ของคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบทจาก เรื่องที่อ่าน	๑. การอ่านคล่อง อ่านเร็ว เข้าใจความหมาย ของคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบทจาก นิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น สารคดี และบทร้อยกรอง ที่มีความยากง่าย เหมาะสมกับวัย	๑. การอ่านคล่อง อ่านเร็ว เข้าใจความหมาย ของคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบทจาก นิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น สารคดี และบทร้อยกรอง ที่มีความยากง่าย เหมาะสมกับวัย	๑. การอ่านคล่อง อ่านเร็ว เข้าใจความหมาย ของคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบทจาก นิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น สารคดี และ บทร้อยกรองที่มี ความยากง่าย เหมาะสมกับวัย
๒. การเข้าใจความหมาย ของถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่องที่อ่าน	๒. การเข้าใจความหมาย ของถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่องที่อ่าน	๒. การเข้าใจความหมาย ของถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่องที่อ่าน	๒. การเข้าใจความหมาย ของถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่องที่อ่าน
๓. ใช้แหล่งความรู้ พัฒนาความสามารถ ในการอ่าน	๓. การใช้ห้องสมุด พัฒนาการอ่าน	๓. การใช้ห้องสมุด และแหล่งความรู้อื่น พัฒนาการอ่าน	๓. การใช้ห้องสมุด และแหล่งความรู้อื่น พัฒนาการอ่าน อย่างเป็นระบบ
๔. การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น การวิเคราะห์ การตีความ การสรุปความ และ การหาคำสำคัญ จากเรื่องที่อ่าน	๔. การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น การวิเคราะห์ การตีความ การสรุปความ และการหาคำสำคัญ จากเรื่องที่อ่าน ที่เหมาะสมกับวัย	๔. การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น การวิเคราะห์ การตีความ การสรุปความ และการหาคำสำคัญ จากเรื่องที่อ่าน ที่เหมาะสมกับวัย	๔. การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น การวิเคราะห์ การตีความ การสรุปความ และการหาคำสำคัญ จากเรื่องที่อ่าน ที่เหมาะสมกับวัย
๕. การใช้แผนภาพ โครงเรื่องหรือแผนที่ ความคิดในการอ่าน และพัฒนาการอ่าน	๕. การใช้แผนภาพ โครงเรื่องหรือแผนที่ ความคิดในการอ่าน	๕. การใช้แผนภาพ โครงเรื่องหรือแผนที่ ความคิดในการอ่าน และพัฒนาการอ่าน	๕. การใช้แผนภาพ โครงเรื่องหรือแผนที่ ความคิดในการอ่าน และพัฒนาการอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้น ป.๔-๖)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๔)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๕)	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี (ชั้น ป.๖)
๖. การนำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้ แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ การใช้ การอ่านพัฒนาตน ตรวจสอบความรู้ และค้นคว้าเพิ่มเติม	๖. การนำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้ แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ การใช้ การอ่านพัฒนาตน และค้นคว้าเพิ่มเติม	๖. การนำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้ แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ การใช้ การอ่านพัฒนาตน ตรวจสอบความรู้ และค้นคว้าเพิ่มเติม	๖. การนำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้ แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ การใช้ การอ่านพัฒนาตน ตรวจสอบความรู้ และค้นคว้าเพิ่มเติม อย่างสม่ำเสมอ
๗. การอ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองตาม อักขรวิธี ตามลักษณะ คำประพันธ์ และ การท่องจำคำประพันธ์ ที่มีคุณค่าทางความคิด	๗. การอ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองกับวัย ตามอักขรวิธี ตาม ลักษณะคำประพันธ์ และการท่องจำ คำประพันธ์ที่มีคุณค่า ทางความคิด	๗. การอ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองกับวัย ตามอักขรวิธี ตาม ลักษณะคำประพันธ์ และการท่องจำ คำประพันธ์ที่มี คุณค่าทางความคิด และนำไปใช้อ้างอิง	๗. การอ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองกับวัย ตามอักขรวิธี ตาม ลักษณะคำประพันธ์ และการท่องจำ คำประพันธ์ที่มี คุณค่าทางความคิด และนำไปใช้อ้างอิง
๘. การอ่านในใจ จับใจความสำคัญ บทร้อยแก้วและบท ร้อยกรองจากเรื่อง ต่าง ๆ ที่เหมาะสม กับวัย	๘. การอ่านในใจ จับใจความสำคัญ ตอบคำถาม ตั้งคำถาม บอกข้อคิดบทร้อยแก้ว บทร้อยกรองจาก นิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น สารคดีที่เหมาะสม กับวัย	๘. การอ่านในใจ จับใจความสำคัญ ตอบคำถาม ตั้งคำถาม บอกข้อคิดบทร้อยแก้ว บทร้อยกรองจาก นิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น สารคดีที่เหมาะสม กับวัย	๘. การอ่านในใจ จับใจความสำคัญ ตอบคำถาม ตั้งคำถาม บอกข้อคิดบทร้อยแก้ว บทร้อยกรองจาก นิทาน ตำนานบทละคร เรื่องสั้น สารคดี ที่เหมาะสมกับวัย
๙. การเลือกอ่านหนังสือ สื่อ สารสนเทศ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์	๙. การเลือกอ่าน หนังสือ สื่อ สารสนเทศ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ที่เหมาะสมกับวัย	๙. การเลือกอ่านหนังสือ สื่อ สารสนเทศ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เหมาะสมกับวัย	๙. การเลือกอ่านหนังสือ สื่อ สารสนเทศ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เหมาะสมกับวัย
๑๐. มารยาทในการอ่าน และนิสัยที่ดีในการอ่าน	๑๐. มารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๑๐. มารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๑๐. มารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน

การจัดทำคำอธิบายรายวิชา

การจัดทำคำอธิบายรายวิชา จัดทำโดยการนำเอาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี และสาระการเรียนรู้รายปี รวมทั้งเวลาตามที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา ตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง จากที่กำหนดไว้ ๕ รูปแบบ

ตัวอย่างคำอธิบายรายวิชา (รูปแบบที่ ๕)

คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เวลา ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๑. อ่านคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท จากเรื่องที่อ่านที่เหมาะสมกับวัยได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว และรวดเร็ว เข้าใจความหมาย เข้าใจการใช้ ถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่อง
๒. ใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างเหมาะสม
๓. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ดีความ สรุปลักษณะสำคัญ หาคำสำคัญ ในเรื่องที่อ่าน ที่เหมาะสมกับวัย และใช้แผนภาพโครงเรื่อง หรือแผนภาพความคิดในการอ่าน
๔. นำความรู้ ความคิดจากการอ่านไปใช้ในการแก้ปัญหา ตัดสินใจ และใช้การอ่าน เป็นเครื่องพัฒนาตนเอง และค้นคว้าเพิ่มเติม
๕. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองจาก นิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น บทความ สารคดี บทร้อยกรองประเภทกลอนแปด โคลงสี่สุภาพ ที่เหมาะสมกับวัยได้คล่องแคล่ว รวดเร็ว ถูกต้องตามอักขรวิธีและลักษณะคำประพันธ์ และเลือกท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะ พร้อมทั้งสามารถอธิบายถึงความหมาย และคุณค่าของบทท่องจำ
๖. เลือกอ่านหนังสือ สื่อสารสนเทศ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ ได้ตามจุดประสงค์การอ่าน อ่านในใจบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองจาก นิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น สารคดี บทร้อยกรอง ประเภทกลอนแปด โคลงสี่สุภาพ อย่างเข้าใจ จับใจความสำคัญ ตอบคำถาม ตั้งคำถาม บอกข้อคิด มีมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ฯลฯ

คำอธิบายรายวิชา (สาระการเรียนรู้)

การอ่านคล่อง อ่านเร็ว อ่านถูกต้อง การเข้าใจความหมายของคำ สำนวนโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท การเข้าใจถ้อยคำ สำนวนภาษา และเนื้อเรื่องจากการอ่านนิทาน ตำนาน บทละคร เรื่องสั้น สารคดี บทร้อยกรอง ที่เหมาะสมกับวัย การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น การวิเคราะห์ความ การตีความ การสรุปความ การหาคำสำคัญจากเรื่องที่อ่าน การใช้แผนภาพโครงเรื่อง หรือแผนที่ความคิดในการอ่าน นำความรู้ ความคิดจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ ใช้การอ่านในการพัฒนาตนเอง และใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองประเภท กลอนแปด โคลงสี่สุภาพ ตามอักขรวิธี และลักษณะของคำประพันธ์ที่กำหนด เลือกท่องจำบทร้อยกรองที่ชอบอย่างเห็นคุณค่า การอ่านในใจ จับใจความสำคัญ ตอบคำถาม ตั้งคำถาม และหาข้อคิดของเรื่องที่อ่าน การเลือกอ่านหนังสือ สื่อสารสนเทศ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมตามจุดประสงค์การอ่าน การมีมารยาทในการอ่าน และการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ฯลฯ

หมายเหตุ

๑. ตัวอย่างนี้ เขียนเฉพาะตัวอย่างที่เป็นสาระการอ่านเท่านั้น
๒. การเขียนคำอธิบายรายวิชา จะเริ่มต้นจากสาระการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดี และวรรณกรรม เรียงตามลำดับสาระ โดยเริ่มต้นจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของทุกสาระก่อน แล้วจึงเขียนคำอธิบาย หรือสาระการเรียนรู้แต่ละสาระเริ่มไปตามลำดับ โดยแต่ละสาระให้จัดเป็นหนึ่งย่อหน้า หรือจะเขียนให้สัมพันธ์ทั้ง ๕ สาระ ในย่อหน้าเดียวกัน

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้เป็นการนำเอาสาระการเรียนรู้รายปีที่กำหนดไว้ไปบูรณาการ จัดทำเป็นหน่วยย่อย ๆ เพื่อสะดวกในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยจะประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลา สำหรับ การจัดการเรียนรู้ซึ่งเมื่อเรียนครบทุกหน่วยแล้ว ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้นั้นได้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้อาจจัดแบบหน่วยบูรณาการภายใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มอื่น หน่วยการเรียนรู้ทำได้ ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑. การใช้หัวข้อเรื่องเป็นหลัก เช่น การอ่าน การเขียน ฯลฯ

๒. ใช้วรรณคดีหรือวรรณกรรมเป็นหลัก เช่น นิทาน “เทพารักษ์กับคนตัดไม้” ฯลฯ

๓. ใช้การผสมผสานความคิดรวบยอดจากเนื้อหาต่าง ๆ หรือการแก้ปัญหาเป็นหลัก

การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ นิยมใช้วรรณกรรม เป็นศูนย์กลางหรือเป็นหลักในการจัดทำ เนื่องจากภาษาไทยมีเนื้อหาหลักขณวรรณกรรม

ในที่นี้จะกล่าวถึง การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบสัมพันธ์ทักษะภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย มีขั้นตอนและตัวอย่างดังนี้

ขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

๑. กำหนดหน่วยและชื่อหน่วยการเรียนรู้

พิจารณาประเภทวรรณกรรมที่ปรากฏในหลักสูตรฯ ว่าผู้เรียนจะต้องเรียนหนังสือ หรือวรรณกรรมประเภทใดในระดับชั้นนั้นบ้าง แหล่งที่ศึกษาได้ชัดเจน คือ ศึกษาจากสาระการเรียนรู้ สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม จะกล่าวถึงวรรณคดีและวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ เช่น นิทาน บทความ เรื่องสั้น บทร้อยกรอง ฯลฯ ที่ผู้เรียนต้องเกี่ยวข้องในลักษณะต่าง ๆ เมื่อได้ประเภท วรรณกรรมแล้วสามารถนำมาใช้เป็นชื่อหน่วยการเรียนรู้ตามประเภทวรรณกรรม หรือตั้งชื่อหน่วย การเรียนรู้ตามชื่อวรรณกรรมนั้น ๆ โดยตรง นอกจากนั้นวรรณกรรมที่ไม่ปรากฏในสาระการเรียนรู้ ดังกล่าว หากสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าเป็นสื่อที่ดี ก็สามารถนำมาใช้เพิ่มเติมได้ เช่น บทเพลง บทร้องต่าง ๆ

๒. การกำหนดสัดส่วนเวลาหน่วยการเรียนรู้

การกำหนดเวลาของหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย พิจารณาจากความเหมาะสม ของเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่จะดำเนินการในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ จำนวนหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละปี เป็นเรื่องให้ผู้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ควรได้พิจารณาให้เหมาะสม ไม่ควรให้มีหน่วยการเรียนน้อยเกินไป หรือมากเกินไปจนมีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๑	บทร้อยกรอง : วัฒนธรรม	๑๕
๒	นิทาน : โฉมหน้าทิวาส	๑๕
๓	สารคดี : ผีเสื้อบินไกล	๒๐
๔	บทความ : สารเสียดสี มากพิษภัย	๑๕
๕	บทละคร : เงาะป่า	๓๐
๖	เรื่องสั้น : หมู่บ้านแห่งความรัก	๑๕
๗	บทกวีร่วมสมัย : ใบไม้	๑๕
๘	เรื่องสั้น : ทางออกที่ถูกปิด	๒๐
๙	ตำนาน : ตำนานเมืองลพบุรี	๑๕
๑๐	นิทาน : เทพารักษ์กับคนตัดไม้	๒๐
๑๑	บทละคร : สังข์ทอง (ตอน ดีดลิ)	๒๐

๓. กำหนดหัวข้อ/เนื้อหาในการเรียนรู้โดยจัดทำตารางเนื้อหาสาระหรือแผนภาพความคิด (Planning Web)

นำวรรณกรรมที่เลือกเป็นศูนย์กลางหรือแกนของหน่วยการเรียนรู้มาสร้างแผนภาพความคิด แสดงภาพโดยรวมของหน่วยการเรียนรู้ให้ครอบคลุมสัมพันธ์กับสาระต่าง ๆ ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดี และวรรณกรรม ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่สามารถนำมาดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กันได้อย่าง

การอ่าน สะกดคำ คำศัพท์

การอ่านในใจ (จับใจความ)

การใช้ภาษาให้เหมาะสม
ระดับบุคคล และกาลเทศะ

อ่านคำ ส่วนวน ไวยากรณ์ ฯลฯ

การอ่านออกเสียง
(ร้อยแก้ว)

สาระที่ ๔
หลักการ
ใช้ภาษา

สาระที่ ๑
การอ่าน

การเขียนคำ
ประโยค ข้อความ

การเขียนเรื่องจาก
จินตนาการ

การเล่นิทานหรือตำนาน

มารยาทในการพูด
การฟัง

ฟังตำนานพื้นบ้าน
(จับใจความ)

นิทานเรื่อง
โค่นทวิศาล
๑๕ ชั่วโมง

การพูดสนทนา

สาระที่ ๓
การฟัง การดู
และการพูด

สาระที่ ๒
การเขียน

เลือกอ่านหนังสือเรื่องอื่น
เพื่อความบันเทิง

การวิเคราะห์ข้อคิด
จากเรื่องที่อ่าน

การแต่งบทร้อยกรอง
(กลอนสี่สุภาพ)

สาระที่ ๕
วรรณคดีและ
วรรณกรรม

แผนภาพความคิด (Planning Web) หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ
ภายในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยนิทาน : เรื่องโค่นทวิศาล (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔)

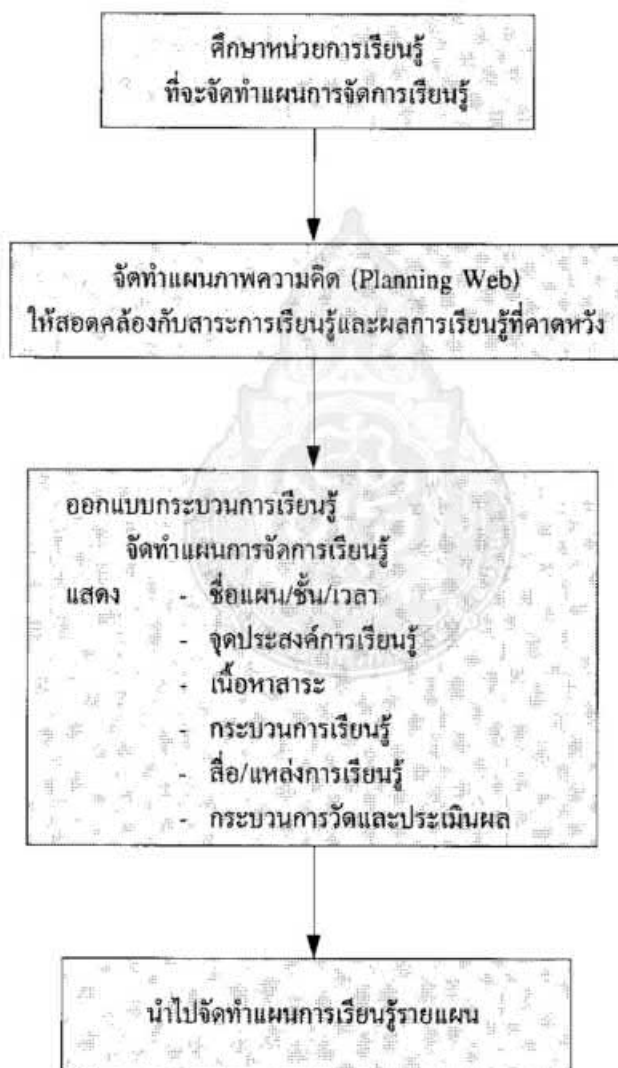
การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง การออกแบบแผนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ก่อนที่จัดเป็นแผนการเรียนรู้ย่อย ๆ ดังแผนภูมิการจัดทำแผนการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยดังนี้



การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแผนรายหน่วยการเรียนรู้จะต้องออกแบบการสอนในหน่วยการเรียนรู้นั้น โดยต้องวิเคราะห์ว่า ในหน่วยการเรียนรู้นั้นสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ใดบ้าง มีหัวข้อย่อยในการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างไร มีจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร แล้วจัดทำแผนภาพความคิดแสดงความสัมพันธ์เนื้อหา (Planning Web) เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการสอนแต่ละหน่วย

ขั้นตอนในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ดังแผนภูมิ



การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบของแผนอาจแตกต่างกันออกไป แต่ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญบางประการที่ควรคำนึงและทำความเข้าใจ เพื่อวิเคราะห์และจัดทำให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เช่น

เนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระต้องสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และอยู่ในกรอบของหลักสูตรที่วิเคราะห์ไว้

จุดประสงค์การเรียนรู้

เป็นขอบเขตของการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ และมุ่งให้บังเกิดผลในแต่ละรายการ จุดประสงค์การเรียนรู้จึงควรแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของการเรียนรู้ที่เป็นภาระงาน รวมทั้งพฤติกรรมที่ผู้เรียนพึงแสดงออกในระดับต่าง ๆ จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ ซึ่งจะครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

กระบวนการเรียนรู้

เป็นการแสดงให้เห็นถึงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อันเป็นเส้นทางไปสู่การเกิดพฤติกรรมและภาระงานตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นภาพลำดับกิจกรรมกระบวนการที่ครูผู้สอนจะนำไปขยายรายละเอียดในการปฏิบัติในแผนการเรียนรู้ต่อไป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

เป็นการกำหนดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะสัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการวัดและประเมินผล

แสดงถึงวิธีการ เครื่องมือที่วัด ที่สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ อาจยังไม่ต้องนำเสนอรายละเอียดเกณฑ์การประเมิน

การจัดทำแผนการเรียนรู้

การจัดทำแผนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นการนำเทคนิคย่อยในหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งแสดงไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้มาเขียนเป็นแผนสำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน ซึ่งอาจใช้ระยะเวลาเพียงชั่วโมงหรือมากกว่าหรือน้อยกว่านั้น ตามลักษณะของกิจกรรม แต่ควรคำนึงถึงวัยและความสนใจของผู้เรียน

การจัดทำแผนการเรียนรู้ มีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

๑. เลือกรูปแบบแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมมาใช้
๒. กำหนดชื่อแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่ใช้จัดการเรียนการสอนในส่วนนั้น

๓. กำหนดคาบ/เวลาเรียน

๔. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้ส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้เป็นปลายทาง และอาจเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมย่อย ๆ เป็นจุดประสงค์นำทาง อย่างไรก็ตาม ทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้จากแผนการเรียนจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคที่วิเคราะห์ไว้

๕. นำกระบวนการจัดการเรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้ส่วนที่เกี่ยวข้องมาขยาย และจัดขั้นตอนการเรียนการสอนให้ละเอียด ให้ชัดเจนสำหรับการปฏิบัติ พร้อมจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน

๖. กำหนดสิ่งที่จะวัดตามจุดประสงค์ให้ชัดเจน กำหนด วิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์ พร้อมทั้งจัดสร้างจัดหาเครื่องมือและเกณฑ์ที่ต้องใช้ประกอบแผนการเรียนรู้ให้สมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้

การออกแบบกระบวนการเรียนรู้และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนให้เป็นระบบ ให้ครอบคลุมความรู้ทั้ง ๙ ด้าน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๔ อันประกอบด้วย ด้านความคิดรวบยอด ด้านข้อเท็จจริง ด้านการแสดงตัวอย่าง หรือตัวแทนด้านยุทธศาสตร์ ด้านการควบคุมด้วยปัญญา ด้านการรู้ด้วยตนเอง ด้านการปฏิบัติการ ด้านวิธีการปฏิบัติ และด้านสภาพปัญหา

การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) โดยมีการกำหนดภาระงาน (Task) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ที่สร้างขึ้นมาใช้สร้างงานหรือภาระงาน โดยการแสดงออกถึงความสามารถของตนเอง ทั้งนี้ ภาระงานและองค์ความรู้ต้องเป็นสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ความสามารถดังกล่าวจะถูกประเมินด้วยผู้เรียนเอง ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย และเกณฑ์การประเมินที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลจะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่แนวคิดการสร้างสร้งองค์ความรู้ (Constructivism) อันสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕

ในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีความแตกต่างจากแนวการสอนเดิม เปรียบเทียบได้ดังนี้

เปรียบเทียบกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมกับกระบวนการเรียนรู้แนวใหม่

กระบวนการเรียนรู้แบบเดิม	กระบวนการเรียนรู้แนวใหม่
๑. ครูเป็นผู้ดำเนินการสอน	๑. นักเรียนมีความต้องการเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการศึกษาและเรียนรู้
๒. ยึดตำราเป็นหลัก	๒. ใช้ทรัพยากรหลากหลาย
๓. ใช้กฎเกณฑ์บังคับเข้มงวด	๓. สนองความต้องการของนักเรียนอย่างเหมาะสม
๔. ภาระงานและกระบวนการถูกแบ่งเป็นส่วนย่อย	๔. ภาระงานและกระบวนการอยู่ด้วยกัน
๕. นักเรียนปฏิบัติงานโดยไม่ทราบจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน	๕. นักเรียนปฏิบัติงานโดยมีจุดมุ่งหมายชัดเจน
๖. ประเมินครั้งเดียวเมื่อจบบทเรียน	๖. ประเมินผลตลอดเวลา ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติจนสิ้นสุดภาระงาน
๗. ครูเป็นผู้ประเมิน	๗. ประเมินโดยมีมืออาชีพ
๘. ครูเป็นผู้รู้เกณฑ์คนเดียว	๘. ครูและนักเรียนรู้เกณฑ์การประเมินทั้ง ๒ ฝ่าย
๙. ประเมินผลเฉพาะภาคความรู้	๙. ประเมินทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการที่ผู้เรียนนำความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการสร้างสร้งองค์ความรู้ (Constructivism) ซึ่งผู้เรียนสร้างสร้งองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียน และการใช้สังคมเป็นสื่อเพื่อสร้งสร้งองค์ความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนการสอนจึงเน้นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสร้งองค์ความรู้ด้วยตนเองที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้จึงควรมีส่วนประกอบหลัก ๒ ส่วน คือ การกำหนดภาระงานควบคู่ไปกับการวัดและประเมินผล และการออกแบบแผนการเรียนรู้

ลักษณะของภาระงาน

- ผู้เรียนได้ใช้องค์ความรู้
- ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ/กระบวนการคิด
- สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
- สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง
- ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
- สะท้อนให้เห็นได้ว่า ผู้เรียนเรียนรู้อะไรและจะนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร

ขั้นตอนการกำหนดภาระงานหรือชิ้นงานและการประเมินผล

ขั้นที่ ๑ กำหนดเป้าหมาย

- กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- กำหนดร่องรอยการเกิดการเรียนรู้ โดยการเขียนอธิบายถึงผลงานที่ได้จากภาระงานอย่างชัดเจน

ขั้นที่ ๒ สร้างสถานการณ์

- เลือกคำถามหรือปัญหาหลักของภาระงาน
- สร้างเหตุการณ์ สถานการณ์ เพื่อนำไปสู่คำถามหลัก หรือปัญหาหลัก

ขั้นที่ ๓ เขียนชี้แจง

- อธิบายให้ชัดเจนถึงสิ่งที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะต้องรู้และทำอะไรได้
- อธิบายถึงผลงาน ผลผลิต หรือการปฏิบัติที่ผู้เรียนต้องพัฒนาขึ้น

ขั้นที่ ๔ คัดเลือกผู้ประเมิน

- ควรเป็นผู้ชำนาญการ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีอาชีพเกี่ยวกับการทำงานที่กำหนด

ขั้นที่ ๕ การพัฒนาแนวทางการให้คะแนน

- เขียนอธิบายลักษณะภาระงานในเชิงคุณภาพ
- กำหนดระดับคุณภาพของงาน
- เขียนอธิบายลักษณะของภาระงานในแต่ละระดับคุณภาพ

ขั้นที่ ๖ ทบทวนและปรับปรุงภาระงาน

- เพิ่มความคาดหวังทางวิชาการ หรือสาระการเรียนรู้
- จัดทำแนวทางการให้คะแนนให้สมบูรณ์

โดยสรุปการกำหนดภาระงานหรือชิ้นงานกับการประเมินทั้ง ๖ ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

- วิเคราะห์สาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากหน่วยการเรียนรู้
- วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะภาระงานกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- กำหนดเครื่องมือวัด/ประเมินผลและเกณฑ์ให้คะแนน

ตัวอย่าง ภาระงานภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยที่	ภาระงาน	เครื่องมือวัด/ประเมิน	ความสัมพันธ์กับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
๒	จันทร์เจ้าขา - การเล่าเรื่อง - การอ่าน - การตอบคำถาม - การอภิปราย - การเขียนบรรยาย - การเขียนตามคำบอก ฯลฯ	- แบบสำรวจ - แบบบันทึก - ชิ้นงาน - แบบทดสอบเขียนตอบ	ข้อ ๔ ข้อ ๑ ข้อ ๑ ข้อ ๓

เทคนิคการประเมินความสามารถ

มี ๗ ชนิดด้วยกัน คือ

๑. ภาระงานที่ถูกสั่งให้สร้างขึ้น ได้แก่ รายงาน การเขียน การบันทึก ฯลฯ
๒. งานที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ โดยคอยงานที่เกิดขึ้นเองแล้ววิเคราะห์ ประมวลผลเอง
๓. โครงการที่ใช้เวลานาน จะเป็นโครงการรายบุคคล หรือโครงการกลุ่ม
๔. แฟ้มสะสมงาน
๕. การแสดง การสาธิต
๖. การทดลอง
๗. การนำเสนอโดยการพูดปากเปล่า และการนำเสนอเป็นละคร

แนวทางการกำหนดเครื่องมือวัด/ประเมินผล

การวัดและประเมินในระดับชั้นเรียน เน้นการประเมินทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ โดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การประเมินตามสภาพจริง การประเมินภาคปฏิบัติ และประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ

วิธีการวัดและเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ควบคุมไปกับการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ โดย

- การทดสอบ
- การสังเกตพฤติกรรม
- แฟ้มสะสมงาน

ฯลฯ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะกระบวนการ โดย

- การสังเกตพฤติกรรม
- การทดสอบ
- แฟ้มสะสมงาน
- การบันทึกพฤติกรรม

ฯลฯ

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและค่านิยม โดย

- การสังเกตพฤติกรรม
- การสำรวจ
- การวัดเจตคติ
- การสัมภาษณ์
- แฟ้มสะสมงาน

ฯลฯ

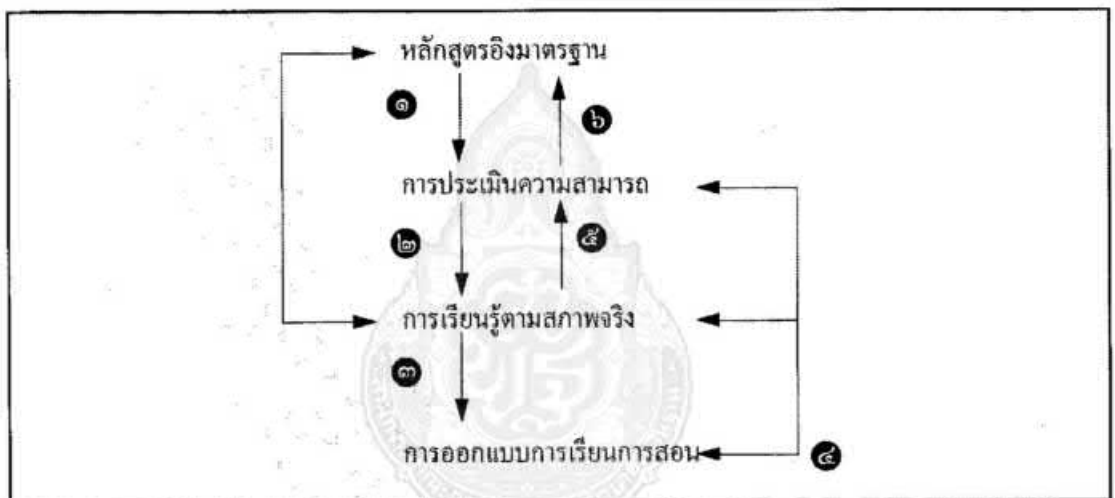
จะเห็นว่า เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินที่สามารถนำมาใช้ให้ครอบคลุมไปกับการจัดการเรียนรู้เน้นการประเมินตามสภาพจริง การประเมินภาคปฏิบัติ และการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานนั้น มีเครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่

- แบบทดสอบ
- แบบประเมินค่า
- แบบวัดความสามารถจริง
- แบบบันทึกประจำวัน
- แบบสังเกต

- แฟ้มสะสมงาน
- แบบสำรวจรายการ
- แบบสัมภาษณ์
- แบบวัดเจตคติ
- แบบบันทึก

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๔ มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเรียนการสอนตามสภาพที่แท้จริง และประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง โดยเริ่มต้นจากภาพวงจรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

แผนภูมิการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน



ตัวอย่างการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้ภาษาไทย แผนการเรียนรู้และเครื่องมือวัดประเมินผลการเรียนรู้

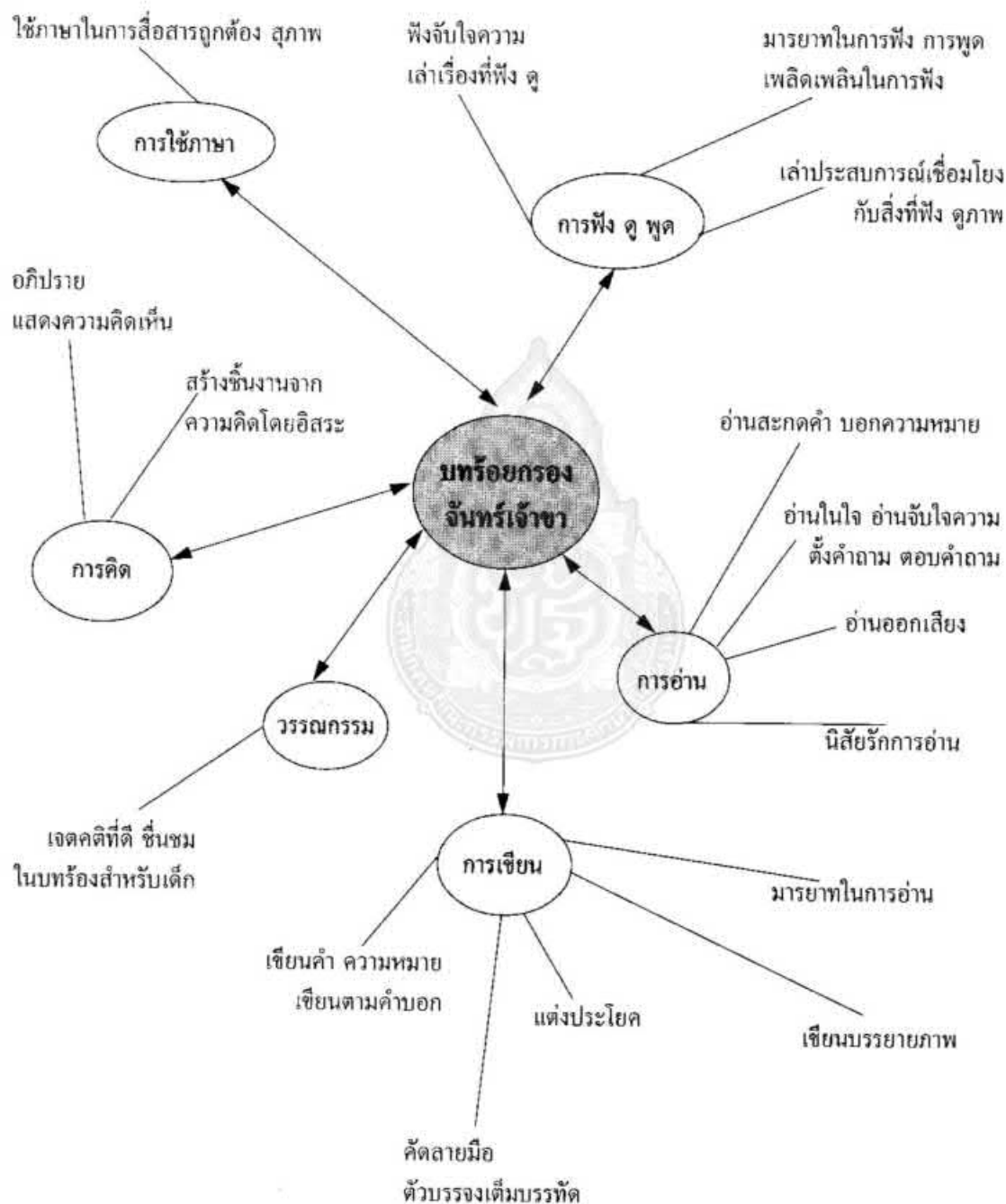
ตัวอย่างที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ : จันทรเจ้าชา
แผนการเรียนรู้ : สื่อสารภาษา

ตัวอย่างที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หน่วยการเรียนรู้ : โคนันทวิศาล
แผนการเรียนรู้ : งานสร้างสรรค์ทางภาษา

**แผนภาพความคิด (Planning Web) หน่วยการเรียนรู้บูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
บทร้อยกรอง จันทรเจ้าชา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑)**



ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่.....

เรื่อง บทร้อยกรอง จันทรเจ้าชา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

จำนวนเวลา ๑๐ ชั่วโมง

จำนวนแผนการเรียนรู้ ๖ แผน

แผนการเรียนรู้ที่

๑. การสะกดคำ	จำนวน ๑ ชั่วโมง
๒. สื่อสารภาษา	จำนวน ๑ ชั่วโมง
๓. พัฒนาการอ่าน	จำนวน ๒ ชั่วโมง
๔. ประสานความคิด	จำนวน ๑ ชั่วโมง
๕. งานลิขิตนำทาง	จำนวน ๒ ชั่วโมง
๖. สร้างชิ้นงานปรากฏ	จำนวน ๓ ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ฟังเพลงดวงจันทร์ แล้วจับใจความสำคัญและเล่าเรื่องได้
- มีมารยาทในการฟัง การพูด การดู การอ่าน การเขียน และมีความเพลิดเพลินในการฟัง
- อ่านสะกดคำที่ประสมสระอา สระเอีย และคำที่มี ง เป็นตัวสะกด
- อ่านในใจบทร้อยกรอง จันทรเจ้าชา ตั้งคำถามและตอบคำถามได้
- อ่านออกเสียงบทร้อยกรอง จันทรเจ้าชา ได้ถูกต้องและถูกจังหวะ
- อ่าน เขียนคำ และบอกความหมายได้
- แต่งประโยคโดยใช้คำที่กำหนด
- คัดตัวบรรจงเต็มบรรทัดได้ถูกต้อง สวยงาม
- เขียนตามคำบอกได้
- อภิปราย แสดงความคิดเห็น และสรุปข้อคิดได้
- ใช้ภาษาพูดได้เหมาะสม
- สร้างชิ้นงาน อ่าน คิด แล้วเขียน จากความคิดโดยอิสระ

สาระการเรียนรู้

๑. บทร้อยกรอง จันทรเจ้าชา
๒. คำในบทร้อยกรอง มี ๒๔ คำ
จันทร เจ้า ชา ขอ ข้าว แกง แหวน ทองแดง ผูก มือ น่อง ช้าง ม้า ชี แก้อินั่ง
เตียง ตั้ง นอน ละคร ดู เลี้ยง เกิด เอง
๓. อ่านคำที่ประสมสระอะ/เอีย คำที่มี ง สะกด
๔. มารยาทในการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑. เตรียมสร้างประสบการณ์ สันทนาจากภาพ
๒. สะกดคำ คำในบทร้อยกรอง คำที่ประสมสระอะ/เอีย คำที่มี ง สะกด การอ่าน
ออกเสียง โดยใช้บัตรคำและแผ่นภาพ ฝึกเขียนคำ ความหมาย คัดคำ/บทร้อยกรอง
๓. ฝึกการอ่านในใจจากแผนภูมิแล้วจับใจความสำคัญ ตั้งคำถาม ถาม-ตอบ เรียงลำดับ
เหตุการณ์ และอภิปรายแสดงความคิดเห็นและสรุปข้อคิด
๔. ฝึกอ่านออกเสียง อ่านคำใหม่ และให้ความหมายของคำ อ่านต่อกันคนละวรรค
ผู้เรียนจับคู่ผลัดกันอ่านให้ครูผู้สอน/เพื่อนฟัง ฝึกอ่านรายบุคคล โดยฟังจากเครื่องบันทึกเสียง
๕. ฝึกการใช้ภาษาผู้เรียนพูดเล่าประสบการณ์เชื่อมโยงกับเพลงที่ฟังจากเครื่องบันทึกเสียง
แต่งประโยคปากเปล่า เขียนประโยคเรียบเรียงเป็นเรื่องราวในสมุด
๖. เล่นเกม มาตราตัวสะกดแม่ กง ผู้เรียนแข่งขันหาคำที่มีสะกดรวบรวมบัญชีคำ
สร้างชิ้นงาน
๗. ใช้เวลาอิสระในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน อ่าน คิด แล้วเขียน
 - เลือกอ่านหนังสือ
 - สร้างชิ้นงานตามความคิดโดยอิสระ
 - จัดแสดงผลงาน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. บัตรคำ แผนภูมิ
๒. เกม
๓. เครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียงบทเพลงดวงจันทร์ บทร้องสำหรับเด็ก และ
บทร้อยกรองจันทรเจ้าชา
๔. สื่อของจริง/จำลอง/แผ่นภาพเกี่ยวกับคำในบทร้อยกรอง
๕. ห้องสมุด/มุมหนังสือ

การวัดและประเมินผล

ประเมินผลโดย วิธีการสังเกต ตรวจสอบผลงาน และการปฏิบัติ

๑. การฟัง

- ความสนใจ ความตั้งใจ การมีมารยาทในการฟัง การผลิตเพลีนในการฟัง

๒. การพูด

- เล่าเรื่องจากการฟัง
- พูดแสดงความคิดเห็น
- ตอบคำถามปากเปล่า
- กล่าวพูด กล่าวแสดงออก
- มีมารยาทในการพูด การดู

๓. การอ่าน

- อ่านในใจแล้วตอบคำถาม
- อ่านออกเสียงถูกต้อง
- อ่านสะกดคำ
- จับใจความสำคัญของบทหรือกรอนที่อ่าน
- มารยาทในการอ่าน

๔. การเขียน

- การเขียนคำศัพท์ เขียนตามคำบอก
- การแต่งประโยค
- คัดลายมือ
- มารยาทในการเขียน

๕. การคิด

- การแสดงความคิดเห็น และสรุปข้อคิด
- การสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ตัวอย่าง แผนการเรียนรู้ที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่.....
แผนการเรียนรู้เรื่องที่ ๒

เรื่อง บทร้อยกรอง จันทรเจ้าชา
สื่อสารภาษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
เวลา ๑ ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

๑. สามารถจับใจความเรื่องที่ฟังได้
๒. การใช้คำเสียง กิริยา ท่าทางในการพูด
๓. การพูดแสดงความคิดเห็น
๔. การเล่าเรื่องถ่ายทอดความรู้ ความคิด
๕. การใช้ถ้อยคำภาษา
๖. มารยาทในการฟัง ดู พูด

สาระสำคัญ

การฟังอย่างตั้งใจ ช่วยให้จับใจความสำคัญได้ตรงประเด็น การเล่าเรื่องอย่างมีมารยาทในการพูด เช่น ให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องที่ฟังได้ตรงประเด็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. จับใจความเรื่องที่ฟังได้
๒. เล่าเรื่องที่ฟังได้
๓. พูดแสดงความคิดเห็น
๔. ใช้ภาษาพูดได้เหมาะสม
๕. มีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

สาระการเรียนรู้

การเล่าเรื่อง มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑. ผู้เรียนและครูผู้สอนสนทนาเกี่ยวกับมารยาทในการฟัง ดู และพูด
๒. ผู้เรียนฟังเครื่องบันทึกเสียงเพลงดวงจันทร์ดูภาพประกอบเกี่ยวกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในเพลง เช่น พระจันทร์ แหวนทองแดง ช้าง เตยง ละคร เป็นต้น

๓. สนทนา ซักถาม จับใจความสำคัญจากเพลงที่ฟัง และแสดงความคิดเห็น
๔. แบ่งผู้เรียน กลุ่มละ ๓-๔ คน ให้ผลัดกันเล่าประสบการณ์เรื่องที่ฟัง หากสมาชิกคนใดมีข้อสงสัยให้ซักถาม
๕. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน เล่าเรื่องให้เพื่อนในชั้นฟัง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. เครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียงเพลงดวงจันทร์
๒. หนังสือ/ภาพ/ของจริง

การวัดและประเมินผล

๑. สังเกตพฤติกรรมการพูด การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถาม
๒. สังเกตการมีมารยาทในการพูด โดยใช้แบบสำรวจรายการ
๓. การปฏิบัติจริง (การเล่าเรื่อง) โดยใช้แบบจัดอันดับคุณภาพ

ตัวอย่าง เครื่องมือ/เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมิน

๑. แบบสำรวจรายการ

การมีมารยาทในการฟัง

ชื่อ.....ชั้น.....โรงเรียน.....
ครั้งที่.....

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ตรงกับการปฏิบัติตนของผู้เรียน

รายการ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ข้อปรับปรุง
๑. ตั้งใจฟัง ไม่พูดคุยกับผู้อื่นขณะที่ฟัง			
๒. รู้จักซักถามผู้พูด เปิดโอกาสให้ถาม ฯลฯ			

๒. แบบจัดอันดับคุณภาพการเล่าเรื่อง

ชั้น.....โรงเรียน.....

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๔ ๓ ๒ ๑ ที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เรียน

เกณฑ์การประเมิน

- ๔ ดีมาก
- ๓ ดี
- ๒ พอใช้
- ๑ ปรับปรุง

ที่	ชื่อ-สกุล	ออกเสียงคำชัดเจน ถูกต้อง				ใช้ภาษาเหมาะสม				ลำดับเหตุการณ์ถูกต้อง				สรุปเรื่องได้ดี/บอกข้อคิดได้				มารยาทในการพูด				เวลาเหมาะสม				ผลการประเมิน	หมายเหตุ
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		

ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง โคนันทวิศาล

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

จำนวนเวลา ๒๐ ชั่วโมง

จำนวนแผนการเรียนรู้ ๙ แผน

แผนการเรียนรู้ที่

- | | |
|---|-----------|
| ๑. อ่านและหาความหมายของคำ | ๑ ชั่วโมง |
| ๒. อ่านนิทาน อ่าน และคิด | ๒ ชั่วโมง |
| ๓. อ่านออกเสียงตามอักขรวิธี อ่านนิทาน | ๒ ชั่วโมง |
| ๔. ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยในนิทาน | ๒ ชั่วโมง |
| ๕. การแต่งประโยคและเขียนข้อความ | ๑ ชั่วโมง |
| ๖. การใช้แผนภาพความคิดเขียนจากจินตนาการ | ๒ ชั่วโมง |
| ๗. การเลือกอ่านหนังสือและใช้ห้องสมุด | ๑ ชั่วโมง |
| ๘. การเขียนกลอนสี่ | ๓ ชั่วโมง |
| ๙. งานสร้างสรรค์ทางภาษา | ๖ ชั่วโมง |

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อ่านสะกดคำ อ่านคำ ผันอักษรจากนิทานที่อ่าน และเข้าใจความหมาย
๒. ใช้แผนภาพความคิด อ่านนิทาน จับใจความสำคัญ สรุปความ และหาข้อคิดได้
๓. อ่านออกเสียงนิทานได้ถูกต้องตามอักขรวิธีและคล่องแคล่ว
๔. อ่าน เขียนคำ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
๕. นำคำมาแต่งประโยค เรียบเรียงประโยค ข้อความ ใช้สื่อความหมายได้ตรงตามจุดประสงค์

และหลักเกณฑ์การเขียน

๖. ใช้แผนภาพความคิด เขียนเรื่องจากจินตนาการได้
๗. ใช้ห้องสมุดในการอ่าน มีนิสัยรักการอ่าน มีมารยาทในการใช้ห้องสมุด
๘. เลือกอ่านหนังสือได้ตรงตามจุดประสงค์
๙. เขียนกลอนสี่ได้
๑๐. เล่านิทานหรือตำนานพื้นบ้านอย่างเห็นคุณค่า
๑๑. พูดสนทนา วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นอย่างมีมารยาทในการพูด
๑๒. สร้างผลงานการเขียนนิทานเป็น “หนังสือแผ่นเดียว” ได้

สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านคำ สำนวนโวหาร คำบรรยาย ฯลฯ จากเรื่อง โคนันทวิศาล
๒. การอ่านในใจเรื่องจับใจความและหาข้อคิดจากการอ่าน
๓. การอ่านออกเสียงเรื่อง โคนันทวิศาล
๔. การศึกษาคำ สะกดคำ อ่าน และเขียนคำผันอักษรจากเรื่องที่อ่าน
๕. การแต่งประโยค เรียบเรียงประโยค และข้อความ
๖. การเขียนบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่
๗. การใช้แผนภาพความคิด เขียนเรื่องจากจินตนาการ
๘. การพูดสนทนาและมารยาทในการฟังและพูด
๙. การเล่นิทานหรือตำนานพื้นบ้าน
๑๐. การเลือกอ่านหนังสือและวิเคราะห์คุณค่าของหนังสือ
๑๑. การอ่านนิทานในห้องสมุด
๑๒. การพัฒนาความคิดจากการอ่าน
๑๓. มารยาทในการใช้ห้องสมุด มารยาทในการอ่านและเขียน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑. เตรียมการอ่านโดยอ่านชื่อเรื่อง ร่วมกันพิจารณาประเภทของเรื่องที่อ่าน กำหนดจุดประสงค์ของการอ่านนิทาน เชื่อมโยงประสบการณ์เกี่ยวกับนิทานเรื่อง โคนันทวิศาล อ่านสำรวจคำ สำนวนโวหาร ฝึกอ่าน ทำความเข้าใจความหมายคำ สำนวนจากนิทาน
๒. อ่านนิทานเรื่อง โคนันทวิศาล โดยใช้เกมจับฉลาก อ่านข้อความตามลำดับเรื่อง อ่านในใจ ใช้แผนภาพความคิดในการอ่าน ทำกิจกรรมถาม-ตอบจากการอ่าน ใช้กระบวนการกลุ่มสรุปเรื่อง และหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เสนอผลงาน
๓. ฝึกอ่านออกเสียงคำตามอักขรวิธี ฝึกอ่านสะกดคำและคำยาก ฝึกอ่านออกเสียงนิทานโคนันทวิศาลเป็นกลุ่ม ๆ ประกวดแข่งขันอ่านออกเสียงระหว่างกลุ่ม ร่วมกันประเมินผลการอ่าน และผู้สรุปข้อควรปรับปรุง ผู้เรียนวางแผนการปรับปรุงการอ่านออกเสียงของแต่ละกลุ่ม
๔. ใช้กระบวนการกลุ่มศึกษาคำ สำนวน การผันอักษร การใช้ภาษาในนิทานที่อ่าน ร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนด และสรุปผลความคิด
๕. ศึกษาคำ ประโยคจากเรื่องที่อ่าน ฝึกแต่งประโยค เรียบเรียงประโยค เขียนข้อความสื่อความหมาย
๖. ร่วมกันใช้แนวคิดจากเรื่อง โคนันทวิศาล เขียนแผนภาพความคิด เพื่อเขียนเรื่องตามจินตนาการ ผู้เรียนเขียนเรียงความแผนภาพโครงเรื่องเป็นรายบุคคล

๗. ศึกษาวิธีการใช้ห้องสมุด มารยาทในการอ่านและใช้ห้องสมุด เลือกอ่านนิทานหรือตำนานเรื่องใหม่ และจดบันทึกข้อมูลที่ต้องการจากการอ่าน แล้วหาอาสาสมัครออกมาเล่าให้เพื่อนฟัง

๘. ฝึกเขียนกลอนสี่ โดยร่วมกันฝึกปฏิบัติจริงตามขั้นตอนที่กำหนด ใช้แบบฝึกเพิ่มเติม และเขียนกลอนสี่เป็นผลงานของกลุ่ม

๙. ใช้กระบวนการกลุ่ม การวางแผน นำความรู้ ความคิดจากการอ่านในหน่วยการเรียนรู้ “โค่นทวิศาล” และจัดทำหนังสือแผ่นเดียวจากการอ่านในรูปแบบอิสระ ๑ รายการ

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. นิทานเรื่อง โค่นทวิศาล
๒. หนังสือ
๓. แบบฝึกการเขียนกลอนสี่
๔. ห้องสมุด
๕. ตัวอย่างกลอนสี่

การวัดและประเมินผล

๑. สังเกตการอ่าน สะกดคำ การผันอักษร ขณะทำกิจกรรม
๒. ตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่านจากแผนภาพความคิดและการเขียนตอบคำถาม
๓. ตรวจสอบข้อคิดที่ได้จากการอ่าน จากผลงานการเสนอของกลุ่ม
๔. สังเกตการอ่านออกเสียงนิทาน โดยใช้แบบสังเกตการอ่าน
๕. สังเกตการพูดสนทนาและมารยาทในการพูด โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม
๖. ทดสอบความสามารถการอ่านคำ เขียนคำ และภาษา โดยใช้แบบทดสอบ
๗. ตรวจสอบผลงานการแต่งประโยค เรียบเรียงประโยค และการเขียนข้อความสื่อความหมาย
๘. ตรวจสอบผลงานการเขียนเรื่องจากจินตนาการที่ใช้แผนภาพความคิด โดยใช้เกณฑ์

ที่กำหนด (Rubrics)

๙. สังเกตการปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุด เพื่อเลือกอ่านหนังสือตามจุดประสงค์ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม และตรวจสอบบันทึกการอ่าน

๑๐. สังเกตการเล่านิทานหรือตำนาน โดยใช้แบบสังเกตการปฏิบัติ

๑๑. ตรวจสอบผลงานการเขียนกลอนสี่ โดยใช้แบบประเมินและเกณฑ์ที่กำหนด (Rubrics)

๑๒. ตรวจสอบผลงานสร้างสรรค์ทางความคิดของภาษาไทย โดยแบบประเมินผลงานและเกณฑ์

ที่กำหนด (Rubrics)

๑๓. สังเกตกระบวนการปฏิบัติงาน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมและเกณฑ์คุณภาพ

๑๔. ผู้เรียนประเมินทักษะความสามารถด้านภาษาไทยของตนเอง โดยใช้แบบสำรวจรายการ

การประเมินเพื่อสรุปและตัดสินผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๐๕ ๐๕ ๐๕

การประเมินเพื่อสรุปและตัดสินผลการเรียนรู้

การประเมินสรุปและตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินระดับสถานศึกษา สำหรับระดับสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาถึงช่วงชั้นที่ ๓ มีภารกิจหลัก ๒ ประการ คือ

๑. การประเมินผลการเรียนปลายปี
๒. การประเมินตัดสินผลการเรียนรู้ในระดับช่วงชั้น ๙ ปี
๑. การประเมินผลการเรียนปลายปี

การประเมินผลการเรียนปลายปีเป็นการประเมินผล เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกชั้นในช่วงชั้นที่ ๑-๓ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รายกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๑.๑ จุดมุ่งหมายที่สำคัญ

๑) เพื่อสรุปและตัดสินความสำเร็จของผู้เรียน ในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ เป็นรายปี

๒) เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ปรับปรุง แก้ไข ช่อมเสริมผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินผลการเรียนที่คาดหวังของรายกลุ่มสาระการเรียนรู้

๑.๒ การตัดสินผลการประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยรายปี

การประเมินตัดสินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นเงื่อนไขหนึ่ง ที่ผู้เรียนทุกคนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนครบทุกมาตรฐาน หรือผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละปี ซึ่งสถานศึกษาจะดำเนินการดังนี้

๑) ครูผู้สอนทำการวัดและประเมินผลผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้ได้ผลการประเมินตามความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน โดยการวัดและประเมินผลไปพร้อมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การสังเกต การพัฒนาการและความประพฤติผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม

และการทดสอบหลังเรียน ครูผู้สอนต้องนำแนวทางประเมินผลทางเลือกใหม่ (Alternative Assessment) เช่น การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) การประเมินการปฏิบัติงาน (Performance Assessment) การประเมินจากโครงการ (Work Project) และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ไปใช้ในการประเมินผลระหว่างเรียนควบคู่กับแบบทดสอบแบบต่าง ๆ ในการประเมินผลปลายปี โดยกำหนดสัดส่วนน้ำหนักของการประเมินทั้งส่วนให้เหมาะสม

ในการกำหนดสัดส่วนน้ำหนักของผลการประเมินระหว่างเรียนกับผลการประเมินปลายปี น้ำหนักของผลการเรียนระหว่างปีควรมากกว่าผลการเรียนปลายปี เนื่องจากเป็นผลการเรียนรู้ที่ได้จากการประเมินจากสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นสถานศึกษาควรคำนึงถึงจุดหมายของการจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ ด้วย เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อาจใช้สัดส่วนของผลการประเมินระหว่างปีและผลการเรียนรู้อย่างน้อยเป็น ๖๐ : ๔๐

๒) กำหนดเกณฑ์การประเมินให้ระดับผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และให้ระดับผลการเรียนที่คาดหวังรายข้อ ซึ่งสามารถอธิบายผลการตัดสินได้ว่า ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถโดยรวมอยู่ในระดับใด และในรายผลการเรียนที่คาดหวังระดับใด จึงจะยอมรับว่าผ่านการประเมิน ซึ่งสามารถกำหนดได้หลายรูปแบบ เช่น ได้-ตก ผ่าน-ไม่ผ่าน ร้อยละ แต่สำหรับในส่วนของการประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นิยมใช้กันมาก คือ ระดับผลการเรียน ๕ ระดับ คือ

ระดับ ๔ หมายถึง ผลการเรียนดีมาก

ระดับ ๓ หมายถึง ผลการเรียนดี

ระดับ ๒ หมายถึง ผลการเรียนพอใช้

ระดับ ๑ หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

ระดับ ๐ หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

๓) จากการดำเนินการในข้อ ๑) และ ๒) ประเมินในระดับผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด กรณีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินผลการเรียนที่คาดหวังข้อหนึ่งข้อใด และมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ให้จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมจนผู้เรียนสามารถผ่านเกณฑ์ประเมินผลการเรียนที่คาดหวังรายปีครบถ้วนทุกรายการ ซึ่งสถานศึกษาควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในภาคเรียนต่อไป และให้ระดับผลการเรียนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดของสถานศึกษา

๒. การประเมินตัดสินผลการเรียนรู้อยู่ในระดับช่วงชั้น

การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้อย่างเป็นช่วงชั้น รวมถึงการจบหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับและจบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานการผ่านช่วงชั้น และจบหลักสูตรกำหนดไว้ดังนี้

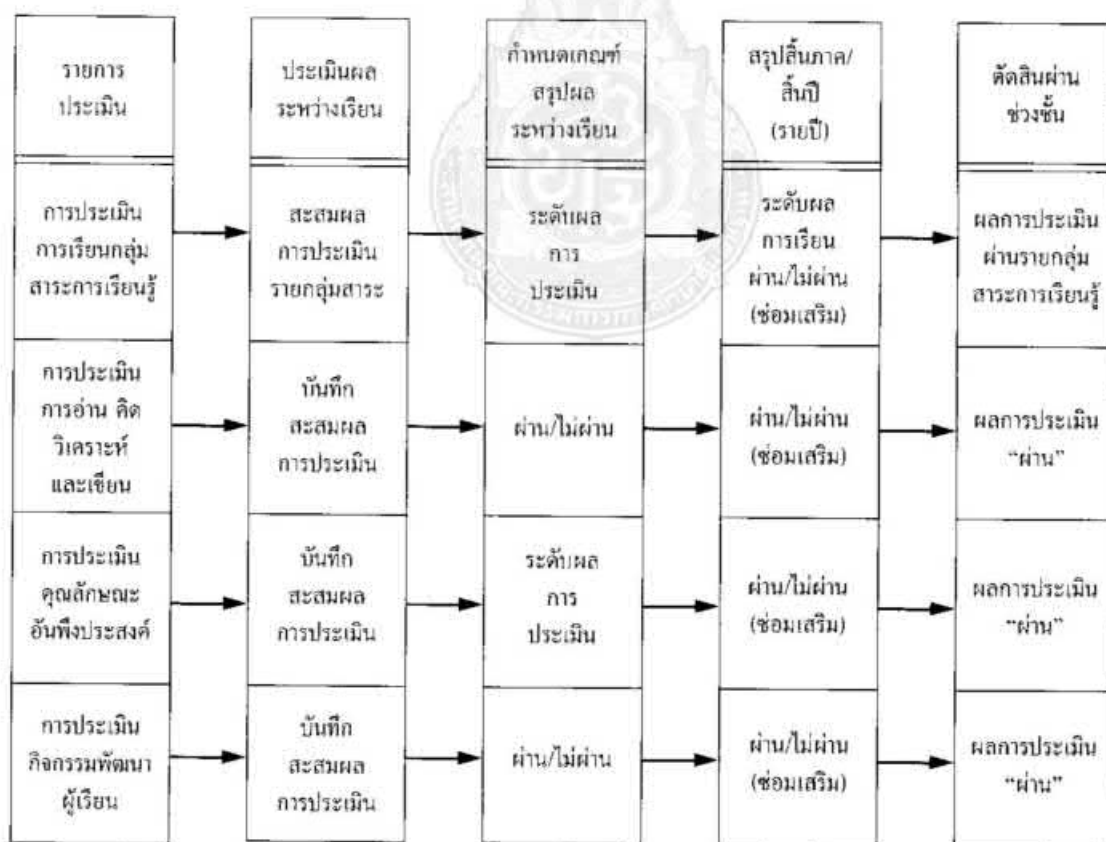
๒.๑ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง ๘ กลุ่ม ครอบคลุมรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ตลอดช่วงชั้นตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา ได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ผ่าน ทุกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้

๒.๒ ผู้เรียนจะต้องได้รับการตัดสินผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ให้ผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

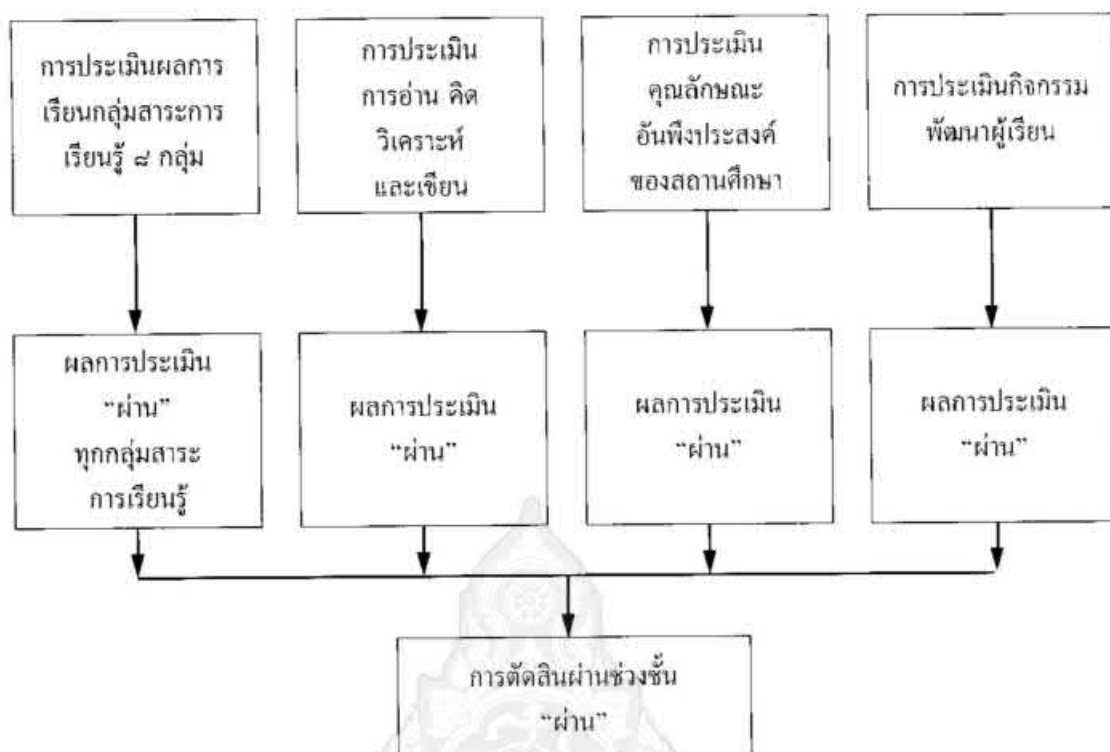
๒.๓ ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

๒.๔ ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด การประเมินในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาตัดสินผลการเรียนรู้เพื่อการผ่านช่วงชั้น ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการดังแผนภูมิ

แผนภูมิแสดงการดำเนินการประเมินเพื่อสรุปและตัดสินผลการเรียนรายปี และผ่านช่วงชั้น



แผนภูมิแสดงการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น

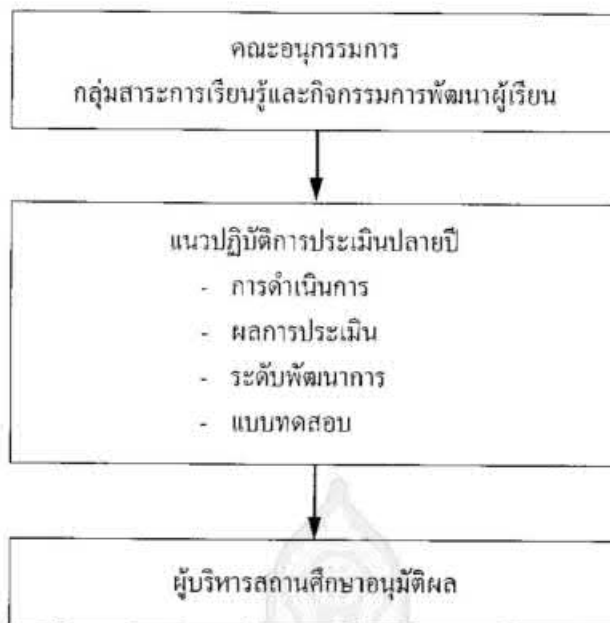


แนวปฏิบัติการดำเนินการประเมินผลรายปีและช่วงชั้น

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ กำหนดให้ผู้เรียนต้องศึกษาและผ่านไปที่ละช่วงชั้นตามลำดับ ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ ๑ ไปจนจบช่วงชั้นที่ ๔ โดยมีการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล ตัดสินผลการเรียนและจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เสร็จสมบูรณ์ภายในแต่ละช่วงชั้น ดังนั้นในการพิจารณาตัดสินผลการเรียนรู้อันผ่านช่วงชั้น จึงพิจารณาจากข้อมูลจากผลการเรียน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในช่วงชั้นเดียวเท่านั้น ไม่นำเอาข้อมูลช่วงชั้นอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสถานศึกษาควรได้พิจารณาตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ให้ถูกต้องชัดเจน

การดำเนินการประเมินผลรายปีและช่วงชั้น เป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาต้องดำเนินการ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบ กำหนดแนวทางในการปฏิบัติ ผลการประเมิน ระดับผลพัฒนาการ แบบทดสอบ และการตัดสินผล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติตั้งแผนภูมิ

แผนภูมิบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในการประเมินผล



ดังนั้นครูผู้สอนและสถานศึกษาจึงต้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการประเมิน เพื่อสรุปและตัดสินผลการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ด้วยการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการบันทึกข้อมูลสารสนเทศผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างเรียน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาสรุปและตัดสินผลการเรียนรายปีและการผ่านช่วงชั้น หรือจำหลักสูตรของผู้เรียน

เอกสารและการบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การประเมินผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้ วางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น และต้องเตรียมแบบบันทึกเอกสารในการบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนอย่างเป็นระบบและชัดเจน เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมผู้เรียน ใช้เป็นหลักฐานสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้สามารถตรวจสอบได้ถึงความเป็นธรรมในการประเมินดังนี้

๑. เอกสารบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

เอกสารที่ใช้บันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของผู้เรียน มี ๒ ลักษณะ คือ

๑.๑ เอกสารบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างปี ที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น

๑.๒ เอกสารหลักฐานทางการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๑.๑ เอกสารบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น

เป็นเอกสารที่ครูผู้สอนหรือสถานศึกษากำหนดขึ้นสำหรับบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังระหว่างเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งเอกสารบันทึกผลการประเมินตามภารกิจของสถานศึกษา คือ แบบบันทึกผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และการเขียน แบบบันทึกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาและแบบบันทึกการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เอกสารผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังระหว่างเรียน จะใช้บันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละข้อเป็นรายปี ในลักษณะของเอกสารบันทึก/สะสมผลการประเมิน เพื่อใช้สรุปผลการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังข้อนั้น ๆ ในปลายปี และนำไปบันทึกในเอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป ส่วนเอกสารบันทึกผลการประเมินรายการอื่น ๆ เช่น ประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และการเขียน ฯลฯ จะมีรูปแบบและลักษณะการบันทึกที่สอดคล้องกับวิธีการ และแนวทางประเมินที่คณะกรรมการประเมินแต่ละรายการกำหนดไว้

๑.๒ เอกสารหลักฐานทางการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

เอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อเป็นเอกสารแสดงข้อมูลและสถานภาพทางการศึกษาของผู้เรียนที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำ เพื่อใช้สำหรับตรวจสอบ สื่อสาร ส่งต่อและรับรองผลการเรียนของผู้เรียนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ทั้งที่เป็นเอกสารที่ควบคุมบังคับแบบ และเอกสารที่สถานศึกษากำหนดแบบ รวม ๙ รายการ คือ

เอกสารประเภทควบคุมและบังคับแบบ

สถานศึกษาต้องจัดทำเอกสารหลักฐานรูปแบบที่กำหนด โดยใช้เอกสารที่จัดสื่อจากหน่วยงานที่กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้จัดพิมพ์ มี ๓ รายการ ได้แก่

๑) ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (Tranacript) หรือแบบ ปพ.๑

เป็นเอกสารบันทึกผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้เรียนแต่ละช่วงชั้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงสถานภาพและความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน และใช้เป็นหลักฐานในการสมัครเข้าศึกษาต่อ สมัครงาน หรือดำเนินการในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒) หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ใบประกาศนียบัตร) หรือ ปพ.๒

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาออกให้กับผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี และผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อแสดงศักดิ์และสิทธิ์ของผู้สำเร็จการศึกษา และรับรองวุฒิการศึกษาของผู้เรียน ให้ผู้เรียนนำไปใช้เป็นหลักฐานแสดงระดับวุฒิการศึกษาของตน

๓) แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา หรือ ปพ.๓

เป็นเอกสารรายงานชื่อและข้อมูลของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เพื่อใช้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบ ยืนยันและรับรองความสำเร็จ และวุฒิการศึกษาของแต่ละคน ต่อเขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารประเภทที่สถานศึกษากำหนดและดำเนินการเอง

เป็นเอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเอง เพื่อใช้สำหรับบันทึก ตรวจสอบ รายงาน และรับรอง ข้อมูลการดำเนินงานพัฒนาผู้เรียน ตามภารกิจในงานประเมินผล การเรียนการสอนของสถานศึกษาในลักษณะต่าง ๆ โดยสถานศึกษาออกแบบ และจัดทำเอกสาร ควบคุมการใช้เอกสารได้เองส่วนหนึ่ง กำหนดไว้ ๕ รายการ ดังนี้

๑) แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือ ปพ.๔

เป็นเอกสารรายงานพัฒนาด้านคุณลักษณะของผู้เรียนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นพัฒนาผู้เรียนเป็นพิเศษ เป็นการรายงานผลการประเมินที่แสดงถึงสภาพหรือระดับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารนี้ให้ผู้เรียนทุกคน ควบคู่กับประเมิน แสดงผลการเรียน (ปพ.๑) เพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานแสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ประกอบในการสมัครศึกษาต่อ หรือสมัครงาน หรือดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) แบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หรือ ปพ.๕

เป็นเอกสารสำหรับครูผู้สอนใช้บันทึกเวลาเรียน ข้อมูลการวัดและประเมินผล การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ข้อมูลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนแต่ละคน ในห้องเรียน/ชั้นเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม และตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งใช้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบ ยืนยันสภาพการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแต่ละคน

๓) แบบรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล หรือ ปพ.๖

เป็นเอกสารสำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน พัฒนาการในด้านต่าง ๆ และข้อมูลอื่น ๆ ของผู้เรียน ทั้งที่สถานศึกษาและที่บ้าน เป็นรายบุคคล เพื่อใช้สำหรับสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองของผู้เรียนให้ได้รับทราบและเกิดความเข้าใจร่วมกัน

๔) ใบรับรองผลการศึกษา หรือ ปพ.๖

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาออกให้กับผู้เรียนเป็นการเฉพาะกิจเพื่อรับรองสถานภาพของการศึกษาของผู้เรียนเป็นการชั่วคราว ทั้งในกรณีผู้เรียนยังไม่สำเร็จการศึกษา และสำเร็จการศึกษาแล้ว โดยใช้แทนระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ แบบแสดงพัฒนาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือหลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถออกให้กับผู้เรียนทุกระดับชั้น และเป็นใบรับรองผลที่มีช่วงระยะเวลารับรองเพียง ๑๒๐ วัน

๕) ระเบียบสะสม หรือ ปพ.๘

เป็นเอกสารสำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและผลงานด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนรายบุคคล ทั้งที่สถานศึกษาและที่บ้าน เพื่อประโยชน์ในการแนะแนวผู้เรียนทุก ๆ ด้าน เป็นเอกสารที่ใช้ต่อเนื่องตลอดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี

๖) สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ หรือ ปพ.๙

เป็นเอกสารแสดงรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้น และบันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อใช้สำหรับสื่อสารหลักสูตรและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ สามารถใช้เป็นหลักสูตรการศึกษา และใช้ข้อมูลในเอกสารเพื่อการเทียบโอนผลการเรียนรู้ได้

เอกสารหลักฐานทางการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนี้ จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์กับเอกสาร หรือแบบบันทึกผลการประเมินการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนเป็นผู้สอน โดยแบบบันทึกผลในส่วนที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นจะมีลักษณะเป็นแบบบันทึกผลการประเมินที่เป็นข้อมูลเบื้องต้น หรือข้อมูลสะสม และเมื่อสรุปผลการประเมินแล้วจะนำไปใช้บันทึกในแบบบันทึกหรือเอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องตามลักษณะ รูปแบบที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกันต่อไป

วิธีการบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังระหว่างเรียน

ครูผู้สอนจะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้ ดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแต่ละข้อ หรือแต่ละรายการตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตามระยะเวลา วิธีการประเมิน เครื่องมือประเมิน และเกณฑ์การประเมินที่กำหนดเอาไว้จำนวนครั้งในการประเมิน เป้าหมายในการประเมินแต่ละครั้ง จะขึ้นอยู่กับ การวางแผนการประเมินของครูผู้สอนและผู้เรียนที่ได้ตกลงกันไว้แต่เบื้องต้น เมื่อทำการประเมินแต่ละครั้ง ครูผู้สอนต้องบันทึกคะแนนหรือข้อมูล หรือผลจากการประเมินไว้ในเอกสาร หรือแบบบันทึกผลการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ซึ่งการออกแบบแบบบันทึกดังกล่าว ครูผู้สอน หรือสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยอิสระ แต่ควรคำนึงถึงความเหมาะสม ครบถ้วน ชัดเจน บันทึกงาน นำไปใช้ได้สะดวก

ขั้นตอนในการบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังระหว่างเรียน
อาจดำเนินการดังนี้

๑. ออกแบบและจัดเตรียมเอกสาร หรือแบบบันทึกให้เหมาะสม โดยศึกษา
แผนการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่จะต้องวัดและประเมิน ภาระงาน พฤติกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้
เป็นเป้าหมายของการประเมิน แผนการวัดและประเมินผลการเรียน วิธีการ เครื่องมือ เกณฑ์การประเมิน
ที่กำหนดไว้

๒. บันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการประเมินแต่ละครั้ง
เป็นรายข้อ

๓. สรุปผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแต่ละข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
เมื่อประเมินได้ครอบคลุม ครบถ้วนในผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนั้น ๆ แล้ว ซึ่งอาจเป็นช่วงระยะเวลา
ที่เหมาะสมตามแผนการเรียนรู้ หรือหน่วยการเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องสรุปเมื่อสิ้นปีเสมอไป

๔. สรุปประเมินตัดสินความสำเร็จการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแต่ละข้อ
และนำผลสรุปไปบันทึกลงในเอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดที่เกี่ยวข้อง
เช่น แบบ ปพ.๑ และแบบ ปพ.๕ เป็นต้น

ตัวอย่างแบบบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังระหว่างปี

ตัวอย่างที่นำเสนอในเอกสารนี้ เป็นเพียงตัวอย่างแสดงให้เห็นว่ารูปแบบและวิธีการบันทึก
ที่โรงเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลาย

ตัวอย่างที่ ๑

แบบบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อ.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สาระที่ ๑ : การอ่าน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ข้อที่..... ข้อความ.....

[illegible]

เกณฑ์การประเมิน

ตัวอย่างที่ ๒

แบบบันทึกการสะสมผลการประเมินการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาคเรียนที่.....

โรงเรียน.....ชั้น.....ปีการศึกษา.....

- สาระ ☐ ๑. การอ่าน ☐ ๒. การเขียน
☐ ๓. การฟัง การดู และการพูด ☐ ๔. หลักการใช้ภาษา
☐ ๕. วรรณคดีและวรรณกรรม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ข้อที่..... ข้อความ.....

องค์ความรู้ด้าน ☐ ความรู้ ☐ ทักษะ/กระบวนการ ☐ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

เลข ที่	ครั้งที่ วิธีการ/เครื่องมือ ชื่อ-สกุล	ผลการประเมิน								รวม คะแนน ระดับ	สรุปผลการประเมิน	
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘		ระดับ	ผ่าน ไม่ผ่าน
๑												
๒												
๓												
๔												
๕												
รวมจำนวนนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์												
ร้อยละนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์												

เกณฑ์การประเมิน

ตัวอย่างที่ ๓

แบบบันทึกผลการประเมินการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียน.....ปีการศึกษา.....

- สาระ ☐ ๑. การอ่าน ☐ ๒. การเขียน
- ☐ ๓. การฟัง การดู และการพูด ☐ ๔. หลักการใช้ภาษา
- ☐ ๕. วรรณคดีและวรรณกรรม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ข้อที่..... ข้อความ.....

องค์ความรู้ด้าน ☐ ความรู้ ☐ ทักษะ/กระบวนการ ☐ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

เลข ที่	วิธีการและ เครื่องมือ ชื่อ-สกุล	ภาคเรียนที่ ๑ (ครั้งที่)					รวม คะแนน ระดับ	สรุปผล การประเมิน		ภาคเรียนที่ ๒ (ครั้งที่)					รวม คะแนน ระดับ	สรุปผล การประเมิน	
		๑	๒	๓	๔	๕		ระดับ	ผ่าน ไม่ผ่าน	๑	๒	๓	๔	๕		ระดับ	ผ่าน ไม่ผ่าน
๑																	
๒																	
๓																	
๔																	
๕																	
รวมจำนวนนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์																	
ร้อยละนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์																	

เกณฑ์การประเมิน

.....

.....

การบันทึกผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน

การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน เป็นภารกิจของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการวัดและประเมินผล โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และดำเนินการประเมินนอกเหนือจากที่มีการประเมินในกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระแล้ว โดยคณะกรรมการการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ของสถานศึกษา แต่งตั้งเป็นผู้ดำเนินการตามแนวทาง วิธีการที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา กำหนดไว้

การบันทึกผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน จึงต้องมีแบบบันทึก และบันทึกตามแบบที่สถานศึกษากำหนด สำหรับการประเมินและบันทึกผลกรณีสถานศึกษากำหนดแต่ละกลุ่มสาระประเมินสะสมผลการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ระหว่างเรียน เพื่อนำผลไปประเมินสรุปเป็นรายปีนั้น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอาจดำเนินการบันทึกผลดังนี้

๑. จัดทำแบบบันทึกผลการประเมินให้สอดคล้องกับวิธีการ และแนวทางการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูลการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ของสถานศึกษา

๒. ศึกษามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ของการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน เพื่อสร้างเครื่องมือให้เหมาะสมและสอดคล้อง

๓. ดำเนินการประเมิน เก็บรวบรวม และบันทึกผลในแบบบันทึก

๔. สรุปผลการประเมินเมื่อสิ้นปี และนำผลสรุปส่งให้คณะกรรมการที่รับผิดชอบต่อไป

๕. คณะกรรมการ/ผู้รับผิดชอบประเมินตัดสินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนเพื่อการผ่านช่วงชั้น และการจบหลักสูตรของผู้เรียน

สำหรับแบบบันทึกผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และการเขียน ควรมีรายละเอียดที่ตามความเหมาะสม และสามารถออกแบบได้หลากหลายดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๑

แบบบันทึกการแสดงผลการประเมินการเรียนรู้ด้านการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน
กลุ่มสาระ.....

(กรณีประเมินจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ)

โรงเรียน.....ชั้น.....ปีการศึกษา.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวบ่งชี้ความสามารถการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ของสถานศึกษา

เลข ที่	กิจกรรม ที่ปฏิบัติ	ภาคเรียนที่ ๑							ภาคเรียนที่ ๒									
		ครั้งที่					รวม	สรุป		ครั้งที่					รวม	สรุป		
		๑	๒	๓	๔	๕		ระดับ คะแนน	ผ่าน ไม่ผ่าน	๑	๒	๓	๔	๕		ระดับ คะแนน	ผ่าน ไม่ผ่าน	
๑																		
๒																		
๓																		
๔																		
๕																		
๖																		
๗																		
๘																		
๙																		
๑๐																		
๑๑																		
๑๒																		
๑๓																		
๑๔																		
๑๕																		
๑๖																		
๑๗																		
๑๘																		
๑๙																		
๒๐																		
๒๑																		
๒๒																		
๒๓																		
๒๔																		
๒๕																		
๒๖																		
๒๗																		
๒๘																		
๒๙																		
๓๐																		
๓๑																		
๓๒																		
๓๓																		
๓๔																		
๓๕																		
๓๖																		
๓๗																		
๓๘																		
๓๙																		
๔๐																		
๔๑																		
๔๒																		
๔๓																		
๔๔																		
๔๕																		
๔๖																		
๔๗																		
๔๘																		
๔๙																		
๕๐																		
๕๑																		
๕๒																		
๕๓																		
๕๔																		
๕๕																		
๕๖																		
๕๗																		
๕๘																		
๕๙																		
๖๐																		
๖๑																		
๖๒																		
๖๓																		
๖๔																		
๖๕																		
๖๖																		
๖๗																		
๖๘																		
๖๙																		
๗๐																		
๗๑																		
๗๒																		
๗๓																		
๗๔																		
๗๕																		
๗๖																		
๗๗																		
๗๘																		
๗๙																		
๘๐																		
๘๑																		
๘๒																		
๘๓																		
๘๔																		
๘๕																		
๘๖																		
๘๗																		
๘๘																		
๘๙																		
๙๐																		
๙๑																		
๙๒																		
๙๓																		
๙๔																		
๙๕																		
๙๖																		
๙๗																		
๙๘																		
๙๙																		
๑๐๐																		
รวมจำนวนนักเรียน																		
ที่ผ่านเกณฑ์																		
ร้อยละนักเรียน																		
ที่ผ่านเกณฑ์																		

ตัวอย่างที่ ๒

แบบสรุปรูปการบันทึกผลการสะสมผลการประเมินการเรียนรู้
ด้านทักษะการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน
(กรณีประเมินจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสาระต่าง ๆ)

โรงเรียน.....ชั้น.....ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา.....

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	สาระการเรียนรู้								รวม คะแนน ระดับ	สรุป	
		ไทย	คณิต	วิทย์	ต่าง ประเทศ	การงาน	ศิลป์	สังคม	สุขศึกษา พลานามัย		ระดับ คะแนน	ผ่าน ไม่ผ่าน
๑												
๒												
๓												
๔												
รวมจำนวนนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์												
ร้อยละนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์												

บรรณานุกรม

๑๖ ๑๖ ๑๖

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ๒๕๓๙. การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

กลุ่มทักษะภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

..... ๒๕๔๕. ก ชุดฝึกอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

..... ๒๕๔๒. แนวทางการประเมินตามสภาพที่แท้จริง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

..... ๒๕๔๕. ข แนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. ๒๕๔๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

..... ๒๕๓๙. เอกสารเสริมความรู้กลุ่มทักษะฯ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

..... ๒๕๔๕. ค เอกสารเสริมความรู้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. ๒๕๔๓. ตัวอย่างรูปแบบการจัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :
บริษัทเฟื่องฟ้าพรินต์ติ้งจำกัด.

เลขา ปิยะอัจฉริยะ และนางลักษณ์ วิรัชชัย. แนวทางการวิจัยปฏิบัติการในโครงการโรงเรียนปฏิรูป
การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. (โครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
คุณภาพผู้เรียน) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. (เอกสารอัดสำเนา)

วันทยา วงศ์ศิลปกรมย์. ๒๕๔๕. “หน่วยที่ ๑๕ : การประกันคุณภาพกับการพัฒนาหลักสูตร
และการเรียนการสอน” ในชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

..... ๒๕๔๔. ก คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

..... ๒๕๔๔. ข คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

วิชาการ, กรม. ๒๕๔๔. ค คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

..... ๒๕๔๔. ง คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- ๒๕๔๔. จ คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ๒๕๔๔. ฉ คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ๒๕๔๔. ช คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ๒๕๔๕. ก ชุดฝึกอบรมวิทยากรหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. ม.ป.พ.
- ๒๕๔๕. ข แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ๒๕๔๔. ซ แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ๒๕๔๕. ค แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ๒๕๔๔. ฅ สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สรุปแนวทางการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. (อึดสำเนา)
- ๒๕๔๔. ญ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. แผนการนิเทศประจำปี ๒๕๔๕. (อึดสำเนา)
- เอกสารประกอบการประชุมตามโครงการพัฒนาศักยภาพศึกษานิเทศก์. ๒๕๔๕. (อึดสำเนา)

คณะทำงาน

๐๓ ๐๓ ๐๓

ที่ปรึกษา

นายทองอยู่ แก้วไทรชะ
นายติลก พัฒน์วิชัยโชติ
นายอุบล เล่นวารี

เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ผู้อำนวยการสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาววันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์
นายบัญชา แสนทวี
นางสาววิภาดา นิธิปรีชานนท์
นางพนิดา วิชัยดิษฐ
นางศิริกาญจน์ โกสุมภ์
นางรัตนา พงษ์พานิช
นางนงลักษณ์ ศรีสุวรรณ
นางสาวรัตนทิพย์ เอื้อชัยสิทธิ์
นางสาวศรีผ่อง จิตกรณ์กิจศิลป์
นางสาวจิรัฐยา แก้วป่อง
นางอมรรัตน์ พันธุ์งาม
นายชนาธิป พุ่มแป
นายวิษณุ ทรัพย์สมบัติ

หัวหน้าโครงการ



เลขานุการ

ยกย่องเอกสาร

นางสาววันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์
นางสาวรัตนทิพย์ เอื้อชัยสิทธิ์
นางสมสมัย เนคมานุรักษ์

นักวิชาการศึกษา
สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
ศึกษานิเทศก์
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นางสาวศิริวรรณ ชลธาร

ศึกษานิเทศก์

นายวิบูลย์ ศรีโสภณ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

ศึกษานิเทศก์

นายสมบัติ เนตรสว่าง

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี

ศึกษานิเทศก์

นางสาวพัชรภรณ์ จ้อยจุมพจน์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดด่าน

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

เขียนเอกสาร

เอกสารตอนที่ ๑

นางสาววันทยา วงศ์ศิลปกริมย์

นักวิชาการศึกษา

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา

เอกสารตอนที่ ๒-๔

นางสาวรัตนทิพย์ เอื้อชัยสิทธิ์

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นางสมสมัย เนคมานุรักษ์

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นางสาวศิริวรรณ ชลธาร

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

นายวิบูลย์ ศรีโสภณ

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี

นายสมบัติ เนตรสว่าง

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

นางสาวพัชรภรณ์ จ้อยจุมพจน์

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดด่าน

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

บรรณาธิการกิจเอกสาร

นางสาววันทยา วงศ์ศิลปิรมย์	นักวิชาการศึกษา สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
นางสาวรัตนทิพย์ เอื้อชัยสิทธิ์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
นางสมสมัย เนคมานุรักษ์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
นางสาวศิริวรรณ ชลธาร	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง
นายวิบูลย์ ศรีโสภณ	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี
นางพนิดา วิชัยดิษฐ	นักวิชาการศึกษา สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา



พิมพ์ที่ โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

๓๑๓/๑ ถนนเพชรเกษม แขวงท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

โทร. ๐-๒๔๖๖-๖๐๕๒, ๐-๒๔๖๖-๖๐๕๓ นายณัฐ ปวิณวิวัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๔๕



ปก : สุมงคล ดีมาก

ISBN 974-351-737-5